
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«Σχεδιασμός Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς»

Σοφία Χ. Παπαδοπούλου

Θεσσαλονίκη
Οκτώβριος 2023

«Σχεδιασμός Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς»

Σοφία Χ. Παπαδοπούλου

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Επιβλέπων καθηγητής : Δημήτριος Κωνσταντινίδης

Μέλος : Φανή Αντωνίου

Μέλος : Αναστάσιος Τσικρίκης

Θεσσαλονίκη

Οκτώβριος 2023

Βεβαίωση

Βεβαιώνω ότι είμαι η συγγραφέας αυτής της εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω καταγράψει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών, εικόνων και κειμένου, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επιπλέον, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά, ειδικά ως διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία, του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών “Σχεδιασμός και Κατασκευή Τεχνικών Έργων”, του Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος του ΔΙ.ΠΑ.Ε

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της φοιτήτριας Σοφίας Χ. Παπαδοπούλου που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσης της εργασίας διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της εργασίας, δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα, εκ μέρους του Τμήματος.

“Στους γονείς μου και την οικογένειά μου”

Περίληψη

Το υπαίθριο παιχνίδι ωφελεί τα παιδιά και τα βοηθά να αναπτύξουν τόσο τις γλωσσικές όσο και τις σωματικές και κοινωνικές τους δεξιότητες. Συντελεί στο να μαθαίνουν και να ανακαλύπτουν νέα πράγματα, να πειραματίζονται, να αισθάνονται χαρά, ασφάλεια και να επικοινωνούν με τους άλλους. Κατανοώντας την ανάγκη των παιδιών για παιχνίδι, ειδικά στις σύγχρονες πόλεις, οι τοπικές αρχές προέβησαν στην κατασκευή πολλών νέων παιδικών χαρών ακολουθώντας την κείμενη νομοθεσία και τις ισχύουσες προδιαγραφές και πρότυπα. Ωστόσο, έρευνες δείχνουν ότι τα παιδιά με αναπηρία (ΑμεΑ) έχουν περιορισμένη πρόσβαση στους χώρους και στη χρήση των οργάνων παιχνιδιού, παρά την απαραίτητη πιστοποίηση και το σήμα καταλληλότητας που έχουν λάβει οι παιδικές αυτές χαρές βάσει νομοθεσίας. Αναγκάζονται έτσι να παίζουν μόνα τους ή με κάποιον ενήλικα, τόσο εντός όσο και εκτός παιδικής χαράς γεγονός που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ψυχοσωματική ανάπτυξη των παιδιών αυτών.

Στόχος της διπλωματικής εργασίας είναι ο σχεδιασμός μιας πρότυπης συμπεριληπτικής παιδικής χαράς, στον χώρο της οποίας όλα τα παιδιά με ή χωρίς αναπηρία θα μπορούν να έχουν πρόσβαση, να κάνουν χρήση όλων των οργάνων παιχνιδιού και να παίζουν όλα μαζί. Συγκεκριμένα, θα αναπτυχθούν οι έννοιες “συμπερίληψη” και “ΑμεΑ”, βάσει των οποίων θα καθοριστούν τα κριτήρια του συμπεριληπτικού σχεδιασμού χωρίς αποκλεισμούς στις παιδικές χαρές και θα προταθούν όργανα που θα καλύπτουν τις ανάγκες ατόμων ΑμεΑ με βάση τα ανωτέρω κριτήρια. Τέλος, θα παρουσιαστεί μια νέα πρότυπη συμπεριληπτική παιδική χαρά, ο σχεδιασμός της οποίας θα είναι προσαρμοσμένος στο φυσικό τοπίο, με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον, για την επίτευξη της συμπερίληψης με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

Λέξεις κλειδιά: παιδική χαρά, συμπερίληψη, ΑμεΑ

Abstract

Outdoor play benefits children and helps them develop language as well as physical and social skills. It contributes to learning and discovering new things, experimenting, feeling joy, security and communicating with others. Having taken into consideration children's need for play, especially in modern cities, local authorities have built many new playgrounds, inline with current legislation and applicable specifications and standards. However, research shows that children with disabilities (PWDs) have limited access to the areas and the use of playground equipment, despite the necessary certification and the mark of suitability that these playgrounds have received based on legislation. PWDs are therefore forced to play alone or with an adult, both inside and outside the playground, which can negatively affect their psychosomatic development.

This thesis aims to design an inclusive model playground, which all children will be able to access, use all play equipment and play together. In particular, the concepts of "inclusion" and "disability" will be explored determining this way the criteria of inclusive design in playgrounds. Playground equipment that will meet the needs of people with disabilities based on the above criteria will be proposed. Finally, a new model inclusive playground will be presented, the design of which will be adapted to the natural landscape, with environmentally friendly materials, in order to achieve inclusiveness with a view to sustainable development and environmental protection.

Keywords: playground, inclusion, people with disabilities

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	5
Abstract	6
Συνομογραφίες & Ακρωνύμια	8
Μέρος Α΄ - Θεωρητικό Πλαίσιο	9
1. Παιδική Χαρά.....	10
1.1 Η Έννοια της Παιδικής Χαράς.....	10
1.2 Νομοθεσία & Πρότυπα	11
1.2.1 Καταλληλότητα του χώρου για τη δημιουργία παιδικής χαράς	11
1.2.2 Σχεδίαση και οργάνωση του χώρου	12
1.2.3 Απαιτήσεις ασφαλείας, πρότυπα και πιστοποίηση	13
1.3 Αναγκαιότητα & οφέλη παιδικών χαρών στα παιδιά	15
2. ΑμεΑ	16
2.1 Η έννοια του όρου “ΑμεΑ”	16
2.2 Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις παιδικές χαρές	18
3. Συμπερίληψη.....	19
3.1 Η έννοια του όρου συμπερίληψη	20
3.2 Η αναγκαιότητα της συμπερίληψης	20
3.2.1 Συμπεριληπτική εκπαίδευση	20
3.2.2 Κοινωνική και συναισθηματική συμπερίληψη	22
3.3 Οφέλη της συμπερίληψης.....	22
Μέρος Β΄ - Μελέτη πρότυπης συμπεριληπτικής παιδικής χαράς	24
4. Προδιαγραφές μελέτης	25
4.1 Παιδικές χαρές για όλους.....	25
4.1.1 Σχεδίαση με τον χρήστη	27
4.1.2 Αρχές καθολικής σχεδίασης	30
4.1.3 Αρχές Σχεδιασμού στην Ελλάδα.....	39
4.2 Κριτήρια συμπεριληπτικού σχεδιασμού	40
4.2.1 Συμπεριληπτικό παιχνίδι.....	40
4.2.2 Οι 7 Αρχές του σχεδιασμού παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς	42
4.3 Πότε χαρακτηρίζεται μια παιδική χαρά συμπεριληπτική	46
4.4 Εξοπλισμός συμπεριληπτικής παιδικής χαράς.....	51
4.5 Ερωτηματολόγιο.....	66
4.6 Γιατί είναι απαραίτητη μια Συμπεριληπτική παιδική χαρά	84
Μέρος Γ΄ - Σχεδιασμός Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς.....	87
5. Προδιαγραφές Σχεδιασμού.....	87
5.1 Λεπτομέρειες περιοχών και παιχνιδιών	89
6. Παρουσίαση σχεδίου Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς.....	96
7. Συμπεράσματα	105
Βιβλιογραφία.....	107
Παράρτημα Α: Πίνακας Εικόνων (πηγές).....	113
Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο	115

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΑμεΑ Άτομα με Αναπηρίες

ΕΛΟΤ Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΟΤΑ Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΠΟΥ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

ΥΑ Υπουργική Απόφαση

ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

EN European Standard

CEN Comité Européen de Normalisation

Μέρος Α΄ - Θεωρητικό Πλαίσιο

Το παιχνίδι αποτελεί αναπόσπαστη δραστηριότητα της καθημερινότητας των παιδιών προάγοντας τη σωματική υγεία, την ψυχική ευεξία, τη δημιουργικότητα, τις κοινωνικές δεξιότητες και τη μάθηση. Σύμφωνα με τον Freud το παιχνίδι αποτελεί μέσο έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, ενώ ο Bettelheim αναφέρει ότι μέσα από το παιχνίδι τα παιδιά εκφράζουν αυτό που θα δυσκολεύονταν να εκφράσουν με λέξεις (Bettelheim B., 1987). Στις γειτονιές του '70 και '80 τα παιδιά μπορούσαν να χαρούν ανέμελα το παιχνίδι τους στις αλάνες, στις πλατείες και στους δρόμους λόγω των λιγοστών κινδύνων. Όσο όμως οι πόλεις αναπτύσσονταν πολεοδομικά, οι ελεύθεροι χώροι μειώνονταν και οι κίνδυνοι αυξάνονταν. Ξεκίνησε έτσι η δημιουργία προγραμμάτων διαμόρφωσης παιδικών χαρών με σκοπό την εξασφάλιση των συνθηκών ασφαλείας και πρόσβασης στους χώρους παιδικής αναψυχής.

Εικόνα 1. Η πρώτη παιδική χαρά. Κατασκευάστηκε το 1922 από τον Charles Wicksteed στο Kettering του Northamptonshire, στο Ηνωμένο Βασίλειο.

1. Παιδική Χαρά

1.1 Η Έννοια της Παιδικής Χαράς

Οι παιδικές χαρές είναι ειδικά σχεδιασμένοι υπαίθριοι χώροι με κύριο στόχο το παιχνίδι και τη διασκέδαση των παιδιών. Κατά το σχεδιασμό τους λαμβάνονται υπόψη οι παράγοντες της προστασίας, της επίβλεψης, της εκπαίδευση και της μάθησης, προκειμένου να παρέχουν ένα ασφαλές και διδακτικό περιβάλλον για τα παιδιά (Σταθούλια Μ., 2021).

Με την πάροδο του χρόνου οι παιδικές χαρές έχουν εξελιχθεί. Οι πρώιμες παιδικές χαρές αποτελούνταν κυρίως από ανοιχτούς χώρους όπου τα παιδιά μπορούσαν να παίξουν ελεύθερα. Στις αρχές του 20ου αιώνα οι παιδικές χαρές έγιναν πιο δομημένες με την εγκατάσταση οργάνων παιχνιδιού και πλέον μπορούν να πάρουν πολλές μορφές, από παραδοσιακές παιδικές χαρές με κούνιες και τσουλήθρες έως σύγχρονες με πολυμορφία στο χώρο και στον εξοπλισμό παιχνιδιού και παιδικές χαρές περιπέτειας με ξύλα, βράχους και άλλα φυσικά στοιχεία (Φουντουλάκη Κ., 2019). Παιδικές χαρές μπορούμε να συναντήσουμε σε κοινοχρήστους χώρους, δημόσια πάρκα, σχολεία και παιδικούς σταθμούς.

Το Υπουργείο Εσωτερικών προχώρησε το 2009 στην έκδοση απόφασης για τον καθορισμό των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και Κοινοτήτων (ΦΕΚ 931/Β/18-05-2009), και το 2014 στην έκδοση απόφασης τροποποίησης και συμπλήρωσης της ανωτέρω, περί οργάνωσης και λειτουργίας των παιδικών χαρών των Ο.Τ.Α. (ΦΕΚ 2029/Β/25-07-2014).

Σύμφωνα με τις αποφάσεις αυτές *“παιδική χαρά είναι ο οριοθετημένος υπαίθριος χώρος του Ο.Τ.Α που προορίζεται για ψυχαγωγία ανηλίκων, χωρίς την επίβλεψη προσωπικού. Η παιδική χαρά αποτελείται από εξοπλισμό (όργανα – κατασκευές), ο οποίος είναι ειδικά σχεδιασμένος για ατομικό ή ομαδικό παιχνίδι. Πρέπει επίσης να είναι χωροθετημένη και σχεδιασμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να μην τίθεται σε κίνδυνο η ασφάλεια και η υγεία όλων των παιδιών”*.

1.2 Νομοθεσία & Πρότυπα

Η Νομοθεσία και τα πρότυπα για τη μελέτη και το σχεδιασμό των παιδικών χαρών είναι αυστηρά και πρέπει να τηρούνται κατά γράμμα προκειμένου ο χώρος να λάβει πιστοποίηση από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης παιδικών χαρών και σήμα καταλληλότητας από την τριμελή επιτροπή ελέγχου των παιδικών χαρών (Υ.Α. 28492/2009 & Υ.Α. 27934/2014).

1.2.1 Καταλληλότητα του χώρου για τη δημιουργία παιδικής χαράς

Βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία μίας παιδικής χαράς αποτελεί η ορθή επιλογή του χώρου. Παράλληλα με την εξασφάλιση της επιτρεπόμενης χρήσης γης και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος για την κατασκευή της παιδικής χαράς και για να μην εκτίθενται σε κίνδυνο οι χρήστες, θα πρέπει ο χώρος που πρόκειται να δημιουργηθεί να συγκεντρώνει τα ακόλουθα (άρθρο 2 της Υ.Α. 28492/2009, όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 27934/2014) :

- να μη βρίσκεται κοντά σε χώρους με χρήσεις που προκαλούν ατμοσφαιρική και ηχητική ρύπανση και με δραστηριότητες που χρησιμοποιούν επικίνδυνα υλικά για την υγεία.
- να μη βρίσκεται κοντά σε δρόμο ταχείας κυκλοφορίας ή κυκλοφορίας βαρέων οχημάτων. Σε αντίθετη περίπτωση να εξασφαλίζεται η άνετη και ασφαλής πρόσβαση των χρηστών με τη λήψη των απαραίτητων μέτρων ασφάλειας. Όταν ο χώρος της παιδικής χαράς βρίσκεται κοντά σε οδικό ή σιδηροδρομικό δίκτυο που προκαλεί υψηλό θόρυβο να λαμβάνονται μέτρα ηχοπροστασίας.
- να βρίσκεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 300 μέτρων από εγκαταστάσεις ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας όπως κεραιές εκπομπής τηλεφωνίας, τηλεόρασης, ραδιοφωνίας, πυλώνες υψηλής τάσης κ.λπ.
- να βρίσκεται μακριά από περιοχές που εγκυμονούν κινδύνους, όπως κατολισθήσεις, κατακρημνίσεις, καταρρεύσεις, εστίες μόλυνσεων κ.λπ.
- να είναι οπτικά εμφανής.

- να βρίσκεται μακριά από εγκαταστάσεις που μπορούν να βλάψουν την ψυχική υγεία των παιδιών, όπως νεκροταφεία, φυλακές κ.λπ.
- να διασφαλίζει την άνετη και ασφαλή πρόσβαση στους χρήστες με την ύπαρξη πεζόδρομου, δρόμου ήπιας κυκλοφορίας, πεζοδρομίου κ.λπ.

1.2.2 Σχεδίαση και οργάνωση του χώρου

Σύμφωνα με την 27934/2014 Υ.Α. ο σχεδιασμός μίας παιδικής χαράς θα πρέπει να ακολουθεί τις αρχές του αειφόρου σχεδιασμού. Η παιδική χαρά θα πρέπει να είναι περιφραγμένη χωρίς να απομονώνεται οπτικά από τον περιβάλλοντα χώρο και να διαθέτει είσοδο (πόρτα) ελάχιστου ανοίγματος 1,0 μέτρου, καθώς και εξωτερικές και εσωτερικές προσβάσεις για ΑμεΑ. Η περιφράξη της παιδικής χαράς συνιστάται να έχει ελάχιστο ύψος από το έδαφος 1,25μ., ενώ είναι προτιμότερο η θύρα της παιδικής χαράς να ανοίγει προς τα έξω και να διαθέτει αυτόματο μηχανισμό κλεισίματος προκειμένου να μην εισέρχονται ζώα στο χώρο της παιδικής χαράς. Για να διακρίνεται εύκολα η πόρτα θα πρέπει να έχει διαφορετικό χρώμα από αυτό της περίφραξης (Κουνατίδης Γ., 2020). Εσωτερικά της παιδικής χαράς θα πρέπει να υπάρχουν ζώνες όδευσης πλάτους 1,5 μ., επαρκή καθίσματα για τους συνοδούς, σημεία σκίασης, καλάθια απορριμμάτων και ζώνες πρασίνου. Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχεται επαρκής φωτισμός, βρύση με πόσιμο νερό και σύστημα αποτροπής εισόδου αδέσποτων ζώων. Στην είσοδο του χώρου θα πρέπει να είναι τοποθετημένη πινακίδα η οποία θα φέρει το σήμα καταλληλότητας λειτουργίας της παιδικής χαράς από την Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου παιδικών χαρών και θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ηλικιακή ομάδα των χρηστών, τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης και επικοινωνίας με τον αρμόδιο Ο.Τ.Α. και τις ώρες λειτουργίας. Η εν λόγω σήμανση θα πρέπει να προτρέπει τους χρήστες του χώρου για διατήρηση της καθαριότητας, ενώ παράλληλα θα απαγορεύει την είσοδο σε άτομα που δεν συνοδεύουν παιδί και σε ζώα συντροφιάς με εξαίρεση αυτά που συνοδεύουν ΑμεΑ. Επιπρόσθετα, ο χώρος της παιδικής χαράς θα πρέπει να διαθέτει σύστημα απορροής υδάτων, διαδρομές πρόσβασης κατάλληλα ηλεκτροφωτισμένες και σημεία προσβάσιμα σε υπηρεσίες έκτακτη ανάγκης. Προστατευτικά μέτρα πρέπει να

λαμβάνονται σε περίπτωση που οι είσοδοι της παιδικής χαράς έχουν πρόσβαση σε δρόμους ταχείας κυκλοφορίας, προκειμένου να περιοριστεί η ταχύτητα εξόδου των χρηστών.

Τα πρότυπα του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ορίζουν τις προδιαγραφές για το σχεδιασμό και τον εξοπλισμό της παιδικής χαράς όσον αφορά τον χώρο που καλύπτει ο εξοπλισμός, την απαιτούμενη ελεύθερη επιφάνεια πτώσης, τους χώρους ασφαλείας μεταξύ των εξοπλισμών, την προστασία των παιδιών από πτώση και την ασφαλή πρόσβαση στον εξοπλισμό. Για την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία ακολουθούνται οι οδηγίες σχεδιασμού “Σχεδιάζοντας για όλους”, του Γραφείου Μελετών για ΑΜΕΑ του ΥΠΕΧΩΔΕ (Υ.Α 28492/2009). Σε κάθε παιδική χαρά πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον μια θέση ΑμεΑ ανά δέκα χρήστες και στην περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό θα πρέπει να προβλέπονται θέσεις ΑμεΑ στο σύνολο των χρηστών των παιδικών χαρών των Δήμων (Υ.Α 28492/2009).

Κριτήριο για το σχεδιασμό μίας παιδικής χαράς αποτελεί η ηλικία των χρηστών. Για την αποφυγή τραυματισμών γίνεται διαχωρισμός του χώρου και επιλέγεται αντίστοιχα ο εξοπλισμός για κάθε ηλικιακή ομάδα. Σύμφωνα με την Υ.Α 28492/2009, οι παιδικές χαρές μικρότερες των 400μ² σχεδιάζονται για μία ή δύο ηλικιακές ομάδες με τρεις τουλάχιστον τύπους εξοπλισμού. Αντίθετα οι παιδικές χαρές μεγαλύτερες των 400μ² σχεδιάζονται για δύο ή περισσότερες ηλικιακές ομάδες με πέντε τουλάχιστον τύπους εξοπλισμού. Στην ίδια Υ.Α. αναφέρεται ότι περιοχές για ομαδικά παιχνίδια και τροχήλατα μπορούν να προβλεφθούν σε παιδικές χαρές άνω των 800μ².

1.2.3 Απαιτήσεις ασφαλείας, πρότυπα και πιστοποίηση

Ο εξοπλισμός και οι επιφάνειες πτώσης της παιδικής χαράς πρέπει να συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις ασφαλείας, όπως αυτές ορίζονται στις Υ.Α. 28492/2009 και Υ.Α. 27934/2014. Συγκεκριμένα τα όργανα, οι κατασκευές και τα υλικά τους πρέπει να πληρούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα ασφαλείας και πιστοποίησης EN 1176, ενώ οι επιφάνειες πτώσης τα EN 1176-1, EN 1177 και EN 71-3, όπως αυτά

τροποποιούνται, αναθεωρούνται και ισχύουν την ημέρα εγκατάστασής τους. Η συμμόρφωση του εξοπλισμού, καθώς και των επιφανειών πτώσης της παιδικής χαράς αποδεικνύεται από πιστοποιητικά που εκδίδονται από διαπιστευμένο φορέα ελέγχου και πιστοποίησης. Ο εξοπλισμός πρέπει να σημαίνεται με πληροφορίες που αφορούν τουλάχιστον την εταιρεία κατασκευής, τον κωδικό αριθμό του εξοπλισμού και το έτος κατασκευής, τον αριθμό και την χρονολογία του ευρωπαϊκού προτύπου κ.α.

Με βάσει τις ανωτέρω Υπουργικές Αποφάσεις η λειτουργία της παιδικής χαράς, καθώς και η συντήρηση αυτής, γίνεται με ευθύνη του οικείου Δήμου, ο οποίος πρέπει να φροντίζει ώστε να τηρούνται τα ισχύοντα πρότυπα και προδιαγραφές. Για κάθε παιδική χαρά πρέπει να υπάρχει φάκελος με τα στοιχεία του κατασκευαστή των οργάνων που τοποθετήθηκαν σε αυτή, καθώς και των επιφανειών πτώσης, ώστε να συντηρούνται, να ελέγχονται και να πιστοποιούνται εκ νέου όταν απαιτείται. Είναι ευθύνη του Δήμου να ελέγχει καθημερινά και να διατηρεί καθαρή και ασφαλή την παιδική χαρά ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο οι χρήστες αυτής. Οι εργασίες επισκευής τυχόν φθαρμένου εξοπλισμού πρέπει να γίνονται άμεσα και από εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό ο εξοπλισμός θα πρέπει να τίθεται εκτός λειτουργίας ή αν αφορά το σύνολο της παιδικής χαράς, θα πρέπει αυτή να σφραγίζεται. Για κάθε εργασία συντήρησης, επισκευής ή αντικατάστασης θα πρέπει να ελέγχεται και να πιστοποιείται εκ νέου, ανάλογα με τη περίπτωση, τόσο ο εξοπλισμός όσο και ο χώρος, από αναγνωρισμένο φορέα ελέγχου.

Τέλος, και πάντα σύμφωνα με τις Υ.Α. 28492/2009 και Υ.Α. 27934/2014, η παιδική χαρά όταν λειτουργεί ορθά πρέπει να πιστοποιείται κάθε χρόνο, ενώ ο χώρος ελέγχεται ύστερα από αίτημα του Δήμου, και από την Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου των παιδικών χαρών και λαμβάνει το σήμα καταλληλότητας λειτουργίας. Το σήμα καταλληλότητας τοποθετείται στην πινακίδα της παιδικής χαράς. Χωρίς το ειδικό σήμα η παιδική χαρά δεν μπορεί να λειτουργήσει και ας έχει λάβει πιστοποίηση από

διαπιστευμένο φορέα ελέγχου. Αν κατόπιν αυτοψίας η Τριμελής Επιτροπή διαπιστώσει ότι ο χώρος δεν πληροί τις προδιαγραφές μίας ασφαλούς παιδικής χαράς, καλεί τον Δήμο όπως προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να επανέλθει η παιδική χαρά στην αρχική της κατάσταση σύμφωνα με την οποία είχε λάβει το σήμα. Αν ο Δήμος δεν ανταποκριθεί στην απαραίτητη συντήρηση και επισκευή του χώρου σε εύλογο χρονικό διάστημα, η Επιτροπή αφαιρεί το σήμα καταλληλότητας και σφραγίζει την παιδική χαρά.

1.3 Αναγκαιότητα & οφέλη παιδικών χαρών στα παιδιά

Οι παιδικές χαρές αποτελούν χώρους συνάθροισης κυρίως παιδιών και συμβάλλουν κατά ένα μεγάλο ποσοστό στη σωματική και κινητική τους ανάπτυξη, ενώ παράλληλα προωθούν και ενισχύουν την κοινωνικοποίησή τους (Ασβός Π., 2020). Στις σύγχρονες πόλεις ειδικά, αποτελούν πολλές φορές τους μόνους υπαίθριους χώρους παιχνιδιού και διασκέδασης, καθιστώντας προφανή την αναγκαιότητα κατασκευής τους (Ασβός Π., 2020).

Τα οφέλη των παιδικών χαρών στα παιδιά είναι πολλά. Παρέχουν ευκαιρίες ατομικού παιχνιδιού μέσω του οποίου τα παιδιά βιώνουν συναισθήματα, αναπτύσσουν τη φαντασία τους, τις γνωστικές και σωματικές τους δεξιότητες, γνωρίζουν τον εαυτό τους και τα όριά τους. Το παιχνίδι στην ύπαιθρο βοηθά τα παιδιά να συνδεθούν με τη φύση, γεγονός που έχει αποδειχθεί ευεργετικό για την ψυχική τους υγεία (Φουντουλάκη Κ., 2019). Δραστηριότητες όπως το τρέξιμο, τα άλματα, η αναρρίχηση, η αιώρηση, η ολίσθηση βοηθούν στην ανάπτυξη των αδρών κινητικών δεξιοτήτων, της ισορροπίας, του συντονισμού και της δύναμης. Η τακτική σωματική δραστηριότητα συμβάλει στη μείωση του κινδύνου παχυσαρκίας και των καρδιακών παθήσεων (Ασβός Π., 2020), ενώ παράλληλα η συμμετοχή στο ευφάνταστο και δημιουργικό παιχνίδι βοηθά στην επίλυση προβλημάτων, στην κριτική σκέψη και στη λήψη αποφάσεων (Σταθούλια Μ., 2021).

Επιπλέον, οι παιδικές χαρές προσφέρουν ευκαιρίες ομαδικού παιχνιδιού μέσω του οποίου τα παιδιά αναπτύσσουν φιλίες, μαθαίνουν να μοιράζονται, να δημιουργούν και να επικοινωνούν. Οι παιδικές χαρές παρέχουν ένα ασφαλές περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν τα συναισθήματά τους και να εκφραστούν. Τα παιδιά αλληλοεπιδρούν με άλλα παιδιά και μαθαίνουν πως να συνεργάζονται, να επιλύουν διαφορές και να διαπραγματεύονται (Φουντουλάκη Κ., 2019). Ενισχύεται έτσι η σωματική, πνευματική και συναισθηματική τους υγεία και κατ' επέκταση η αυτοεκτίμηση, η αυτοπεποίθηση και η ανεξαρτησία τους (Σταθούλια Μ., 2021).

Οι παιδικές χαρές αποτελούν ιδανικό περιβάλλον για την ανάπτυξη και την ευημερία των παιδιών, εξασφαλίζοντας παράλληλα την ασφάλεια και τη σωματική ακεραιότητά τους. Είναι ένας χώρος ξεκούρασης, χαλάρωσης και αναψυχής και λειτουργεί ευεργετικά τόσο για τα παιδιά όσο και για αυτούς που τα συνοδεύουν.

2. ΑμεΑ

Για να μελετηθεί και να σχεδιαστεί μια πρότυπη συμπεριληπτική παιδική χαρά, όπου όλα τα παιδιά με ή χωρίς αναπηρία θα μπορούν να έχουν πρόσβαση, να κάνουν χρήση όλων των οργάνων παιχνιδιού και να παίζουν όλα μαζί, πρέπει αρχικά να οριοθετηθεί η έννοια “ΑμεΑ”.

2.1 Η έννοια του όρου “ΑμεΑ”

Υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί ορισμοί για τα ΑμεΑ, αφού πλέον ο όρος εξετάζεται τόσο σε ιατρικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Ο όρος ΑμεΑ αναφέρεται σε μια κατάσταση που περιορίζει την ικανότητα ενός ατόμου να εκτελεί ορισμένες εργασίες ή δραστηριότητες με τρόπο που θεωρείται τυπικός για τους περισσότερους ανθρώπους (Νταράτα Α.Μ., 2015). Η αναπηρία μπορεί να αναφέρεται σε ένα ευρύ φάσμα καταστάσεων και περιορισμών και μπορεί να είναι εκ γενετής ή επίκτητη, αφανής ή εμφανής, μόνιμη ή παροδική (Νταράτα Α.Μ., 2015). Οι αναπηρίες μπορεί να είναι σωματικές, γνωστικές, αισθητηριακές ή συναισθηματικές. Ορισμένες κοινές αναπηρίες περιλαμβάνουν κινητικά προβλήματα, προβλήματα όρασης, προβλήματα

ακοής, νοητικές αναπηρίες, μαθησιακές δυσκολίες και καταστάσεις ψυχικής υγείας (Νταράτα Α.Μ., 2015).

Η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Optional Protocol) ορίζει τα άτομα με αναπηρία ως «τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους».

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το νόμο 1566/85 (άρθρο 32), ως «άτομα με ειδικές ανάγκες» θεωρούνται «όσοι πάσχουν από ειδικές ανεπάρκειες ή δυσλειτουργίες οφειλόμενες σε φυσικούς, διανοητικούς ή κοινωνικούς παράγοντες σε τέτοιο βαθμό, που είναι δύσκολο γι' αυτούς να συμμετάσχουν στη γενική και επαγγελματική κατάρτιση, να εξεύρουν εργασία ή να έχουν πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία». Πιο συγκεκριμένα, ως «άτομα με ειδικές ανάγκες» νοούνται : Α) οι τυφλοί και όσοι έχουν σοβαρές διαταραχές στην όραση, Β) οι κωφοί και βαρήκοοι, Γ) άτομα με σοβαρές κινητικές διαταραχές, Δ) άτομα με νοητική καθυστέρηση, Ε) άτομα με ειδικές μαθησιακές και άλλες δυσκολίες, Στ) άτομα που πάσχουν από ψυχικές νόσους και συναισθηματικές αναστολές, Ζ) τα επιληπτικά άτομα, Η) άτομα που πάσχουν από την ασθένεια του Χάνσεν, Θ) άτομα με διαταραχές της προσωπικότητας, Ι) κάθε άτομο που δεν ανήκει σε καμία από τις προηγούμενες περιπτώσεις και παρουσιάζει διαταραχή της προσωπικότητας από οποιαδήποτε αιτία (Κασσωτάκης Μ., Παπαπέτρου Σ., & Φακιάλας Ν., 2005).

Η αναπηρία σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (Π.Ο.Υ.), «...είναι ένα σύνθετο και μεταβαλλόμενο φαινόμενο, που οφείλεται στην αλληλεπίδραση των προσωπικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου και των χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο ζει».

Μερικοί άνθρωποι προτιμούν να χρησιμοποιούν εναλλακτικούς όρους όπως “διαφορετικά ικανός” για να περιγράψουν την αναπηρία τους, ενώ άλλοι προτιμούν να χρησιμοποιούν πιο συγκεκριμένους όρους όπως “χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου” ή “κωφός”.

Ανεξάρτητα από την ορολογία που χρησιμοποιείται είναι σημαντικό να αναγνωρίζουμε και να σεβόμαστε την ποικιλομορφία των ΑμεΑ. Η αναπηρία δεν καθορίζει ένα άτομο ή τις ικανότητές του. Τα άτομα με αναπηρία είναι σε θέση να πετύχουν τους στόχους τους και να συνεισφέρουν στην κοινωνία με ουσιαστικό τρόπο. Η αναπηρία είναι μέρος της διαφορετικότητας και η επίτευξη της συμπερίληψης και της προσβασιμότητας είναι ουσιαστική για να διασφαλιστεί ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και να συνεισφέρουν στην κοινωνία (Κουρτέση Σ., 2013).

Η κατηγοριοποίηση, η καταγραφή της σημερινής κατάστασης, η αξιοποίηση των στατιστικών στοιχείων της αναπηρίας και η ενημέρωση συμβάλει στην ουσιαστική αντιμετώπιση των δυσκολιών και του κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ, ενώ παράλληλα βοηθά στο σχεδιασμό υποδομών και υπηρεσιών προσβάσιμων σε όλους (Αποκορωνιωτάκη-Πολιτειάδου Κ., 2015).

2.2 Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις παιδικές χαρές

Όλες οι παιδικές χαρές οφείλουν πλέον να σχεδιάζονται βάσει της νομοθεσίας που αναφέρθηκε παραπάνω. Η προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία σε παιδικές χαρές αναφέρεται στο βαθμό στον οποίο οι παιδικές χαρές έχουν σχεδιαστεί και κατασκευαστεί για να εξυπηρετούν τις ανάγκες ατόμων με αναπηρία, όπως εκείνων που χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια, έχουν κινητικά προβλήματα ή έχουν αισθητηριακές αναπηρίες. Για τον λόγο αυτό και βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας η είσοδος στο χώρο μιας παιδικής χαράς πρέπει να είναι μεγαλύτερη του 1μ., ενώ οι ζώνες όδευσης στο εσωτερικό της πρέπει να είναι 1,5μ., ώστε να επιτρέπεται η

πρόσβαση και να διασφαλίζεται η κίνηση σε όλους τους χώρους σε χρήστες αμαξιδίου (Υ.Α. 28492/2009 και Υ.Α. 27934/2014).

Επίσης, με τον όρο προσβασιμότητα νοείται η ανεμπόδιστη προσέγγιση και η χρήση με ασφάλεια και άνεση όλων των παιχνιδιών που βρίσκονται εντός της παιδικής χαράς από όλα τα παιδιά ανεξαρτήτου φύλου, ηλικίας, σωματικής διάπλασης, αντίληψης κ.λπ. Η επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού παιχνιδιού, όπως κούνιες προσβάσιμες από αναπηρικά αμαξίδια, σύνθετα με ράμπες, αισθητηριακά παιχνίδια μπορεί να εξασφαλίσει την προσβασιμότητα στο χώρο μιας παιδικής χαράς.

Προσβασιμότητα λοιπόν για τα ΑμεΑ είναι η απουσία εμποδίων. Στις παιδικές χαρές η προσβασιμότητα περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός χώρου κατάλληλα σχεδιασμένου με εγκαταστάσεις και υποδομές οι οποίες εξυπηρετούν τα ΑμεΑ και διασφαλίζουν ότι όλα τα παιδιά ανεξαρτήτου αναπηρίας μπορούν να παίζουν και να αλληλεπιδρούν με τα υπόλοιπα παιδιά σε ένα ασφαλές και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλον. Δυστυχώς όμως, αρκετές από τις ήδη κατασκευασμένες παιδικές χαρές δεν μπορούν να χαρακτηριστούν προσβάσιμες καθώς παρουσιάζουν πολλές ελλείψεις σε υποδομές πρόσβασης και κακοτεχνίες, ενώ ακόμα και αυτές που θεωρούνται προσβάσιμες δεν μπορούν να χαρακτηριστούν συμπεριληπτικές αφού τα παιχνίδια που έχουν τοποθετεί δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν απ' όλα τα παιδιά.

3. Συμπερίληψη

Τα παιδιά μπορούν να είναι πολύ διαφορετικά μεταξύ τους με πολλούς τρόπους. Αυτές οι διαφορές μπορεί να είναι εμφανείς ή δυσδιάκριτες. Κάποιες φορές οι διαφορές είναι μικρές και δεν είναι εύκολο να τις αντιληφθούμε, ενώ άλλες φορές είναι μεγαλύτερες και μπορεί να δημιουργήσουν προκλήσεις όταν προσπαθούν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες με άλλα παιδιά. Η ποικιλομορφία αναφέρεται στο εύρος των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των παιδιών σε ό,τι αφορά τις

ικανότητες, τις επιδόσεις, τις δεξιότητες, τη συμπεριφορά και άλλα προσωπικά χαρακτηριστικά.

3.1 Η έννοια του όρου συμπερίληψη

Η έννοια της συμπερίληψης σχετίζεται άμεσα με τα άτομα με αναπηρία και τη θέση που μπορούν να έχουν αυτά σε ένα κοινωνικό σύνολο. Αναφέρεται στην πρακτική της αποδοχής ομάδων ή ατόμων που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα ή διαθέτουν διαφορετικές ικανότητες. Σύμφωνα με το “Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας” του Γ. Μπαμπινιώτη το ρήμα “*συμπεριλαμβάνω*” σημαίνει “*περιλαμβάνω κάποιον/κάτι στο ίδιο σύνολο μαζί ή συγχρόνως με κάποιον/κάτι άλλο*”. Συμπερίληψη λοιπόν, είναι η ένταξη των ανθρώπων σε ένα σύνολο, σε μια κοινωνία χωρίς καμία διάκριση, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, εθνικότητας, ηλικίας, πεποιθήσεων, ιδιομορφίας, αρτιμέλειας ή κάθε άλλης διαφοράς.

Η φιλοσοφία της έννοιας “*συμπερίληψη*” βασίζεται στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου ο καθένας νιώθει ότι εκτιμάται, σέβεται και υποστηρίζεται (Πλατσά Α., 2020). Η συμπερίληψη στοχεύει στη δημιουργία και στη διασφάλιση της αρμονικής λειτουργίας μιας κοινωνίας όπου προωθείται η διαφορετικότητα, η ισότητα και η συμμετοχή όλων των ατόμων (Δερμιτζάκη Ε., 2022). Μιας κοινωνίας όπου όλοι έχουν τις ίδιες ευκαιρίες και τους ίδιους πόρους που χρειάζονται για να ζήσουν μια αξιοπρεπή ζωή, ανεξάρτητα από την ταυτότητά τους και τις ικανότητές τους.

3.2 Η αναγκαιότητα της συμπερίληψης

3.2.1 Συμπεριληπτική εκπαίδευση

Η δήλωση της Σαλαμάνκα (UNESCO, 1994), καθώς και οι συμβάσεις του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα των παιδιών και των ατόμων με αναπηρίες θεμελίωσαν το αναφαίρετο πλέον δικαίωμα όλων των παιδιών, με ή χωρίς αναπηρία, στην ισότιμη και ποιοτική εκπαίδευση. Οι όροι “*συμπερίληψη*”, “*συμπεριληπτική εκπαίδευση*” και “*συνεκπαίδευση*” είναι ταυτόσημοι και περιγράφουν τη διαδικασία της

εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες μαζί με το σύνολο των υπόλοιπων μαθητών, χωρίς διακρίσεις στον ίδιο χώρο (Πλατσά Α., 2020). Συγκεκριμένα, με βάση τη δήλωση της Σαλαμάνκα 1994, το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να προσαρμοστεί στις ατομικές συνθήκες μάθησης των παιδιών με ειδικές ανάγκες, προκειμένου να μπορέσουν αυτά να αντιληφθούν και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητές τους. Πρέπει με άλλα λόγια, τα σχολεία να υιοθετήσουν μια παιδοκεντρική παιδαγωγική ικανή να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές ανάγκες των ΑμεΑ, αντιμετωπίζοντας τη διαφορετικότητα ως πρόκληση κατανόησής της και όχι ως πρόβλημα (The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education, 1994).

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση θεωρείται ως το πιο αποτελεσματικό μέσο καταπολέμησης των διακρίσεων και αποδοχής της διαφορετικότητας και της ιδιαιτερότητας κάθε παιδιού (Πλατσά Α., 2020). Μέσω των σχολείων χωρίς αποκλεισμούς δημιουργούνται φιλόξενες κοινότητες, οικοδομείται μία συμπεριληπτική κοινωνία και επιτυγχάνεται η εκπαίδευση για όλους. Επιπλέον, παρέχεται αποτελεσματική εκπαίδευση στην πλειοψηφία των παιδιών, με ή χωρίς αναπηρία, βελτιώνοντας την αποδοτικότητα και κατ' επέκταση την αποτελεσματικότητα ολόκληρου του εκπαιδευτικού συστήματος (The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education, 1994).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Σεπτέμβριο του 2015 υιοθετήθηκε από τα 193 κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών η *Ατζέντα2030*, για την επίτευξη ενός καλύτερου μέλλοντος για όλους. Η *Ατζέντα2030* (Children and the Agenda 2030) αποτελείται από 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης με σκοπό την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας, την καταπολέμηση της ανισότητας και της αδικίας και την προστασία του πλανήτη μας. Ο στόχος 4 της Ατζέντας αποσκοπεί στη διασφάλιση της ελεύθερης, ισότιμης και ποιοτικής εκπαίδευσης για όλους.

3.2.2 Κοινωνική και συναισθηματική συμπερίληψη

Κάθε μορφή αναπηρίας δημιουργεί στο ίδιο το άτομο με αναπηρία πλήθος συναισθημάτων όπως ντροπή, λύπη, θυμό, ενοχή, απελπισία, άγχος, φόβο, απομόνωση. Συναισθήματα που αναπτύσσονται λόγω της διαφορετικότητας, της ιδιαιτερότητας, των μειωμένων ποιοτικά χαρακτηριστικών (Αποκορωνιωτάκη-Πολιτειάδου Κ., 2015). Γενικότερα τα άτομα με αναπηρία στιγματίζονται και γίνονται συχνά δέκτες κοινωνικών διακρίσεων, ενώ παράλληλα βιώνουν τον αποκλεισμό, τον αρνητισμό και την αδιαφορία (Αποκορωνιωτάκη-Πολιτειάδου Κ., 2015).

Η συναισθηματική συμπερίληψη αφορά στην αναγνώριση και στην αποδοχή των συναισθημάτων των ανθρώπων, ανεξαρτήτως της φύσης, της έντασης και της προέλευσής τους. Τα συναισθηματικά εμπόδια που δημιουργούν οι προκαταλήψεις αποτρέπουν τα άτομα από το να νιώθουν ότι συμπεριλαμβάνονται και ανήκουν σε μια ομάδα, σ' ένα σύνολο (Πλατσά Α., 2020). Η συναισθηματική συμπερίληψη επιτυγχάνεται όταν τα άτομα αισθάνονται άνετα να πουν τη γνώμη τους και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους χωρίς φόβο κρίσης, απόρριψης ή περιθωριοποίησης.

Η κοινωνική συμπερίληψη αφορά στη λήψη μέτρων και αποφάσεων με γνώμονα τις ανάγκες του συνόλου της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρία (Κοκκάλα Α., 2022). Επιπλέον, αναφέρεται στην παροχή ίσης πρόσβασης σε πόρους, δικαιώματα και ευκαιρίες κοινωνικής ανάπτυξης, προωθώντας τις ανθρώπινες σχέσεις και ενισχύοντας το αίσθημα του "ανήκειν" σε όλα τα άτομα (Δερμιτζάκη Ε., 2022). Η κοινωνική συμπερίληψη επιτυγχάνεται σε μια κοινωνία δίκαιη, ποικιλόμορφη και χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλα τα άτομα αισθάνονται ότι τα εκτιμούν και τα σέβονται.

3.3 Οφέλη της συμπερίληψης

Τα οφέλη της συμπερίληψης είναι πολλά, τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Έρευνες αποδεικνύουν ότι μέσω της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης οι μαθητές με αναπηρίες αλλά και οι υπόλοιποι μαθητές της γενικής τάξης, εμφανίζουν

υψηλότερες ακαδημαϊκές επιδόσεις, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν ιδιαίτερα τις κοινωνικές και συναισθηματικές του δεξιότητες, όπως η κατανόηση και η ενσυναίσθηση (Πλατσά Α., 2020). Μέσω της σχολικής, αλλά και της κοινωνικής συμπερίληψης επιτυγχάνεται η αντίληψη και η αποδοχή της διαφορετικότητας και παρέχεται η γνώση γύρω από την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες. Η συμπερίληψη βοηθά τα άτομα με αναπηρίες να αισθάνονται εκτίμηση, σεβασμό και υποστήριξη, βελτιώνοντας την ψυχική τους υγεία και ευημερία, αυξάνοντας την αυτοεκτίμησή τους και μειώνοντας την κατάθλιψη, το άγχος και το αίσθημα του αποκλεισμού (Πλατσά Α., 2020). Μια συμπεριληπτική κοινωνία συμβάλλει στη μείωση των διακρίσεων και της ανισότητας, βελτιώνοντας την κοινωνική συνοχή και ενισχύοντας τους δεσμούς μεταξύ των ανθρώπων. Τα άτομα με αναπηρίες πρέπει να εντάσσονται πλήρως σε μια κοινωνία. Η συμπερίληψη προάγει μια κοινωνία δίκαιη και ισότιμη όπου όλοι έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν πλήρως και να ευδοκιμήσουν.

Οι περιθωριοποιημένες ομάδες, όπως τα άτομα με αναπηρία, για να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές διακρίσεις χρειάζονται υποστήριξη. Η επίτευξη της συμπερίληψης εξαρτάται από τη συνεργασία μεταξύ των οικογενειών, των παιδιών-μαθητών, των εκπαιδευτικών αλλά και των μελών της κοινωνίας. Η δημιουργία μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς συμβάλλει στην ανάπτυξη φιλικών δεσμών μεταξύ όλων των παιδιών και κατ' επέκταση στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξή τους. Όπως μέσα στο σχολείο χωρίς αποκλεισμούς παρέχονται ευκαιρίες μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων σε όλα τα παιδιά, έτσι και μέσα σε ένα περιβάλλον παιχνιδιού χωρίς περιορισμούς, επιτυγχάνεται η επικοινωνιακή, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη όλων των παιδιών με ή χωρίς αναπηρία.

Μέρος Β΄ - Μελέτη πρότυπης συμπεριληπτικής παιδικής χαράς

Ερευνητές έχουν εντοπίσει τέσσερις κατηγορίες παιχνιδιού που προσφέρουν στα παιδιά τις εμπειρίες που χρειάζονται για να μεγαλώσουν και να αναπτυχθούν (Aly Amer, M. M., 2019).

1. Το γνωστικό ή δημιουργικό παιχνίδι.

Αυτό το είδος παιχνιδιού είναι σημαντικό για την ανάπτυξη της φαντασίας και της λογικής σκέψης. Οι δραστηριότητές του να περιλαμβάνουν σκάψιμο, χύτευση με τη βοήθεια καλουπιών, πλάσιμο σχημάτων, κατασκευή και κατεδάφιση, ανακάλυψη και τροποποίηση.

2. Το ενεργό ή φυσικό παιχνίδι.

Αυτό το είδος παιχνιδιού είναι σημαντικό για την ανάπτυξη του σώματος και της κίνησης ενός παιδιού. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν ισορροπία, συντονισμό, αντοχή, δύναμη, βάθος, ταχύτητα, ακρίβεια, ακινησία και υπομονή.

3. Το ομαδικό ή κοινωνικό παιχνίδι.

Αυτό το είδος παιχνιδιού είναι σημαντικό για την ανάπτυξη των προσωπικών δεξιοτήτων και της ταυτότητας ενός παιδιού. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν ομαδικό παιχνίδι, ομιλία, γέλιο, προσποίηση, υποκριτική, μάθηση από άλλους, ηγεσία και παρακολούθηση.

4. Ατομικό ή ήσυχο παιχνίδι.

Αυτό το είδος παιχνιδιού είναι σημαντικό για την ανάπτυξη των ιδιωτικών και ατομικών απόψεων ενός παιδιού και της ανάπτυξης της ταυτότητάς του. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν κάθισμα, σκέψη, παρατήρηση και φαντασία.

Έχει τεκμηριωθεί ότι τα παιδιά πρέπει να συμμετέχουν και στις τέσσερις κατηγορίες παιχνιδιού για να απολαύσουν την παιδική ηλικία. Το παιχνίδι είναι βασικό στοιχείο μάθησης και απαραίτητο στοιχείο υγιούς ανάπτυξης για παιδιά όλων των ηλικιών και ικανοτήτων (Aly Amer M. M., 2019). Ωστόσο, όταν πρόκειται για παιχνίδι σε εξωτερικούς χώρους όλοι δεν είναι ίσοι. Οι δραστηριότητες αναψυχής είναι πιο

δύσκολες τόσο στην πρόσβαση όσο και στη χρήση για τα παιδιά με αναπηρίες, με αποτέλεσμα το παιχνίδι για τα παιδιά αυτά να παραμένει απρόσιτο. Το αν οι εγκαταστάσεις παρέχουν ευκαιρίες παιχνιδιού και κοινωνικής ένταξης σε μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς είναι ζωτικής σημασίας. Πρέπει λοιπόν να αναρωτηθούμε πού και πώς μπορούν να παίξουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Τι είδους δραστηριότητες παιχνιδιού υποστηρίζουν οι σημερινές παιδικές χαρές και τι λείπει. Πρέπει, τέλος, να γίνει κατανοητό πώς τα παιδιά με διαφορετικές ικανότητες χρησιμοποιούν τις παιδικές χαρές για να ασχοληθούν με το δημιουργικό παιχνίδι και να αλληλοεπιδράσουν κοινωνικά με τους συνομηλίκους τους (Prellwitz M. & Skär L., 2007).

4. Προδιαγραφές μελέτης

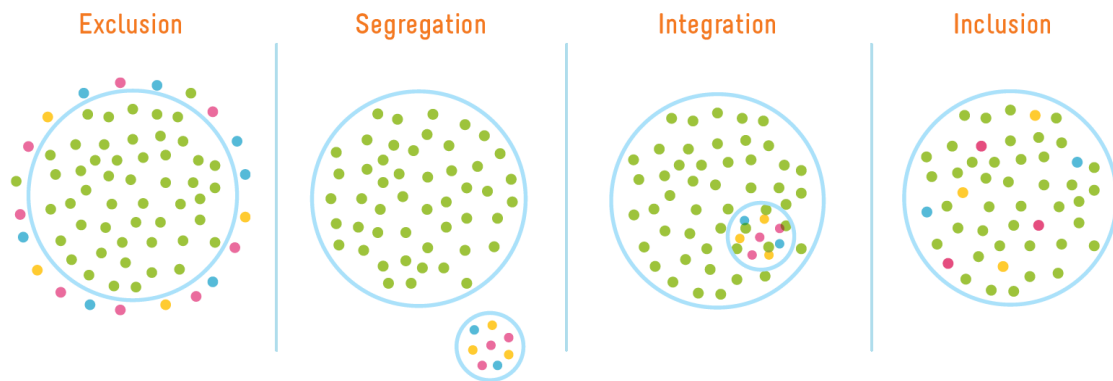
4.1 Παιδικές χαρές για όλους

Η παιδική χαρά είναι μια από τις σημαντικότερες δημόσιες εγκαταστάσεις που αφορούν την συμπερίληψη (Yi Lin Wong, Mei Seung Lam, Kin Wai Michael Siu, 2018). Η σημασία της κατασκευής παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς για όλα τα παιδιά έχει αναγνωριστεί πρόσφατα και έχει αντιμετωπιστεί σε διάφορες περιοχές του κόσμου όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία, τις Η.Π.Α. και το Χονγκ Κονγκ (Wenger I., Schulze C., Lundström U., & Prellwitz M., 2021).

Η συμπεριληπτική παιδική χαρά δεν είναι μια «ειδική» παιδική χαρά για παιδιά με αναπηρίες ή ένας χώρος όπου υπάρχουν ένα ή περισσότερα παιχνίδια για αποκλειστική χρήση από παιδιά με αναπηρίες. Είναι ένα μέρος όπου τα παιδιά με αναπηρία μπορούν να περνούν χρόνο με τους συνομηλίκους τους. Είναι ένας χώρος σχεδιασμένος με σκοπό να περιλαμβάνει όλα τα μέλη της κοινότητας, ανεξαρτήτως ηλικίας, ικανότητας, ή οποιασδήποτε άλλης αντιληπτής διαφοράς, στην εμπειρία του παιχνιδιού. Τα παιδιά, ανάλογα με την ηλικία τους και την κατάσταση της υγείας τους έχουν διαφορετικές ανάγκες στην κίνηση, στο παιχνίδι, στην επικοινωνία και στην κοινωνικοποίηση. Βασικός στόχος της παιδικής χαράς χωρίς αποκλεισμούς είναι να προσφέρει σε όλα τα παιδιά

ένα πλούσιο περιβάλλον παιχνιδιού και ποιοτική κοινωνική συμμετοχή (Dalprà M., 2020).

Για να κατανοήσουμε πώς μπορεί να οριστεί η συμπερίληψη σε μια παιδική χαρά, πρέπει να λάβουμε υπόψη τους όρους “Αποκλεισμός”, “Διαχωρισμός”, “Ενσωμάτωση” και “Συμπερίληψη” (Εικόνα 2).

Exclusion: Αποκλεισμός Segregation: Διαχωρισμός Integration: Ενσωμάτωση Inclusion: Συμπερίληψη

Εικόνα 2: Κατανόηση της συμπερίληψης.

Αποκλεισμός, είναι να μην είσαι μέρος ενός συστήματος στο οποίο οι περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να ενταχθούν, όπως για παράδειγμα οικογένειες, φίλοι, κοινότητες κ.α. Ο αποκλεισμός από έναν χώρο παιχνιδιού μπορεί να είναι ένας συνδυασμός καταστάσεων που κρατάει τα παιδιά εκτός. Για τα παιδιά με αναπηρία αυτό μπορεί να γίνει με φυσικό αποκλεισμό, όπως όταν δεν είναι σε θέση να εισέλθουν στο χώρο παιχνιδιού ή ψυχικό αποκλεισμό, όπως όταν τα άλλα παιδιά τους λένε ότι δε θέλουν να παίξουν μαζί τους. Ο διαχωρισμός είναι μια μορφή απομόνωσης που μπορεί να θεωρηθεί ως το να μένουν κάποια άτομα εκτός ομάδας. Τα ειδικά σχολεία για παιδιά με αναπηρία αποτελούν μια μορφή κοινωνικής ένταξης που τα χωρίζει από τα άλλα παιδιά. Στο σχολείο, μπορούν να παίζουν μόνο με άλλα παιδιά με αναπηρία επειδή δεν έχουν άλλη επιλογή. Η ενσωμάτωση στο παιχνίδι προσπαθεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που επιτρέπει στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν στο παιχνίδι αν είναι ικανά να προσαρμοστούν στο χώρο. Η συμπερίληψη έχει μια ευρύτερη έννοια, η

οποία υπερβαίνει την ενσωμάτωση. Η τελευταία σημαίνει ότι τα παιδιά με αναπηρία πρέπει να ενσωματωθούν σε ένα προϋπάρχον πλαίσιο επικρατούντων κανόνων και προτύπων (The State of the world's children 2013, Children with Disabilities, UNICEF). Το κυριότερο στους χώρους παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς είναι να είναι ανοιχτοί και σχεδιασμένοι ώστε να υποδέχονται παιδιά με διαφορετικές ικανότητες. Η συμπερίληψη μπορεί να οριστεί ως *"η συνάντηση πολλών δυνάμεων που δίνουν ένα πλεονέκτημα στο παιδί στη ζωή του"* (Aly Amer M. M., 2019).

4.1.1 Σχεδίαση με τον χρήστη

Δεδομένου ότι τα παιδιά αποτελούν την κύρια ομάδα χρηστών των παιδικών χαρών, οι απόψεις τους και οι αντιλήψεις τους θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο όταν κάποιος μελετά τις παιδικές χαρές.

Στη Βόρεια Σουηδία πραγματοποιήθηκε μια μελέτη για να κατανοηθεί καλύτερα πώς τα παιδιά με διαφορετικές ικανότητες χρησιμοποιούν τις παιδικές χαρές για να ασχοληθούν με το δημιουργικό παιχνίδι και να αλληλοεπιδράσουν κοινωνικά με τους συνομηλίκους τους. Είκοσι παιδιά ηλικίας μεταξύ 7 και 12 ετών, με διαφορετικές ικανότητες συμμετείχαν σε συνεντεύξεις. Όλα τα παιδιά που συμμετείχαν είχαν καλές επικοινωνιακές ικανότητες και όσα παιδιά είχαν περιορισμένη κινητικότητα χρησιμοποιούσαν βοηθητικές συσκευές. Στις ερωτήσεις οι μελετητές ζητούσαν από τα παιδιά να περιγράψουν τι σκέφτηκαν όταν άκουσαν τον όρο παιδική χαρά και έπειτα να περιγράψουν την παιδική χαρά του σχολείου τους, τι κάνουν εκεί και με ποιον ή τι θα ήθελαν να κάνουν στην παιδική χαρά που δεν μπορούν να κάνουν τώρα. Χαρακτηριστικές είναι κάποιες δηλώσεις παιδιών τα οποία αναφέρουν: *«Μια φορά ήμουν με έναν φίλο στην παιδική χαρά, καθίσαμε στις κούνιες, αλλά ήταν μόνο μια φορά»*, *«Είμαι πάντα με έναν ενήλικα, μακάρι να μπορούσα να καθίσω στις κούνιες με τους άλλους»*, *«Εύχομαι ένα μονοπάτι από ξύλο για να μπορώ να χρησιμοποιήσω το αναπηρικό καροτσάκι μου και ότι τα πράγματα ήταν κάπως μεγαλύτερα»*. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι παιδικές χαρές χρησίμευαν ως σημείο αναφοράς για όλα τα παιδιά, προκαλούσαν τις φυσικές ικανότητές τους και παρείχαν ευκαιρίες για

παιχνίδια ρόλων και κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Ωστόσο, για τα παιδιά με αναπηρίες, οι παιδικές χαρές είχαν περιορισμένη προσβασιμότητα, χρηστικότητα και δεν υποστήριζαν την αλληλεπίδραση με συνομηλίκους. Η παιδική χαρά δεν πρέπει να είναι μόνο ένας χώρος για δραστηριότητες σωματικού παιχνιδιού, αλλά θα πρέπει να είναι ένας τόπος συνάντησης όπου το παιχνίδι και οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις λαμβάνουν χώρα. Η έρευνα καταλήγει ότι οι παιδικές χαρές είναι ένα δημόσιο περιβάλλον σύμφωνα με τη σουηδική νομοθεσία και θα πρέπει να σχεδιάζονται καθολικά. Εργοθεραπευτές μπορούν να συμβάλλουν με τις γνώσεις τους σχετικά με τις δραστηριότητες των ατόμων με αναπηρίες και να εκπαιδεύσουν τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, ώστε να αυξηθεί η προσβασιμότητα στις παιδικές χαρές και η χρηστικότητά τους (Prellwitz M. & Skär L., 2007).

Μία άλλη μελέτη που πραγματοποιήθηκε στην Ελβετία διερεύνησε τις αντιλήψεις των παιδιών για το παιχνίδι σε παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς, καθώς έρευνες έχουν δείξει ότι λείπει η γνώση σχετικά με το πώς τα παιδιά με και χωρίς αναπηρία βιώνουν το παιχνίδι στις συμπεριληπτικές παιδικές χαρές και αν αυτές οι παιδικές χαρές οδηγούν σε μεγαλύτερη συμμετοχή. Το συμπέρασμα της μελέτης ήταν ότι η επίτευξη της συμπερίληψης σε μια παιδική χαρά είναι πολύπλοκη και πρέπει να θεωρηθεί ως συναλλαγή μεταξύ διαφορετικών περιβαλλόντων. Στη μελέτη διεξήχθησαν συνεντεύξεις και παρατηρήσεις σε έξι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές και συνολικά συμμετείχαν 32 παιδιά ηλικίας 7 έως 12 ετών, από τα οποία τα 14 παιδιά είχαν κάποια αναπηρία ενώ τα 18 παιδιά όχι. Τα 18 παιδιά με ποικίλες σωματικές και γνωστικές αναπηρίες πήγαιναν όλα σε ειδικά σχολεία, καθώς οι αναπηρίες τους απαιτούσαν ειδικά εκπαιδευτικά μέτρα. Η συνέντευξη περιλάμβανε ερωτήσεις σχετικά με το τι έπαιζαν τα παιδιά στις παιδικές χαρές, τις αγαπημένες και λιγότερο αγαπημένες τους δραστηριότητες και εξοπλισμό στην παιδική χαρά, τις επιθυμίες που είχαν για την παιδική χαρά, με ποιον και πόσο συχνά επισκέπτονταν την παιδική χαρά, καθώς και τους φίλους τους στο παιχνίδι και τα διάφορα μέρη της παιδικής χαράς. Τα αποτελέσματα έδειξαν αρχικά ότι τα παιδιά με και χωρίς αναπηρίες περιγράφουν

παρόμοιες εμπειρίες παιχνιδιού, αν και ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά εκτελούν αυτές τις δραστηριότητες διαφέρει. *«Αυτή η παιδική χαρά είναι πολύ ωραία, γιατί εδώ μπορείς να πας ψηλότερα»* κορίτσι 12 ετών, χωρίς αναπηρία. *«Μας αρέσει να σκαρφαλώνουμε. Εδώ στην παιδική χαρά, θα μπορούσαμε να σκαρφαλώσουμε στο δέντρο»* αγόρι 12 ετών, σωματική αναπηρία (χρήση ηλεκτρικής αναπηρικής καρέκλας). Ωστόσο παρατηρήθηκαν και “αόρατα” σωματικά, συμπεριφορικά και κοινωνικά εμπόδια στην συμπεριληπτική παιδική χαρά που περιορίζουν την αλληλεπίδραση παιδιών με αναπηρίες και παιδιών χωρίς αναπηρίες. Καταγράφηκαν εκφράσεις όπως *«Και αυτή είναι η παιδική μας χαρά. Δική μας! Αυτοί είναι εκεί, και εμείς είμαστε εδώ»* από αγόρι 11 ετών με σωματική αναπηρία. *«Δε θέλω να παίξω ποδόσφαιρο με παιδιά που είναι πεζοί, γιατί οι πεζοί είναι πιο γρήγοροι από τα παιδιά σε χειροκίνητα αναπηρικά καροτσάκια»* από αγόρι 11 ετών με σωματική αναπηρία. *«Δε θέλουν να γίνουν φίλοι μαζί μας, αυτό είναι το πρόβλημα»* από αγόρι 11 ετών με σωματική αναπηρία. Τέλος, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα παιδιά με αναπηρία δίνουν προσοχή στη χρηστικότητα και στο πώς μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς μπορεί να καλύψει τις ανάγκες τους. *«Μπορώ να οδηγήσω καλύτερα στο σκυρόδεμα»* αγόρι 11 ετών με σωματική αναπηρία (χειροκίνητο αναπηρικό καροτσάκι). Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι για να επιτευχθεί η συμπερίληψη στις παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς πρέπει το φυσικό, συμπεριφορικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον να θεωρούνται αλληλένδετα. Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές είναι πολύπλοκοι χώροι που πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των παιδιών με διαφορετικές ικανότητες και είδη αναπηρίας. Οι εμπειρίες των παιδιών δείχνουν ότι τα παιδιά με αναπηρίες δεν περιλαμβάνονται στο παιχνίδι των παιδιών χωρίς αναπηρίες και το αντίστροφο. Τα κοινωνικά εμπόδια επηρεάζουν την ένταξη σε παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς. Η αντιμετώπιση των εμποδίων αυτών είναι ένα σημαντικό βήμα προς την προώθηση της συμπερίληψης και τα παιδιά με και χωρίς αναπηρία πρέπει να συμμετέχουν στο σχεδιασμό της παιδικής χαράς (Wenger I., Schulze C., Lundström U., & Prellwitz M., 2021).

Σύμφωνα με τη UNICEF *“Η υποτίμηση των ικανοτήτων των ατόμων με αναπηρία αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την ένταξή τους στην κοινωνία”* (The State of the world’s children 2013, Children with Disabilities, UNICEF).

4.1.2 Αρχές καθολικής σχεδίασης

Οι επτά Αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού αναπτύχθηκαν το 1997 από μία ομάδα αρχιτεκτόνων, σχεδιαστών προϊόντων, μηχανικών και ερευνητών περιβαλλοντικού σχεδιασμού, με επικεφαλής τον Ronald Mace, στο κέντρο Καθολικού Σχεδιασμού (Center of Universal Design – CUD) στο Κρατικό Πανεπιστήμιο της Βόρειας Καρολίνας (UniversalDesign, n.d.). Σκοπός των Αρχών ήταν να καθοδηγήσουν το σχεδιασμό περιβαλλόντων, προϊόντων και επικοινωνιών (UniversalDesign, n.d.). Σύμφωνα με το κέντρο Καθολικού Σχεδιασμού, οι Αρχές "μπορούν να εφαρμοστούν για την αξιολόγηση των υφιστάμενων σχεδίων, να καθοδηγήσουν τη διαδικασία σχεδιασμού και να εκπαιδεύσουν τόσο τους σχεδιαστές όσο και τους καταναλωτές σχετικά με τα χαρακτηριστικά των πιο εύχρηστων προϊόντων και περιβαλλόντων" (UniversalDesign, n.d.). Οι Αρχές του Καθολικού Σχεδιασμού είναι οι εξής :

➤ **Αρχή 1:** Ισότιμη χρήση (equitable use)

Ο σχεδιασμός πρέπει να είναι χρήσιμος και εμπορεύσιμος σε άτομα με διαφορετικές ικανότητες. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Παροχή των ίδιων μέσων χρήσης για όλους τους χρήστες: πανομοιότυπα όπου είναι δυνατόν, ισοδύναμα όταν δεν είναι δυνατόν.
- Αποφυγή διαχωρισμού ή στιγματισμού οποιουδήποτε χρήστη.
- Οι διατάξεις για την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την προστασία πρέπει να είναι εξίσου διαθέσιμες σε όλους τους χρήστες.
- Ο σχεδιασμός να είναι ελκυστικός για όλους τους χρήστες (UniversalDesign, n.d.).

Η ισότιμη χρήση διασφαλίζει ότι τα προϊόντα και το περιβάλλον είναι σχεδιασμένα ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρίες.

Παραδείγματα ισότιμης χρήσης είναι οι υποβιβασμοί των πεζοδρομίων, οι οποίοι επιτρέπουν στα άτομα που χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια να έχουν πρόσβαση σε αυτά, οι ηλεκτρικές πόρτες που κλείνουν και ανοίγουν με αισθητήρες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άτομα με αναπηρίες αλλά και από κάποιον που κρατάει στα χέρια του πράγματα, καθώς και τα πόμολα με μοχλό τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν με το ένα χέρι. Στο περιβάλλον της παιδικής χαράς παράδειγμα ισότιμης χρήσης είναι η επιλογή ράμπας αντί σκαλιών, η οποία καθιστά εφικτή την πρόσβαση στο χώρο και στο παιχνίδι σε όλους τους χρήστες με ή χωρίς αναπηρίες.

Εικόνα 3: Ηλεκτρικές πόρτες που κλείνουν και ανοίγουν με αισθητήρες.

➤ **Αρχή 2:** Ευελιξία στη χρήση (flexibility in use)

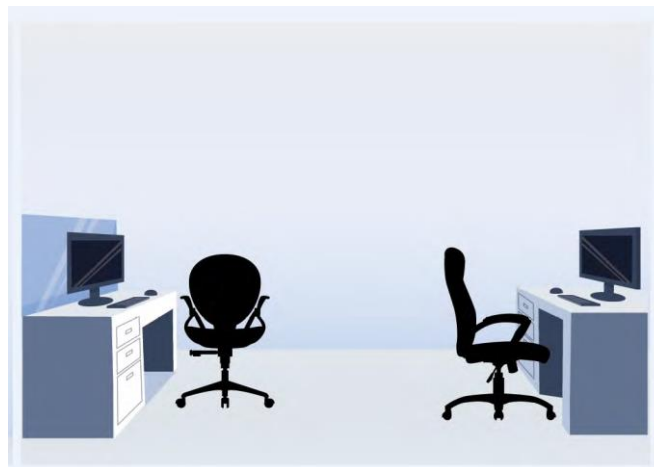
Ο σχεδιασμός πρέπει να προσαρμόζεται σε ένα ευρύ φάσμα ατομικών προτιμήσεων και ικανοτήτων. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Παροχή επιλογών στις μεθόδους χρήσης.
- Προσαρμογή της πρόσβασης και της χρήσης από δεξιόχειρες ή αριστερόχειρες.
- Διευκόλυνση της ορθότητας και της ακρίβειας χρήσης.

- Παροχή προσαρμοστικότητας στο ρυθμό του χρήστη (UniversalDesign, n.d.).

Η ευελιξία στη χρήση αφορά το σχεδιασμό των προϊόντων και του περιβάλλοντος με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν με διάφορους τρόπους από άτομα με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρίες. Περιλαμβάνει τη δημιουργία σχεδίων που μπορούν να προσαρμοστούν ή να τροποποιηθούν ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες των μεμονωμένων χρηστών, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους.

Παραδείγματα ευελιξίας στη χρήση αποτελούν τα ρυθμιζόμενα γραφεία που μπορούν να προσαρμοστούν για χρήση από δεξιόχειρες ή αριστερόχειρες αλλά και να ανυψωθούν ή να χαμηλώσουν, ώστε να εξυπηρετούν άτομα διαφορετικού ύψους. Σε μια παιδική χαρά παράδειγμα ευελιξίας στη χρήση αποτελούν τα διαφορετικά υλικά και είδη παιχνιδιού. Μια επιφάνεια παιχνιδιού μπορεί να έχει διαφορετικές υφές, χρώματα ή ήχους, προσφέροντας ένα πλούσιο αισθητηριακό περιβάλλον για παιδιά. Αυτό επιτρέπει στα παιδιά με διαφορετικές αναπηρίες να ανακαλύψουν και να απολαύσουν το παιχνίδι με βάση τις ατομικές τους ανάγκες και προτιμήσεις.

Εικόνα 4: Ρυθμιζόμενα γραφεία.

- **Αρχή 3:** Απλή και διαισθητική χρήση (simple and intuitive use)

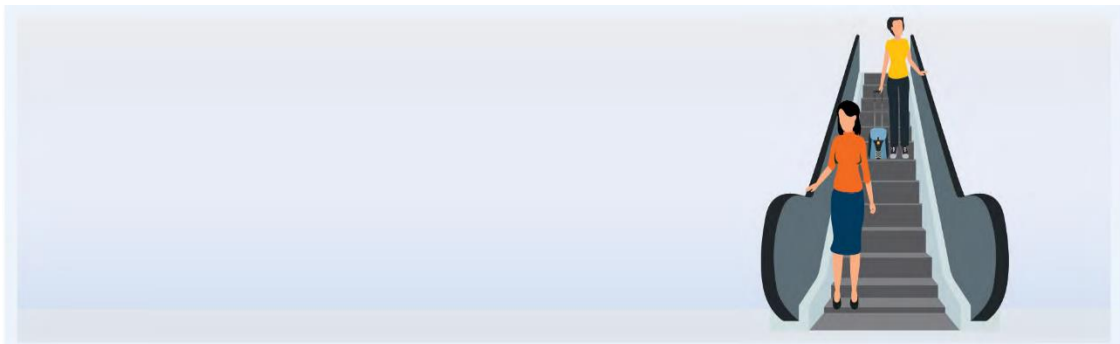
Η χρήση του σχεδιασμού πρέπει να κατανοείται εύκολα, ανεξάρτητα από την εμπειρία, τις γνώσεις τις γλωσσικές δεξιότητες ή το επίπεδο συγκέντρωσης του χρήστη.

Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Εξάλειψη της περιττής πολυπλοκότητας.
- Να συνάδει με τις προσδοκίες και τη διαίσθηση του χρήστη.
- Να προσαρμόζεται σε ένα ευρύ φάσμα γραμματισμού και γλωσσικών δεξιοτήτων.
- Να ταξινομεί τις πληροφορίες ανάλογα με τη σημασία τους.
- Παρέχετε αποτελεσματική προτροπή και ανατροφοδότηση κατά τη διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση της εργασίας (UniversalDesign, n.d.).

Στην απλή και διαισθητική χρήση ο σχεδιασμός των προϊόντων γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην απαιτείται μεγάλη γνωστική προσπάθεια για να λειτουργήσουν αυτά αλλά και να μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς πολύπλοκες οδηγίες.

Παραδείγματα απλής και διαισθητικής χρήσης είναι οι οθόνες αφής με απλές, κατανοητές οδηγίες και τα καθολικά σύμβολα, όπως το σύμβολο του αναπηρικού αμαξιδίου, που είναι εύκολα αναγνωρίσιμα και κατανοητά από όλους. Σε μια παιδική χαρά παράδειγμα απλής και διαισθητικής χρήσης αποτελούν τα υλικά επίστρωσης των επιφανειών. Εντός της παιδικής χαράς οι ζώνες όδευσης πλάτους 1,5 μ. καλύπτονται κυρίως με μπετό ή κυβόλιθους σε αντίθεση με τις επιφάνειες παιχνιδιού οι οποίες καλύπτονται με χυτό ελαστικό δάπεδο ή άμμο ή γκαζόν. Έτσι αντιλαμβάνονται οι χρήστες ποιες είναι οι περιοχές παιχνιδιού και αποτρέπονται ατυχήματα πτώσεων.

Εικόνα 5: Κυλιόμενες σκάλες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς πολύπλοκες οδηγίες.

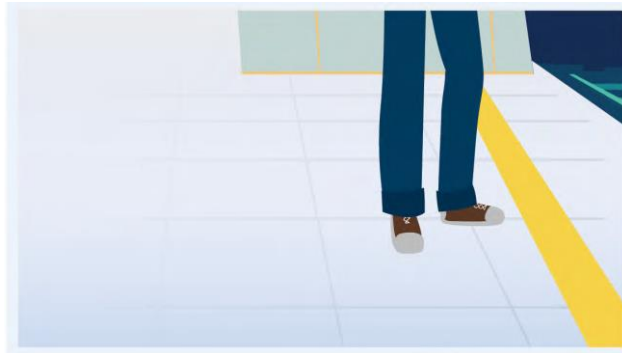
➤ **Αρχή 4:** Αντιληπτή πληροφορία (perceptible information)

Ο σχεδιασμός πρέπει να παρέχει αποτελεσματικά τις απαραίτητες πληροφορίες στο χρήστη, ανεξάρτητα από τις συνθήκες περιβάλλοντος ή τις αισθητηριακές ικανότητες του χρήστη. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Χρήση διαφορετικών τρόπων (εικονογραφικός, λεκτικός, απτικός) για την επιπλέον παρουσίαση των απαραίτητων πληροφοριών.
- Παροχή επαρκούς αντίθεσης μεταξύ των βασικών πληροφοριών και του περιβάλλοντός τους.
- Μεγιστοποίηση της "αναγνωσιμότητας" των βασικών πληροφοριών.
- Διαφοροποίηση των στοιχείων με τρόπους που μπορούν να περιγραφούν (π.χ. διευκολύνετε την παροχή οδηγιών ή κατευθύνσεων).
- Παροχή συμβατότητας με μια ποικιλία τεχνικών ή συσκευών που χρησιμοποιούνται από άτομα με αισθητηριακούς περιορισμούς (UniversalDesign, n.d.).

Ο σχεδιασμός με βάση την αρχή της αντιληπτής πληροφόρησης παρέχει στα άτομα με διαφορετικές ικανότητες και αναπηρίες πληροφορίες με πολλαπλούς τρόπους, ώστε να μπορούν να γίνουν αντιληπτές. Οι πληροφορίες παρέχονται μέσω διαφορετικών αισθήσεων, όπως η όραση, ο ήχος και η αφή.

Παραδείγματα αντιληπτών πληροφοριών είναι οι ηχητικές ανακοινώσεις σε συστήματα δημόσιων μεταφορών και η σήμανση με γραφή Braille για άτομα με προβλήματα όρασης. Σε μια παιδική χαρά παράδειγμα αντιληπτής πληροφόρησης είναι τα ανάγλυφα πάνελ εκμάθησης ή ο διαφορετικός χρωματισμός των ζωνών παιχνιδιού ο οποίος υποδεικνύει το διαφορετικό είδος της δραστηριότητας.

Εικόνα 6: Αντιληπτή πληροφορία - ζώνη όδευσης τυφλών.

➤ **Αρχή 5:** Ανοχή σφάλματος (tolerance for error)

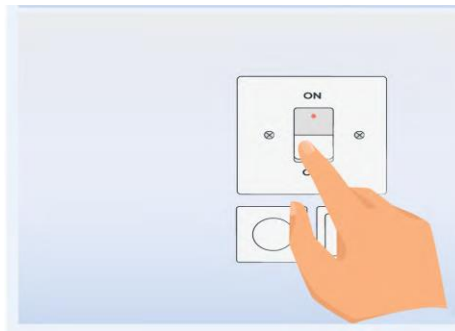
Ο σχεδιασμός πρέπει να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους και τις δυσμενείς συνέπειες τυχαίων ή ακούσιων ενεργειών. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Οργανώστε τα στοιχεία ώστε να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι και τα σφάλματα: τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται περισσότερο να είναι περισσότερο προσβάσιμα και τα επικίνδυνα στοιχεία να εξαλείφονται, να απομονώνονται ή να ασφαρίζονται.
- Παροχή προειδοποιήσεων για κινδύνους και σφάλματα.
- Παροχή χαρακτηριστικών ασφαλείας.
- Αποθαρρύνετε την ασυνείδητη δράση σε εργασίες που απαιτούν επαγρύπνηση (UniversalDesign, n.d.).

Κατά τη χρήση προϊόντων υπάρχει μεγάλη πιθανότητα ο χρήστης να κάνει κάποιο λάθος, ωστόσο το λάθος αυτό δεν πρέπει να αποφέρει κάποιον τραυματισμό του χρήστη. Με βάση την αρχή της ανοχής του σφάλματος πρέπει κατά τον σχεδιασμό των προϊόντων να αποτρέπονται οι σοβαροί τραυματισμοί και να επιτρέπεται στο χρήστη να ανακάμψει από το λάθος χωρίς συνέπειες.

Παραδείγματα ανοχής στο σφάλμα είναι το αυτοδιορθούμενο λογισμικό (self-correcting software) που αποτρέπει την απώλεια δεδομένων εάν ο χρήστης κλείσει κατά λάθος ένα πρόγραμμα.

Η παιδική χαρά πρέπει να παρέχει ασφάλεια και προστασία στα παιδιά. Η νομοθεσία για το σκοπό αυτό έχει ορίσει όρια ασφαλείας περιμετρικά των οργάνων καθώς και κατάλληλα υλικά επίστρωσης κάτω από τα παιχνίδια ανάλογα με το ύψος πτώσης του εξοπλισμού, για την αποφυγή των συγκρούσεων και των τραυματισμών (EN 1176, EN 1176-1, EN 1177 και EN 71-3). Οι χρήστες σε μια παιδική χαρά καλούνται να δοκιμάσουν και να ξεπεράσουν νέες προκλήσεις. Τυχόν αποτυχία δεν πρέπει ούτε να τους τραυματίσει, αλλά ούτε και να τους αποθαρρύνει από το να δοκιμάσουν ξανά και ξανά μέχρι να πετύχουν το στόχο τους.

Εικόνα 7: Σχεδιασμός διακόπτη που ελαχιστοποιεί τους κινδύνους.

➤ **Αρχή 6:** Χαμηλή σωματική προσπάθεια (low physical effort)

Ο σχεδιασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και άνετα και με ελάχιστη κόπωση. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Να επιτρέπεται στο χρήστη να διατηρεί ουδέτερη θέση του σώματος.
- Χρήση εύλογων δυνάμεων λειτουργίας.
- Ελαχιστοποίηση των επαναλαμβανόμενων ενεργειών.
- Ελαχιστοποίηση της συνεχούς σωματικής προσπάθειας (UniversalDesign, n.d.).

Με βάση την αρχή της χαμηλής σωματικής προσπάθειας, η χρήση των προϊόντων δεν απαιτεί ιδιαίτερη προσπάθεια και κόπο, καθιστώντας τα προσιτά σε άτομα με περιορισμένη κινητικότητα ή δύναμη. Παραδείγματα χαμηλής φυσικής προσπάθειας είναι οι ρομποτικές σκούπες ή οι αυτόματες πόρτες που ανοίγουν με ένα κούνημα του χεριού και οι συσκευές που ενεργοποιούνται με τη φωνή και μπορούν να ελεγχθούν χωρίς τη χρήση φυσικών κουμπιών. Σε μια παιδική χαρά παράδειγμα χαμηλής σωματικής προσπάθειας είναι τα υλικά επίστρωσης του χώρου. Το χυτό ελαστικό δάπεδο, σε αντίθεση με την άμμο, παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης και κίνησης σε χρήστες με αναπηρικό αμαξίδιο εσωτερικά του χώρου. Επίσης τα διαφορετικά επίπεδα δυσκολίας του οργάνων παιχνιδιού, ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα που απευθύνονται, μπορούν να εξασφαλίσουν σε όλους τους χρήστες την πρόσβαση σε αυτά χωρίς να απαιτείται έντονη σωματική προσπάθεια.

Εικόνα 8: Αυτόματος πωλητής σχεδιασμένος να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους.

➤ **Αρχή 7:** Μέγεθος και χώρος για προσέγγιση και χρήση (size and space for approach and use)

Παρέχεται το κατάλληλο μέγεθος και ο κατάλληλος χώρος για προσέγγιση, χειρισμό και χρήση, ανεξάρτητα από το μέγεθος του σώματος, τη στάση του σώματος ή την κινητικότητα του χρήστη. Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι:

- Παροχή σαφής οπτικής επαφής με σημαντικά στοιχεία για κάθε καθιστό ή όρθιο χρήστη.
- Να είναι άνετη η πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία για κάθε καθιστό ή όρθιο χρήστη.

- Προσαρμογή των διαφορών στο μέγεθος του χεριού και της λαβής.
- Παροχή επαρκούς χώρου για τη χρήση βοηθητικών συσκευών ή προσωπικής βοήθειας (UniversalDesign, n.d.).

Η αρχή για το μέγεθος και τον χώρο για προσέγγιση και χρήση αφορά το σχεδιασμό προϊόντων που παρέχουν αρκετό χώρο ώστε οι άνθρωποι να τα προσεγγίζουν και να τα χρησιμοποιούν με άνεση. Ο σχεδιασμός πρέπει να απευθύνεται σε άτομα διαφορετικών μεγεθών και ικανοτήτων, επιτρέποντάς τους να χρησιμοποιούν το προϊόν χωρίς να αισθάνονται στριμωγμένοι ή άβολα.

Παραδείγματα μεγέθους και χώρου για προσέγγιση και χρήση είναι οι φαρδύτεροι διάδρομοι σε σούπερ μάρκετ και εμπορικά κέντρα για την εξυπηρέτηση αναπηρικών αμαξιδίων και καροτσιών, καθώς και οι χαμηλότεροι πάγκοι σε κουζίνες και μπάνια για την εξυπηρέτηση ατόμων διαφορετικού ύψους. Σε μια παιδική χαρά παράδειγμα μεγέθους και χώρου για προσέγγιση και χρήση είναι οι ζώνες όδευσης καθώς και οι βρύσες δύο επιπέδων (διαφορετικού ύψους), για την χρήση από άτομα με ειδικές ανάγκες. Παράλληλα, μια τσουλήθρα με ευρύχωρες πλατφόρμες και μεγάλο μήκος και πλάτος παρέχει αρκετό χώρο ώστε τα παιδιά να προσεγγίσουν με ασφάλεια το παιχνίδι, να ανέβουν και να κατέβουν με άνεση.

Εικόνα 9: Πόρτες κατάλληλου μεγέθους και χώρου για προσέγγιση σε τρένο.

Ο καθολικός σχεδιασμός είναι ένα πλαίσιο που μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και περιβαλλόντων, συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των

συστημάτων μεταφορών, της τεχνολογίας και των καταναλωτικών προϊόντων. Ακολουθώντας αυτές τις αρχές, μπορούν να σχεδιαστούν περιβάλλοντα και προϊόντα που είναι προσβάσιμα και χωρίς αποκλεισμούς, εξασφαλίζοντας ότι όλοι μπορούν να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν. Οι αρχές του καθολικού σχεδιασμού αναπτύχθηκαν τη δεκαετία του 1990, με στόχο να δημιουργήσουν ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό κτιρίων, προϊόντων και περιβαλλόντων που θα ήταν προσβάσιμα σε όλους τους ανθρώπους. Έκτοτε, οι αρχές του καθολικού σχεδιασμού έχουν υιοθετηθεί ευρέως και έχουν ενσωματωθεί σε κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα σχεδιασμού παγκοσμίως.

4.1.3 Αρχές Σχεδιασμού στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα δημοσιεύτηκε στις 7/12/2022 η Υ.Α. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/124964/1561/28-11-2022 (Φ.Ε.Κ. 6213/Β'/7-12-2022), σύμφωνα με την οποία καθορίζονται οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους. Με βάση την ανωτέρω απόφαση ορίζονται ως βασικές αρχές σχεδιασμού ο «Καθολικός Σχεδιασμός» και η εξασφάλιση της «Προσβάσιμης Αλυσίδας». Με τον όρο «Καθολικός Σχεδιασμός» νοείται ο σχεδιασμός προϊόντων, περιβαλλόντων, προγραμμάτων και υπηρεσιών που είναι προσβάσιμα και χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους. Με τον όρο «Προσβάσιμη Αλυσίδα» νοείται κάθε σειρά αλληλεξαρτώμενων και αλληλοσυμπληρούμενων παρεμβάσεων που διασφαλίζουν την αυτονομία, την άνεση και την ασφάλεια κίνησης των ατόμων με αναπηρία, χωρίς ασυνέχειες.

Ο Καθολικός Σχεδιασμός στην Ελλάδα βασίζεται στις επτά αρχές που περιεγράφηκαν παραπάνω. Ως προς τις ειδικότερες απαιτήσεις σχεδιασμού και τα ανθρωπομετρικά μεγέθη και σύμφωνα πάντα με την ανωτέρω απόφαση, λαμβάνονται υπόψη οι οδηγίες σχεδιασμού «Σχεδιάζοντας για όλους» του ΥΠΕΧΩΔΕ (ν. 4067/2012, ΝΟΚ, άρθρα 26 & 27). Επιπλέον, για θέματα που δε ρυθμίζονται από ελληνικούς κανονισμούς θα χρησιμοποιείται το ISO 21542 - "Building construction – Accessibility and usability of the

built environment” , ο “ADA «Standards for accessible design»” ή άλλοι σχετικοί και αναγνωρισμένοι κανονισμοί (Υ.Α. 124964/1561/28-11-2022).

Τα οφέλη του καθολικού σχεδιασμού είναι πολυάριθμα. Με τη δημιουργία προϊόντων και περιβαλλόντων που είναι προσβάσιμα σε όλους, μπορεί να αυξηθεί η χρηστικότητα και η λειτουργικότητά τους, καθιστώντας τα πιο αποδοτικά και αποτελεσματικά. Επιπλέον, ο καθολικός σχεδιασμός μπορεί να βελτιώσει την ασφάλεια και να μειώσει τον κίνδυνο ατυχημάτων και τραυματισμών. Μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και στην κοινωνική και οικονομική ισότητα με τη μείωση των αποβλήτων και της κατανάλωσης ενέργειας και την παροχή ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό και την κοινωνία ευρύτερα.

Μέσω του καθολικού σχεδιασμού μπορούμε να σχεδιάσουμε το περιβάλλον μίας παιδικής χαράς ώστε να είναι οικείο, ασφαλές και ευχάριστο για όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρίες. Σε μία τέτοια παιδική χαρά όλα τα παιδιά συμμετέχουν και αλληλοεπιδρούν, ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, αναπτύσσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες και ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους και την αίσθηση της αποδοχής τους από το περιβάλλον.

4.2 Κριτήρια συμπεριληπτικού σχεδιασμού

4.2.1 Συμπεριληπτικό παιχνίδι

Παρόλο που ο καθολικός ορισμός του παιχνιδιού είναι δύσκολος, υπάρχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που συνήθως το περιγράφουν. Σύμφωνα με τη Σταμάτη Ι. (2019) το παιχνίδι είναι μια δραστηριότητα που βασίζεται στην εμπλοκή, την εσωτερική παρακίνηση και την ανάγκη για δράση. Συνήθως περιλαμβάνει στοιχεία φαντασίας, κανόνες, κοινωνικές πτυχές και εξέλιξη με την ηλικία. Το παιχνίδι μπορεί να περιλαμβάνει σωματική ή νοητική δραστηριότητα, και μπορεί να είναι και γλωσσικό. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό είναι ότι το παιχνίδι εξελίσσεται καθώς τα παιδιά αναπτύσσονται. Για να παίξουν, τα παιδιά χρησιμοποιούν διάφορες ικανότητες και δεξιότητες, όπως αισθητική κίνηση, γνωστικές ικανότητες

και κοινωνικό-συναισθηματική αντίληψη. Καθώς μεγαλώνουν, μαθαίνουν νέες κινήσεις και αντιλαμβάνονται πιο πολύπλοκα πράγματα, οδηγώντας σε περαιτέρω ανάπτυξη του παιχνιδιού τους (Σταμάτη Ι., 2019).

Το συμπεριληπτικό παιχνίδι αφορά την ίση πρόσβαση και συμμετοχή όλων των παιδιών με ή χωρίς αναπηρίες στο παιχνίδι, ανεξάρτητα από τις ικανότητές τους, τα χαρακτηριστικά τους και τις τυχόν δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν. Κάποια παιδιά δεν μπορούν να σκαρφαλώσουν στην αναρρίχηση, άλλα προτιμούν να τρέχουν ή να κάνουν κούνια ενώ άλλα παιδιά προτιμούν ένα πιο ήσυχο περιβάλλον. Από τα παιδιά με αναπηρία, αυτά που εμφανίζουν αισθητηριακό ή κινητικό έλλειμμα (προβλήματα όρασης και ακοής και ελλείμματα στη χρήση των άκρων) ή σοβαρό συνδυασμό ελλειμμάτων, αντιμετωπίζουν τα περισσότερα εμπόδια κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού. Αυτό σημαίνει ότι οι χώροι παιχνιδιού πρέπει να σχεδιάζονται και να προσαρμόζονται έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν και να απολαμβάνουν το παιχνίδι άτομα με διαφορετικές ικανότητες και επιθυμίες. *“Εξίσου σημαντική, είναι η παροχή στα παιδιά ευκαιριών υψηλής ποιότητας παιχνιδιού, ανεξάρτητα των αναγκών και των ικανοτήτων τους. Ενώ τα παιδιά δεν θα είναι πάντα σε θέση να συμμετέχουν σε όλες τις διαθέσιμες δραστηριότητες, ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς πρέπει να προσφέρει σε όλους μια πραγματική επιλογή δραστηριοτήτων παιχνιδιού”* (funding4sport, 2006).

Το συμπεριληπτικό παιχνίδι αφορά όλα τα παιδιά και όχι αποκλειστικά τα παιδιά με αναπηρίες. Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς είναι κάτι πολύ περισσότερο από την επιλογή πολύχρωμων στοιχείων παιχνιδιού με ράμπες αναπήρων. Μια συμπεριληπτική παιδική χαρά παρέχει πρόσβαση και προωθεί το παιχνίδι χωρίς αποκλεισμούς μεταξύ των παιδιών όλων των ικανοτήτων, σε μη επιτηρούμενους αλλά ασφαλείς χώρους. Σύμφωνα με τον Aly Amer M. M. (2019), *“Ο σχεδιασμός μιας παιδικής χαράς χωρίς αποκλεισμούς αποτελεί πρόκληση, λόγω του ότι τα παιδιά με αναπηρίες έχουν μια ευρεία ποικιλία αναγκών και η εκπλήρωση των αναγκών μιας ομάδας παιδιών μπορεί να κάνει την παιδική χαρά απρόσιτη για τους άλλους. Για*

παράδειγμα, μπορεί να ενθαρρυνθεί η χρήση χρωματιστού, φυσικού εξοπλισμού και ακουστικών συστημάτων για την κάλυψη των αναγκών των χρηστών του χώρου, ενώ παράλληλα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σταθερό χρώμα για την ταξινόμηση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και ανέσεων. Ωστόσο, για τα παιδιά με αυτισμό τα έντονα χρώματα μπορεί να επηρεάσουν και να προκαλέσουν δυσκολίες. Οι σχεδιαστές παιδικών χαρών πρέπει να επικεντρωθούν σε απαιτήσεις που ισορροπούν μεταξύ τους και δεν έρχονται σε σύγκρουση”.

Εικόνα 10: Συμπεριληπτικό παιχνίδι.

4.2.2 Οι 7 Αρχές του σχεδιασμού παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς

Υπάρχουν εταιρείες και οργανισμοί που έχουν επικεντρωθεί στον σχεδιασμό και την παραγωγή παιδικών χαρών με βάση την προσβασιμότητα και την συμπερίληψη. Οι 7 αρχές του σχεδιασμού παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς αντιπροσωπεύουν ένα πλαίσιο για τον σχεδιασμό παιδικών χαρών που έχει αποδειχθεί αποτελεσματικό για τον ανωτέρω σκοπό και αποτελούν έναν ολοκληρωμένο οδηγό σχεδιασμού για τη δημιουργία συμπεριληπτικών χώρων παιδικών χαρών. Αναπτύχθηκαν από ερευνητές, αρχιτέκτονες και ειδικούς σε θέματα παιχνιδιού στο Κέντρο για άτομα με αναπηρίες του Πολιτειακού Πανεπιστημίου της Γιούτα, σε συνεργασία με την PlayCore και αποτελούν τη βάση για το σχεδιασμό

περιβαλλόντων παιχνιδιού για άτομα όλων των ηλικιών και ικανοτήτων και τη δημιουργία κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς μέσω του παιχνιδιού (playcore, n.d.).

Εικόνα 11: Σχεδιασμός για ολόκληρο το παιδί, ολόκληρο το περιβάλλον, ολόκληρη την κοινότητα.

Οι 7 αρχές του σχεδιασμού παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς είναι:

1. Να είστε δίκαιοι (be fair)

1α. Οι ευκαιρίες για σωματική, κοινωνική, συναισθηματική, αισθητηριακή, γνωστική και επικοινωνιακή ανάπτυξη ενσωματώνονται σε όλο το περιβάλλον

1β. Δραστηριότητες παιχνιδιού πολλαπλών γενεών, όπως τα μουσικά όργανα προσφέρουν αναπτυξιακά σημαντικές εμπειρίες

1γ. Ο χώρος παιχνιδιού σχεδιάστηκε για να προσφέρει ευκαιρίες μάθησης και προγράμματα για να διδάξουν στα παιδιά πώς μπορούν να παίζουν με επιτυχία μαζί (playcore, n.d.).

2. Να συμπεριληφθούν (be included)

2α. Οι δραστηριότητες προσφέρουν διάφορους τύπους και μορφές παιχνιδιού, όπως το δραματικό παιχνίδι

2β. Συνιστώσες φυσικού παιχνιδιού όπως ορειβάτες προσφέρουν σε αρχάριους, ενδιάμεσους, και προχωρημένους χρήστες επίπεδα διαβαθμισμένων προκλήσεων για υγιή ανάληψη κινδύνου

2γ. Παρέχει επιλογές στη μέθοδο συμμετοχής τόσο των αδρών όσο και των λεπτών κινητικών δραστηριοτήτων (gametime, n.d.)

3. Να είστε έξυπνοι (be smart)

3α. Δραστηριότητες που παρέχουν συμπεριφορική και αισθητηριακή ανατροφοδότηση ενισχύουν την κατανόηση και τις προσδοκίες

3β. Διαισθητικά μοτίβα παιχνιδιού, όπως looping, προσφέρουν επαναλαμβανόμενο, ενεργό παιχνίδι

3γ. Το καλά οργανωμένο περιβάλλον παιχνιδιού ενισχύει σκόπιμα το παιχνίδι και αποφεύγει τις συγκρούσεις μεταξύ των χρηστών (gametime, n.d.)

4. Να είστε ανεξάρτητοι (be independent)

4α. Καθολική σήμανση με προσαρμοσμένα μηνύματα και οπτικά βοηθήματα ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και παρέχουν ενδείξεις κατεύθυνσης

4β. Προσβάσιμες διαδρομές μετακίνησης και ελαστικά δάπεδα χρησιμοποιούνται για να εξασφαλίσουν την πρόσβαση εντός του περιβάλλοντος παιχνιδιού

4γ. Οι πλούσιες σε αισθήσεις εμπειρίες ενθαρρύνουν τη διάθεση για ανακάλυψη και εξερεύνηση

4δ. Χαρακτηριστικά καθολικού σχεδιασμού, όπως η τσουλήθρα υποστηρίζουν την ανεξαρτησία και την αυτοπεποίθηση (gametime, n.d.)

5. Να είστε ασφαλείς (be safe)

5α. Εξοπλισμός παιχνιδιού κατάλληλος για την ηλικία εφαρμόζει πρότυπα ασφαλείας και αντιμετωπίζει πιθανούς κινδύνους

5β. Τα άνετα σημεία προσφέρουν στους χρήστες χώρους για την αναζήτηση αισθητηριακής ανακούφισης και τα σημεία άλματος προσφέρουν μέρη για να παρατηρήσουν και να κατανοήσουν τη δραστηριότητα του παιχνιδιού πριν από τη συμμετοχή τους

5γ. Οι χώροι καθισμάτων και εποπτείας παρέχουν σαφή ορατότητα των περιοχών δραστηριότητας (gametime, n.d.)

6. Να είστε ενεργοί (be active)

6α. Προσαρμογές όπως οι ψηλές πλάτες και τα διαμορφωμένα καθίσματα βοηθούν τα παιδιά να διατηρούν μια ουδέτερη θέση του σώματος κατά τη διάρκεια εμπειριών κίνησης

6β. Μέσα στις εμπειρίες παιχνιδιού υπάρχουν ισότιμες εναλλακτικές λύσεις, όπως δραστηριότητες για το άνω μέρος του σώματος

6γ. Οι ισορροπημένες εμπειρίες παιχνιδιού που προωθούν την κοινωνική ένταξη μέσω της αμοιβαίας αλληλεπίδρασης ενθαρρύνουν τη συνεργασία (gametime, n.d.)

7. Να αισθάνεστε άνετα (be comfortable)

7α. Δραστηριότητες παιχνιδιού, όπως αυτές που βρίσκονται στα πάνελ μπαλκονιού, προσφέρουν άνετη πρόσβαση και προσέγγιση για τα άτομα που κάθονται ή στέκονται

7β. Οι ράμπες και τα καταστρώματα παρέχουν επαρκή χώρο για πολλαπλούς χρήστες και ενθαρρύνουν την κίνηση και τη συγκέντρωση

7γ. Η ενσωματωμένη σκιά και τα δέντρα προσφέρουν ισορροπία περιβαλλοντικών συνθηκών

7δ. Ανέσεις και άνετη εγγύτητα στο σχολείο ενισχύουν την εμπειρία του χρήστη (gametime, n.d.)

4.3 Πότε χαρακτηρίζεται μια παιδική χαρά συμπεριληπτική

Το μυστικό πίσω από την μελέτη και κατασκευή μίας παιδικής χαράς χωρίς αποκλεισμούς, έγκειται στο να λάβουμε υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και συμπεριφορές των χρηστών της παιδικής χαράς. Όλα έχουν να κάνουν με τη δημιουργία ισότητας στην πρόσβαση και στη χρήση. Όλοι δεν μπορούν να κάνουν τα πάντα, αλλά όλοι μπορούν να κάνουν κάτι (kompan, n.d.).

Σύμφωνα με την εταιρεία σχεδιασμού και κατασκευής εξοπλισμού παιδικών χαρών Kompan, τα κύρια σχεδιαστικά χαρακτηριστικά μιας παιδικής χαράς για όλες τις ικανότητες και όλες τις ηλικίες είναι:

1. Προσβασιμότητα

Η προσβασιμότητα στην παιδική χαρά και στη γύρω περιοχή αποτελεί την πρώτη προτεραιότητα. Αυτό περιλαμβάνει τη σχεδίαση εύκολης πρόσβασης σε μεταφορικά μέσα, χώρους στάθμευσης και τουαλέτες με τη χρήση ραμπών και φαρδιών μονοπατιών προς και από την παιδική χαρά. Εάν σχεδιάζετε περιφραγμένη παιδική χαρά, βεβαιωθείτε ότι οι πύλες είναι αρκετά φαρδιές ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση με βοήθεια και βοηθητικές συσκευές. Επιπλέον, αποφύγετε τα φυσικά εμπόδια, όπως τα κράσπεδα, και φροντίστε οι πύλες να μην είναι τοποθετημένες εκτός εμβέλειας. Οι προσβάσιμες επιφάνειες ασφαλείας γύρω από τον εξοπλισμό παιχνιδιού είναι απαραίτητες για την αξία του κοινωνικού παιχνιδιού και της επικοινωνίας μεταξύ συνομηλίκων.

2. Ικανότητα παραμονής

Στόχος είναι να δημιουργηθεί μια παιδική χαρά όπου όλα τα παιδιά, ειδικά αυτά με αισθητηριακές ή σωματικές αναπηρίες, να αισθάνονται άνετα. Πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικές ανάγκες τόσο των παιδιών όσο και των φροντιστών για κοινωνικοποίηση και απομάκρυνση. Η προσθήκη εγκαταστάσεων σε κοντινή

απόσταση, όπως τουαλέτες, βρύσες, καφετέρια, ηλεκτρικό ρεύμα κ.λπ., ενθαρρύνει τις επισκέψεις μεγαλύτερης διάρκειας. Επιπλέον, η παιδική χαρά πρέπει να εξυπηρετεί παιδιά όλων των ηλικιών και ικανοτήτων, παρέχοντας σκιά για προστασία από τη ζέστη, καθίσματα και τραπέζια για διαλείμματα, τόσο για τα παιδιά όσο και για τους φροντιστές, ενώ παράλληλα πρέπει να εξασφαλίζει μια διάταξη με σαφείς οπτικές γραμμές για εύκολη επίβλεψη και επαφή σε όλο το χώρο του παιχνιδιού.

3. Ευχρηστία

Η κινητικότητα στον χώρο της παιδικής χαράς είναι εξαιρετικά σημαντική, έτσι ώστε οι χρήστες με κινητικές δυσκολίες να μπορούν να πλοηγηθούν και να φτάσουν στον εξοπλισμό παιχνιδιού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση εξοπλισμού παιχνιδιού που προσφέρει δραστηριότητες από όλες τις πλευρές και διαθέτει χώρο για την υποστήριξη διαφορετικών σωμάτων, μεγεθών, ικανοτήτων και θέσεων. Επιπλέον, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες παιχνιδιού σε υπερυψωμένο και ισόγειο επίπεδο είναι προσβάσιμες και λειτουργικές για τους χρήστες με κινητικές δυσκολίες, είτε μέσω κατασκευής ράμπας είτε με τη χρήση υλικού επίστρωσης που είναι εύκολο να προσπελαστεί. Οι ράμπες παρέχουν πρόσβαση σε επίπεδα παιχνιδιού που διαφορετικά δεν θα ήταν προσβάσιμα, όπως για παράδειγμα από χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων (Kotran, n.d.).

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την εταιρεία Kotran, μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δραστηριότητες αισθητηριακού παιχνιδιού. Ίσες ευκαιρίες παιχνιδιού πρέπει να παρέχονται σε παιδιά με αισθητηριακές ή γνωστικές αναπηρίες μέσω επιλογών αισθητηριακού παιχνιδιού. Υφές με δυνατότητα αφής και οπτικές υφές, χώροι με εξοπλισμό για καταπραϋντική πίεση του σώματος και άλλες αισθητηριακές εμπειρίες, όπως υπαίθρια μουσικά όργανα και αρωματικά φυτά, αποτελούν εξαιρετικές προσθήκες.

- Ευκαιρίες για παιχνίδι μέσω πρόκλησης. Ο ποικίλος εξοπλισμός παιχνιδιού είναι το κύριο κριτήριο επιτυχίας κατά το σχεδιασμό παιδικών χαρών καθολικής χρήσης και χωρίς αποκλεισμούς. Ο εξοπλισμός παιχνιδιού που επιλέγεται πρέπει να παρέχει σωματική πρόκληση, διέγερση και αισθητηριακή διασκέδαση. Η επιλογή εξοπλισμού που παρέχει σωματική πρόκληση περιλαμβάνει στοιχεία που περιστρέφονται, ταλαντεύονται, κουνιούνται ή λικνίζονται. Για την αισθητηριακή διέγερση, η επιλογή φυσικών χαρακτηριστικών και απτικών, ηχητικών και οπτικών στοιχείων με τα οποία μπορεί κανείς να παίξει μόνος ή μαζί με άλλους, ενισχύει και διατηρεί την επιθυμία για παιχνίδι.
- Σχεδιασμός με καθοδήγηση. Κατά το σχεδιασμό πρέπει να δημιουργούνται μεταβάσεις με σήματα στην παιδική χαρά και στον χώρο παιχνιδιού, χρησιμοποιώντας διαφορετικές υφές και χρώματα αντίθεσης, τοποθετημένα στρατηγικά στην επίστρωση. Αυτό θα βοηθήσει τους χρήστες με προβλήματα όρασης και διάφορους χρήστες με αισθητηριακές αναπηρίες να περιηγηθούν στην παιδική χαρά. Στοιχεία παιχνιδιού, όπως ο θεματικός εξοπλισμός θα βοηθήσουν πολλούς χρήστες να συνδεθούν και να συσχετιστούν με την παιδική χαρά.
- Ατομικό παιχνίδι και διαλείμματα. Οι ανάπαυλες είναι απαραίτητες για την αποφυγή της υπερδιέγερσης. Ένας ήσυχος χώρος για να αποσυρθεί κάποιος αποτελεί ανάγκη για πολλούς χρήστες. Προσβάσιμα καθίσματα και επιλογές τραπεζιών, καθώς και χώροι μοναχικού παιχνιδιού με εξοπλισμό παιχνιδιού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεμονωμένα, είναι επίσης ζωτικής σημασίας για το σχεδιασμό παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς.
- Δραστηριότητες για κοινωνική αλληλεπίδραση. Η κοινωνική αλληλεπίδραση είναι σημαντική για όλους μας. Ως εκ τούτου, μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς πρέπει επίσης να περιλαμβάνει εξοπλισμό παιχνιδιού και δραστηριότητες που διεγείρουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, όπως επιλογές παράλληλου παιχνιδιού "δύο από το καθένα" για την εκπαίδευση κοινωνικών δεξιοτήτων. Η τοποθέτηση

δίπλα-δίπλα κούνιας, ελατηρίων ή περιστρεφόμενων στοιχείων είναι ένας καταπληκτικός τρόπος για τη δημιουργία μιας επιλογής παράλληλου παιχνιδιού.

- Ποικιλία στην αξία του παιχνιδιού. Η ποικιλία στις ευκαιρίες παιχνιδιού αφορά τη δημιουργία ενός χώρου παιχνιδιού με έντονες και ήσυχες δραστηριότητες. Μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς θα πρέπει να παρέχει σωματικές, κοινωνικές, συναισθηματικές, γνωστικές και δημιουργικές δραστηριότητες, αλλά και να επιτρέπει διαλείμματα με καθίσματα και χώρους για ανάπαυση από το παιχνίδι (Komran, n.d.).

Εικόνα 12: Τι κάνει μια παιδική χαρά Συμπεριληπτική.

1. Σημεία Εισόδου

1.1 Η είσοδος στον χώρο της παιδικής χαράς είναι ευρεία και χωρίς εμπόδια

1.2 Φαρδιά, επίπεδα και σταθερά μονοπάτια από την είσοδο στην παιδική χαρά

1.3 Περίφραξη της παιδικής χαράς για την ασφάλεια των παιδιών

2. Επιφάνειες και μονοπάτια

2.1 Επίπεδη ομοιόμορφη επιφάνεια από μέτρια σταθερό και σταθερό υλικό

2.2 Ράμπες που παρέχουν πρόσβαση προς και μεταξύ των υπερυψωμένων στοιχείων παιχνιδιού

3. Χαρακτηριστικά για την προώθηση του παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς

- 3.1 Εξοπλισμός παιχνιδιού προσβάσιμος σε όλα τα παιδιά
- 3.2 Ποικιλία εξοπλισμού παιχνιδιού για την παροχή κατάλληλων προκλήσεων για παιδιά όλων των ηλικιών και ικανοτήτων
- 3.3 Διαφορετικοί τύποι στοιχείων αισθητηριακού παιχνιδιού που κατανέμονται στο χώρο παιχνιδιού για να μειωθεί η υπερδιέγερση
- 3.4 Στοιχεία μοναχικού παιχνιδιού για αποφυγή υπερδιέγερσης
- 3.5 Στοιχεία παιχνιδιού διαμορφωμένα σε αναγνωρίσιμα σχέδια που επιτρέπουν δημιουργικές και ευφάνταστες αναζητήσεις
- 3.6 Χαρακτηριστικά πληροφόρησης που βοηθούν στο χωρικό προσανατολισμό, την επικοινωνία και την καθοδήγηση για τη σωστή χρήση του εξοπλισμού
- 3.7 Χώροι με σκιά για τη ρύθμιση της θερμοκρασίας
4. Στελέχωση/εποπτεία
- 4.1 Εκπαιδευμένο προσωπικό, όταν αφορά ιδιωτικό χώρο, που βρίσκεται στον παιδότοπο για να υποστηρίξει το παιχνίδι για όλα τα παιδιά
5. Διαδικασία Σχεδιασμού
- 5.1 Συμμετοχή χρηστών (οικογένειες παιδιών με αναπηρίες και εκπρόσωποι οργανώσεων αναπηρίας) στη διαδικασία σχεδιασμού

Στόχος των εταιρειών κατασκευής εξοπλισμού παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς είναι να δημιουργήσουν μια ολοκληρωμένη και περιεκτική εμπειρία παιχνιδιού που να καλύπτει όλες τις ανάγκες του παιδιού σε όλους τους τομείς ανάπτυξης. Αυτό απαιτεί την παροχή ευκαιριών για σωματική, γνωστική, επικοινωνιακή, κοινωνική, συναισθηματική και αισθητηριακή ανάπτυξη. Ο σχεδιασμός του εξοπλισμού πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διάφορες ανάγκες των παιδιών και να παρέχει ευκαιρίες που τους επιτρέπουν να αναπτύξουν όλες αυτές τις πτυχές τους μέσα από το παιχνίδι. Σε αυτό το πλαίσιο, ο σχεδιασμός πρέπει να είναι προσαρμοσμένος και προσβάσιμος για να εξασφαλίσει ότι κανένα παιδί δεν θα αποκλείεται από την συμμετοχή και την απόλαυση του παιχνιδιού.

Οι αρχές σχεδιασμού βοηθούν στη δημιουργία μοναδικών και πλούσιων περιβαλλόντων παιχνιδιού, που είναι προσβάσιμα σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους και προσφέρουν στα παιδιά τη δυνατότητα να αισθάνονται και να βιώνουν το παιχνίδι ως κάτι δίκαιο, έξυπνο, ανεξάρτητο, ασφαλές, δραστήριο και άνετο. Οι κατευθυντήριες γραμμές σχεδιασμού επικεντρώνονται τόσο στα μεμονωμένα στοιχεία του παιχνιδιού όσο και στον συνολικό σχεδιασμό του περιβάλλοντος της παιδικής χαράς. Η έμφαση δεν είναι μόνο στη φυσική πρόσβαση σε αυτό το περιβάλλον, αλλά και στην εμπειρία που ένα άτομο ζει όταν βρίσκεται εκεί (playcore, n.d.).

4.4 Εξοπλισμός συμπεριληπτικής παιδικής χαράς

Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς καθίστανται όλο και πιο διαδεδομένες παγκοσμίως, καθώς υπάρχει αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας του παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς. Πολλές πόλεις, κοινότητες και οργανισμοί έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες για τη δημιουργία παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς για να καλύψουν τις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών (UNICEF/Serbia, 2021). Αυτές οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς μπορούν να βρεθούν σε διάφορες χώρες σε όλο τον κόσμο.

Εκπρόσωποι της UNICEF στη Σερβία εξέδωσαν έναν οδηγό ορθής πρακτικής για την κατασκευή παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς (UNICEF/Serbia, 2021). Ο σχεδιασμός των παιδικών χαρών βασίστηκε στις αρχές του καθολικού σχεδιασμού (σχεδιασμός για όλους), αλλά και στην ιδέα ότι οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς θα πρέπει να παρέχουν όχι μόνο εγκαταστάσεις υψηλής ποιότητας για τα παιδιά με αναπηρίες, αλλά και να αποτελούν χώρους συγκέντρωσης, κοινωνικοποίησης και μάθησης για όλα τα παιδιά (UNICEF/Serbia, 2021). Ως εκ τούτου, τόσο τα παιδιά όσο και οι γονείς συμμετείχαν από την αρχή μαζί με τη δημιουργική ομάδα αλλά και τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, στη διαδικασία του σχεδιασμού των παιδικών χαρών.

Στον ανωτέρω οδηγό δίνεται αρχικά έμφαση στη σημασία της προσβασιμότητας και υπογραμμίζεται η ανάγκη κατάλληλων μονοπατιών και επιφανειών ώστε να διασφαλιστεί η είσοδος και η περιήγηση όλων των παιδιών στο χώρο της παιδικής χαράς. Τονίζεται η εφαρμογή των αρχών του καθολικού σχεδιασμού, ώστε ο εξοπλισμός και οι χώροι παιχνιδιού να είναι αξιοποιήσιμοι από παιδιά με διαφορετικές ικανότητες, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών με σωματικές, αισθητηριακές και γνωστικές αναπηρίες.

Ο εξοπλισμός παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς είναι ένα άλλο σημείο εστίασης του οδηγού, προωθώντας τη συμπερίληψη ενός ευρέος φάσματος στοιχείων παιχνιδιού κατάλληλων για διάφορες ηλικίες, ικανότητες και ενδιαφέροντα (UNICEF/Serbia, 2021).

Αυτό που χαρακτηρίζει μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς είναι η δυνατότητα των παιδιών με αναπηρίες ή/και αναπτυξιακές καθυστερήσεις να παίζουν με ίσους όρους με τα παιδιά χωρίς αναπηρίες. Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές είναι οι χώροι όπου όλα τα παιδιά πρέπει να συμμετέχουν στο παιχνίδι και δεν προορίζονται αποκλειστικά για μια συγκεκριμένη ομάδα παιδιών, όπως τα παιδιά με αναπηρίες όπως συχνά πιστεύεται, διότι αυτό θα συνεπαγόταν στην πραγματικότητα τον διαχωρισμό (UNICEF/Serbia, 2021).

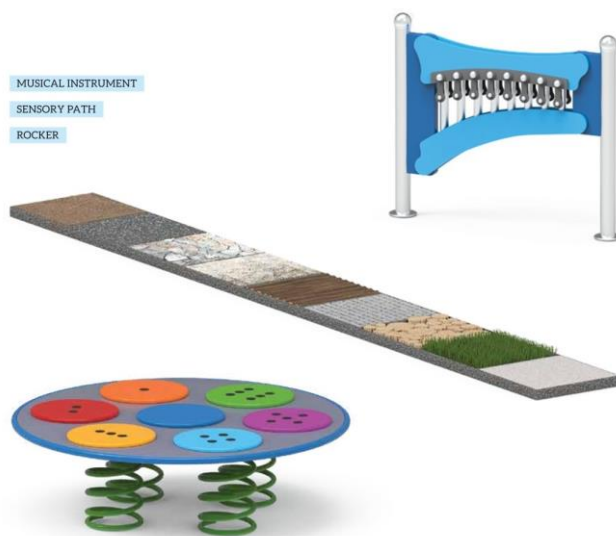
Εικόνα 13: Είδη εξοπλισμού κούνιας.

Ο εξοπλισμός μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τον τύπο της αναπηρίας ή τις ατομικές ανάγκες του κάθε παιδιού. Για παράδειγμα, τα παιδιά με προβλήματα όρασης μπορεί να προτιμούν αισθητηριακά παιχνίδια όπως μουσικά όργανα ή πάνελ αφής, ενώ τα παιδιά με σωματικές αναπηρίες μπορεί να προτιμούν παιχνίδια που προάγουν την σωματική κίνηση και δραστηριότητα.

Διαδραστικός πίνακας
Κούνια χωρίς αποκλεισμούς
Καρουζέλ χωρίς αποκλεισμούς

Εικόνα 14. Προτεινόμενος εξοπλισμός συμπεριληπτικής παιδικής χαράς.

Μουσικό όργανο
Αισθητηριακή διαδρομή
Ρόκερ

Εικόνα 15. Προτεινόμενος εξοπλισμός συμπεριληπτικής παιδικής χαράς.

Τέλος, ο οδηγός υπογραμμίζει τη σημασία της συμμετοχής και της συνεργασίας των γονέων αλλά και των παιδιών με ή χωρίς αναπηρίες της κοινότητας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού και κατασκευής. Ενθαρρύνει τη διαβούλευση με τα παιδιά, τους γονείς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, ώστε να διασφαλιστεί ότι η παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς αντικατοπτρίζει τις συγκεκριμένες ανάγκες και προτιμήσεις της κοινότητας που εξυπηρετεί (UNICEF/Serbia, 2021).

THE FINAL ARCHITECTURAL PROJECT OF THE INCLUSIVE PLAYGROUND IN ČICEVAC

Εικόνες 18 & 19. Παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς στο Čicevac, Ρασίνα Σερβία

Το παιχνίδι έχει να κάνει με τη φαντασία, το όνειρο, τον πειραματισμό, τη δημιουργικότητα και την κοινωνική συνύπαρξη. Είναι σημαντικό λοιπόν, ο εξοπλισμός παιχνιδιού να επιτρέπει και να ενθαρρύνει αυτές τις πτυχές. Η προσεκτική επιλογή του εξοπλισμού παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της ατμόσφαιρας παιχνιδιού και επηρεάζει τη συμπεριφορά των παιδιών στις παιδικές χαρές. Εξασφαλίζοντας ότι ο επιλεγμένος εξοπλισμός παιχνιδιού εναρμονίζεται με τον διαθέσιμο χώρο και τη διάταξη, η παιδική χαρά γίνεται πιο ελκυστική, ενώ παράλληλα όταν οι ευκαιρίες παιχνιδιού συνάδουν με τις επιθυμίες και τις ανάγκες των χρηστών, η παιδική χαρά γίνεται πηγή απόλαυσης, με αποτέλεσμα τη μείωση της επιθετικότητας και της καταστροφικής συμπεριφοράς (Beltzig G., 2006).

Σύμφωνα με τον Günter Beltzig (2006) :

- Τα σπίτια, οι καλύβες και τα καταφύγια αποτελούν βασικά σημεία παιχνιδιού και συνάντησης για όλες τις ηλικιακές ομάδες, λαμβάνοντας υπόψη τα υλικά, το σχεδιασμό και το περιβάλλον. Τα παιδιά μπορούν να κρυφτούν, να βιώσουν συναισθήματα ζεστασιάς και ασφάλειας και να έρθουν σε επαφή με άλλα παιδιά. Παρέχουν χώρο για παιχνίδι ρόλων, για ευφάνταστα παιχνίδια και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως σημεία συνάντησης με φίλους.

Εικόνες 20 & 21. Σπίτια, καλύβες, καταφύγια

- Οι πλατφόρμες, οι πύργοι, οι ράμπες, οι γέφυρες, οι διαβάσεις και τα δίχτυα αποτελούν εξοπλισμό παιχνιδιού που παρέχει στα παιδιά ευκαιρίες να εξερευνήσουν το ύψος, να σκαφαλώσουν, να συρθούν και να ανακαλύψουν τις σωματικές τους ικανότητες και τα όριά τους. Όταν συνδυάζονται με χαρακτηριστικά όπως κρεμαστές γέφυρες, δίχτυα από σχοινί και τσουλήθρες, αυτά τα στοιχεία παιχνιδιού ενθαρρύνουν την περιπέτεια, τη βιωματική μάθηση και τον έλεγχο του σώματος.

Εικόνες 22 & 23. Πύργοι με γέφυρα και δίχτυα και εξοπλισμός με ράμπα πρόσβασης

- Οι κούνιες, τα rockers και τα τελεφερίκ αποτελούν απαραίτητο εξοπλισμό σε μια παιδική χαρά, καθώς προσφέρουν ευχαρίστηση και παράλληλα συμβάλουν στην εκγύμναση του σώματος και των αισθήσεων. Αντί των παραδοσιακών μονών καθισμάτων, συνιστάται η χρήση καθισμάτων από δίχτυ ή ελαστικών καθισμάτων για τις κούνιες. Αυτού του είδους τα καθίσματα επιτρέπουν σε πολλά παιδιά να τα χρησιμοποιούν ταυτόχρονα και επίσης εξυπηρετούν παιδιά με αναπηρία σε ξαπλωμένη ή επικλινή θέση.

Εικόνες 24 & 25. Κούνια φωλιά και rocker

- Τα καρουζέλ παρέχουν στα παιδιά την αίσθηση της ταχύτητας και της φυγόκεντρης δύναμης, επιτρέποντάς τους να απελευθερώσουν την ενέργειά τους. Προσφέρουν την ευκαιρία να βιώσουν και να κατανοήσουν το σώμα τους, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν δεξιότητες ελέγχου και συντονισμού του σώματος.

Εικόνες 26 & 27. Καρουζέλ για όλους τους χρήστες

- Οι τσουλήθρες προσφέρουν την εμπειρία της ταχύτητας, του ελέγχου του σώματος, της υπέρβασης του φόβου και του ομαδικού παιχνιδιού. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κατάβαση από πλατφόρμες, πύργους ή λόφους, ως μονοπάτι παιχνιδιού ή ως έξοδος κινδύνου από υψηλότερους ορόφους σε διάφορα περιβάλλοντα, όπως σπίτια, σχολεία ή παιδικούς σταθμούς. Ωστόσο, οι τσουλήθρες με σκάλα που χρησιμοποιούνται ως ένα μόνο κομμάτι εξοπλισμού μπορεί να οδηγήσουν σε ακατάλληλη χρήση λόγω της περιορισμένης

λειτουργικότητάς τους και κατ' επέκταση σε ατυχήματα. Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι οι τσουλήθρες δεν είναι πολύ ψηλές ή πολύ μεγάλες/μακριές, καθώς αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο για ένα παιδί που προσπαθεί φοβισμένο για πρώτη φορά να κατέβει ή να ανέβει σε μια τσουλήθρα.

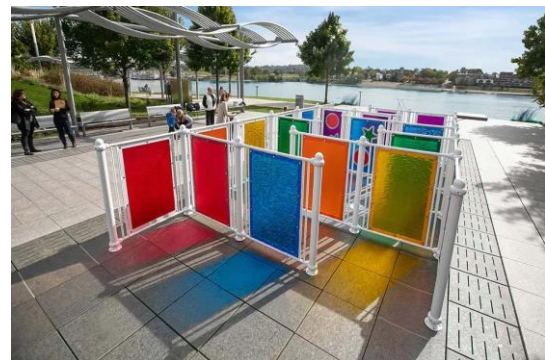
Εικόνες 28 & 29. Τσουλήθρες

- Η αμμοδόχος έχει γίνει ένας πολύ σημαντικός χώρος παιχνιδιού που ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα, την εξερεύνηση των υλικών, τις τεχνικές δεξιότητες και τη χειρωνακτική εργασία λόγω των αγωγών άμμου, των συστημάτων μεταφοράς της άμμου, των γερανών και εκσκαφών άμμου. Αυτός ο χώρος είναι ιδιαίτερα ευεργετικός για τα άτομα με αναπηρίες, καθώς προσφέρει ένα ευρύ φάσμα δυνατοτήτων για παιχνίδι με ελάχιστους περιορισμούς στη χρήση.

Εικόνες 30 & 31. Αμμοδόχοι

- Ο εξοπλισμός παιχνιδιού που περιλαμβάνει ηχητικά, οπτικά και φυσικά εφέ τείνει να είναι πιο ελκυστικός για τους ενήλικες και μπορεί να χάσει την ελκυστικότητά του εάν τα εφέ δεν μπορούν να τροποποιηθούν ή να προσαρμοστούν. Αυτοί οι τύποι εξοπλισμού συχνά αποτυγχάνουν να προσφέρουν ουσιαστικές εμπειρίες για τα παιδιά και για το λόγο αυτό δεν χρησιμοποιούνται ορθά και στο τέλος βανδαλίζονται. Τα ίδια αποτελέσματα παρουσιάζονται συχνά και για τον εξοπλισμό με οπτικά εφέ, ο οποίος ωστόσο επειδή μπορεί να είναι πολύτιμος για τη θεραπεία ατόμων με αναπηρία θα πρέπει να εγκαθίσταται για το σκοπό αυτό. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα παιδιά με προβλήματα όρασης ενδέχεται να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στο να επωφεληθούν πλήρως από τον εξοπλισμό με οπτικά εφέ.

Εικόνες 32 & 33. Μουσική και λαβύρινθος χρωμάτων

- Τα χρώματα έχουν τη δύναμη να εμπνέουν, να διεγείρουν και να δημιουργούν μια συγκεκριμένη ατμόσφαιρα. Ωστόσο, μπορούν να προκαλέσουν νευρικότητα και απόσπαση της προσοχής, εάν δεν επιλεγούν προσεκτικά. Τα ζωντανά και φανταχτερά χρώματα που συχνά προτιμώνται από τα παιδιά, μπορεί να έχουν αρνητικά αποτελέσματα. Κατά την επιλογή των χρωμάτων για μια παιδική χαρά, είναι ζωτικής σημασίας να εξεταστεί η χρήση διακριτών και αντιθετικών χρωμάτων που ενισχύουν την αναγνώριση μέσω χρωματικών σχημάτων που υποστηρίζουν το σχήμα. Τα χρώματα αυτά θα πρέπει να συνδυάζονται με παστέλ αποχρώσεις, “σπασμένα” χρώματα, γήινους τόνους ή μονοχρωματικές αποχρώσεις. Με την εφαρμογή αυτής της προσέγγισης, μπορεί να επιτευχθεί μια ισορροπημένη και

αρμονική χρωματική παλέτα, δημιουργώντας ένα οπτικά ελκυστικό και φιλόξενο περιβάλλον για παιχνίδι.

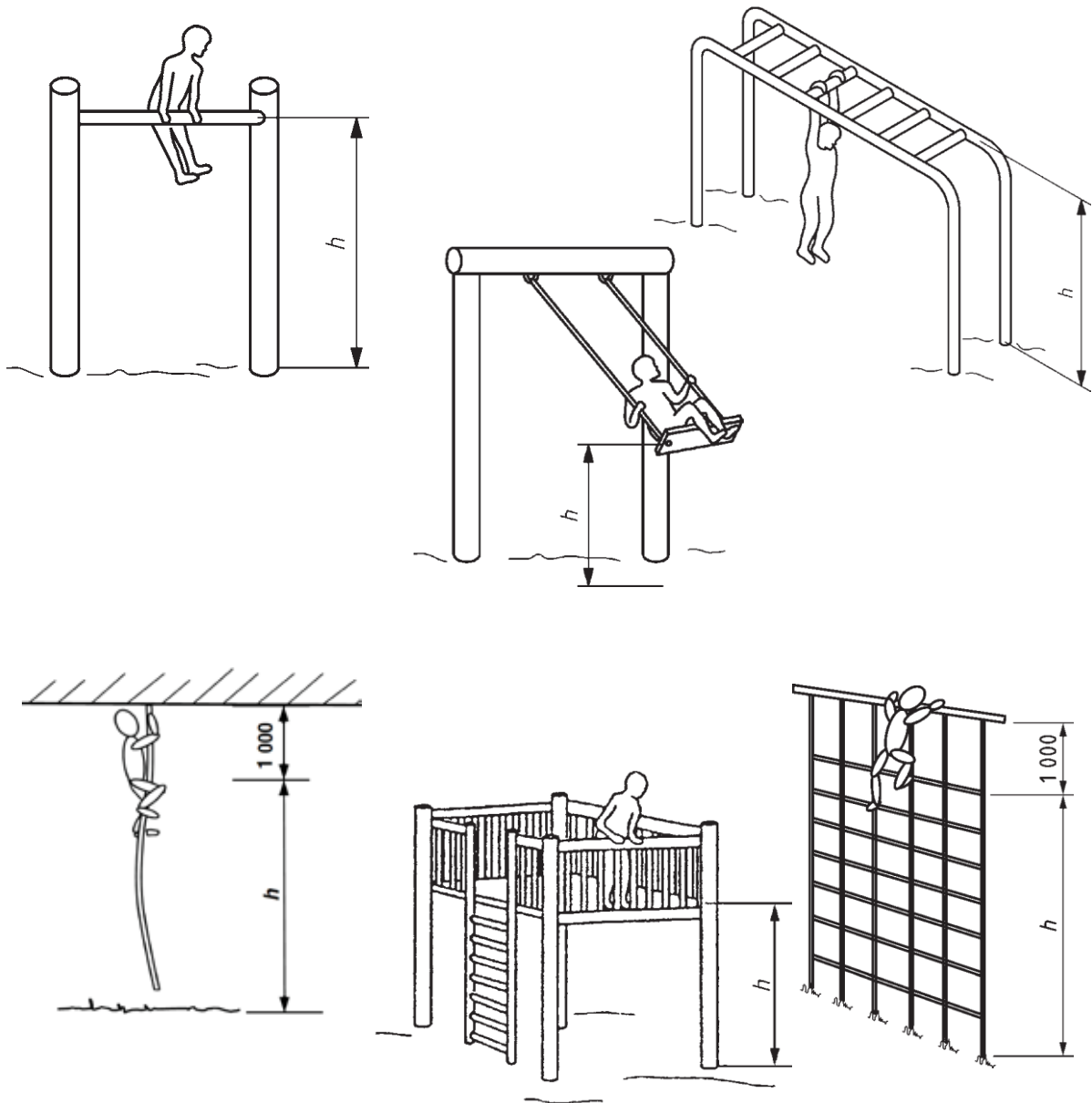

Εικόνες 34 & 35. Γήινες και παστέλ αποχρώσεις σε παιδική χαρά

Μεγάλη σημασία κατά τον σχεδιασμό μίας παιδικής χαράς πρέπει να δίνεται και στα υλικά επίστρωσης του χώρου. Στην Ελλάδα δεν έχουμε πλήρη εικόνα του πραγματικού αριθμού ατυχημάτων που συμβαίνουν σε παιδικές χαρές και των αιτιών που οφείλονται αυτά, καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Καταγραφές έχουν πραγματοποιηθεί μόνο σε περιπτώσεις όπου σημειώθηκε σοβαρός τραυματισμός ή ακόμη χειρότερα απώλεια ζωής και τα γεγονότα αυτά έγιναν γνωστά μέσω των αστυνομικών δελτίων ή των μέσων μαζικής ενημέρωσης (Ασβός Π., 2020).

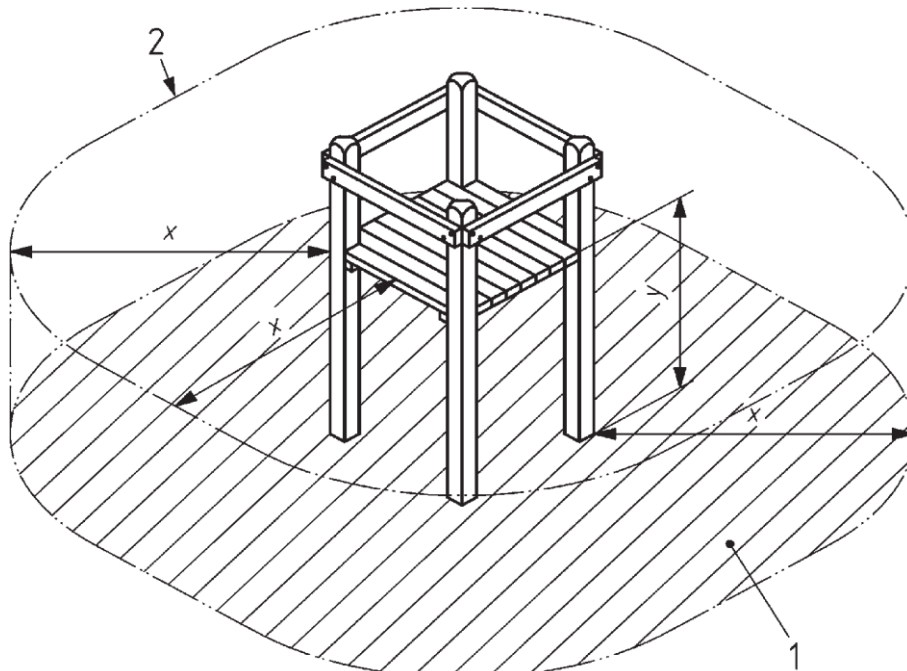
Όποιο υλικό επίστρωσης και αν χρησιμοποιηθεί, είναι πιθανό να προκληθούν τραυματισμοί λόγω πτώσης. Ωστόσο, το υλικό επίστρωσης πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να απορροφά τους κραδασμούς και να αποτρέπει το σοβαρό τραυματισμό των χρηστών. Με βάση το πρότυπο EN1176 καθορίζεται για κάθε τύπο χρήσης παιχνιδιού το ελεύθερο ύψος πτώσης και για κάθε εξοπλισμό ο ελάχιστος χώρος (εάν υπάρχει) και ο χώρος πτώσης του χρήστη. Οι απαιτήσεις για τον χώρο πτώσης και την περιοχή πρόσκρουσης στο πλαίσιο του προτύπου, έχουν ως στόχο να προσφέρουν κάποια προστασία στους χρήστες κατά την πρώτη πρόσκρουση μιας πιθανής πτώσης. Αυτοί οι χώροι και οι περιοχές παρέχουν επίσης κάποια προστασία σε άλλους χρήστες που μπορεί να κυκλοφορούν γύρω από τα αντικείμενα του εξοπλισμού. Ωστόσο αυτές οι απαιτήσεις θα πρέπει να εξετάζονται επιπλέον του προτύπου, δεδομένου ότι είναι

πιθανό να είναι συγκεκριμένες για κάθε χώρο και μπορεί να υπόκεινται σε εθνικό έλεγχο (EN 1176-1 Playground equipment and surfacing - Part 1: General safety requirements and test methods).

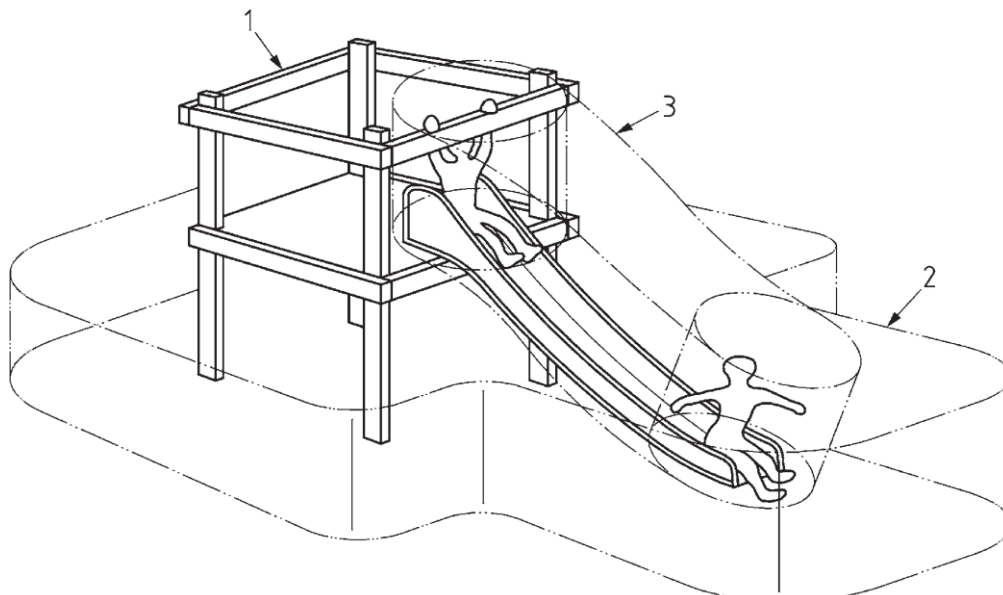
h: free height of fall (ελεύθερο ύψος πτώσης)

Εικόνες 36 - 41. EN1176-1, παραδείγματα που δείχνουν το ελεύθερο ύψος πτώσης

1 impact area (χώρος πρόσκρουσης), 2 falling space (χώρος πτώσης)
x extent of falling space (έκταση του χώρου πτώσης), y height of falling space (ύψος του χώρου πτώσης)

Εικόνα 42. EN1176-1, παράδειγμα χώρου πτώσης και περιοχής πρόσκρουσης μιας πλατφόρμας

1 space occupied by equipment (χώρος εξοπλισμού), 2 falling space (χώρος πτώσης),
3 free space (ελεύθερος χώρος)

Εικόνα 43. EN1176-1, χώροι εξοπλισμού

Στο χώρο πτώσης ή αλλιώς χώρο ασφαλείας του εξοπλισμού, πρέπει να τοποθετείται ανάλογα με το ύψος πτώσης του και το κατάλληλο υλικό επίστρωσης. Με βάση τον παρακάτω πίνακα, ανάλογα με το μέγιστο ύψος πτώσης ενός εξοπλισμού επιλέγεται και το κατάλληλο υλικό επίστρωσης κάτω από αυτόν. Επιφάνειες όπως σκυρόδεμα ή άσφαλτος απορρίπτονται, ενώ όταν πρόκειται για συμπεριληπτική παιδική χαρά καλό είναι να αποφεύγονται οι επιφάνειες με άμμο, βότσαλο, φλοιό ξύλου ή γρασίδι, καθώς δυσκολεύουν την πρόσβαση των χρηστών με κινητικές αναπηρίες και υπάρχει ο κίνδυνος μικρά παιδιά να τα βάλουν στο στόμα τους. Το χυτό ελαστικό δάπεδο και τα ελαστικά πλακίδια ασφαλείας αποτελούν μια καλή επιλογή υλικού επίστρωσης, προκειμένου να αποφευχθούν οι σοβαροί τραυματισμοί των χρηστών και να εξασφαλιστεί σε όλους η πρόσβαση στον εξοπλισμό της παιδικής χαράς.

Table 3 — Types of ground, depending on the permissible free height of fall

	Ground material ^a	Description	Minimum layer depth ^a mm	max. height of fall mm
01	Concrete/stone	—	—	≤ 1 000
02	Bitumen-bonded surfaces	—	—	≤ 1 000
03	Topsoil	—	—	≤ 1 200
04	Lawn	—	—	≤ 1 500
05	Bark mulch	Crushed bark from conifers, 20 mm to 80 mm grain size	200	≤ 2 000
			300	≤ 3 000
06	Woodchip	Mechanically crushed wood (no wood-based materials), without bark or foliage, 5 mm to 30 mm grain size	200	≤ 2 000
			300	≤ 3 000
07	Sand ^{b, c}	0,2 mm to 2 mm grain size	200	≤ 2 000
			300	≤ 3 000
08	Gravel ^{b, c}	2 mm to 8 mm grain size	200	≤ 2 000
			300	≤ 3 000
09	Other materials and other layer depths	In correspondence with HIC test (see EN 1177)		Critical height of fall as tested

^a For loose fill material, add 100 mm to the minimum layer depth.
^b No silty or clayey particles, grain size may be identified by use of a sieve test in accordance with EN 933-1.
^c Not suitable for equipment which requires firm footing positioning of the user.

Εικόνα 44. EN1176-1, τύποι εδάφους ανάλογα με το επιτρεπόμενο ελεύθερο ύψος πτώσης

άμμος

βότσαλο

φλοιός

χλοοτάπητας

χυτό ελαστικό

Εικόνες 45 - 49. Υλικά επίστρωσης

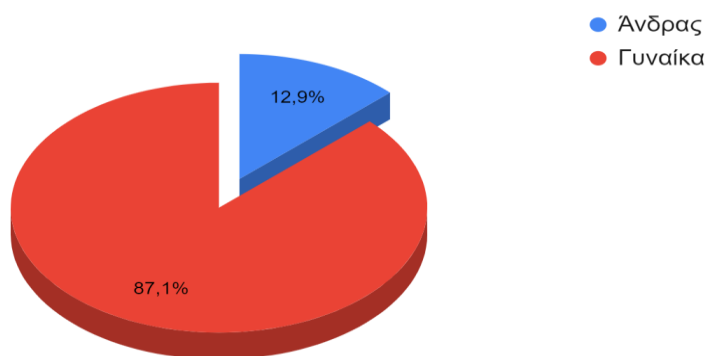
4.5 Ερωτηματολόγιο

Στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας συντάχθηκε ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα Β) με σκοπό να αποτυπώσει την πραγματική ανάγκη μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς, όπως τη βιώνουν οι γονείς με παιδιά ΑμεΑ. Πρέπει να σημειωθεί ότι καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια για την αξιόπιστη συλλογή του δείγματος και για αυτόν τον λόγο το ερωτηματολόγιο στάλθηκε σε 40 ειδικά δημοτικά σχολεία και 35 ειδικά νηπιαγωγεία σε όλη την Ελλάδα, καθώς και σε συλλόγους γονέων ατόμων με αναπηρίες. Επειδή η αρχική συμμετοχή δεν ήταν η επιθυμητή, αναρτήθηκε και σε ομάδα ατόμων με αναπηρίες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Κοκκάλα Α. (2022) αναφέρει : *“Η επιλογή του δείγματος μιας έρευνας και το μέγεθός του κρίνονται βαρύνουσας σημασίας για την εξαγωγή ορθών και αξιόπιστων συμπερασμάτων. Αν και πληθώρα ερευνητών υποστηρίζει ότι ένα μεγάλο μέγεθος δείγματος μπορεί να προσεγγίσει με μεγαλύτερη αξιοπιστία τον εξεταζόμενο πληθυσμό, έχει φανεί ότι καίριο ρόλο τελικά διαδραματίζει η σύνθεση του δείγματος και όχι απαραίτητα το μέγεθός του (Λαγουμιντζής, Βλαχόπουλος & Κουτσογιάννης, 2015)”*.

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτέλεσαν 70 άτομα, γονείς παιδιών με αναπηρία, των οποίων οι απαντήσεις συνέβαλαν στη μελέτη και στο σχεδιασμό μιας προσβάσιμης και χωρίς αποκλεισμούς παιδικής χαράς που ανταποκρίνεται στις ποικίλες ανάγκες και προτιμήσεις όλων των παιδιών συμπεριλαμβανομένων και εκείνων με αναπηρίες. Για την επιλογή του εξοπλισμού ελήφθησαν υπόψη οι επιλογές και οι προτάσεις των γονέων. Το ερωτηματολόγιο απαρτιζόταν από 26 ερωτήσεις εκ των οποίων οι 23 ήταν πολλαπλής επιλογής και οι 3 ήταν ερωτήσεις ανάπτυξης σχετικά με διευκρινήσεις, απόψεις και προτάσεις αναφορικά με τις παιδικές χαρές. Παρακάτω παρατίθενται οι απαντήσεις αυτών.

Όπως φαίνεται στο γράφημα 1, και αναφορικά με το φύλο των συμμετεχόντων στην πρώτη ερώτηση, το 87,1% του δείγματος είναι γυναίκες και το 12,9% άντρες.

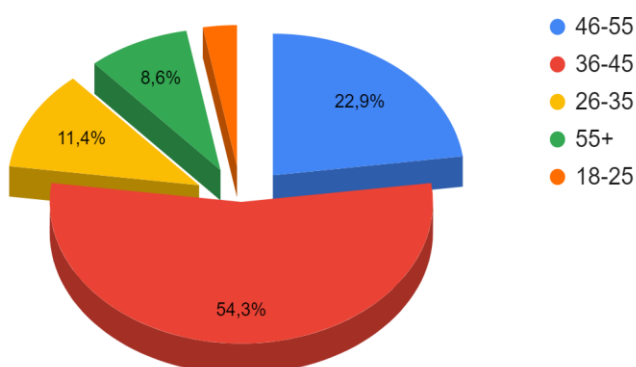
1. Φύλο:

Γράφημα 1. Ποσοστά απαντήσεων στην 1^η ερώτηση

Στην δεύτερη ερώτηση, η οποία αφορά στον προσδιορισμό της ηλικίας, το 2,8% των γονέων ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 18-25, το 11,4% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 26-35, το 54,3% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 36-45, το 22,9% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 46-55 και το 8,6% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 55+.

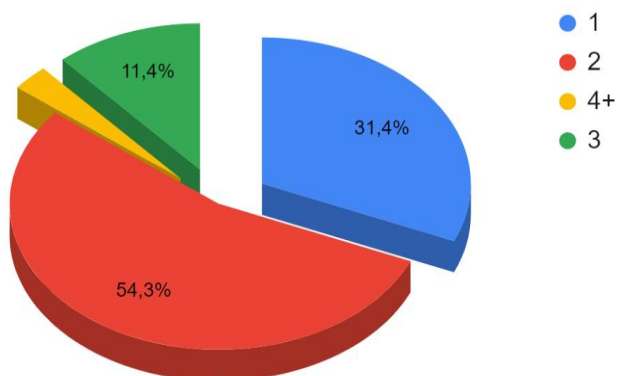
2. Ηλικία:

Γράφημα 2. Ποσοστά απαντήσεων στην 2^η ερώτηση

Στην τρίτη ερώτηση η οποία αφορά στον αριθμό των τέκνων που έχει ο κάθε συμμετέχοντας στο ερωτηματολόγιο, το 31,4% απάντησε 1, το 54,3% απάντησε 2, το 11,4% απάντησε 3 και το 2,9% απάντησε 4+.

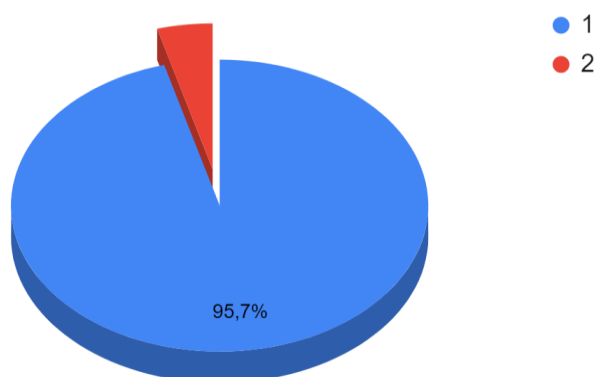
3. Αριθμός τέκνων:

Γράφημα 3. Ποσοστά απαντήσεων στην 3^η ερώτηση

Στην τέταρτη ερώτηση, η οποία αφορά στον αριθμό των τέκνων ΑμεΑ που έχει ο κάθε συμμετέχοντας στο ερωτηματολόγιο, το 95,7% απάντησε 1 και το 4,3% απάντησε 2.

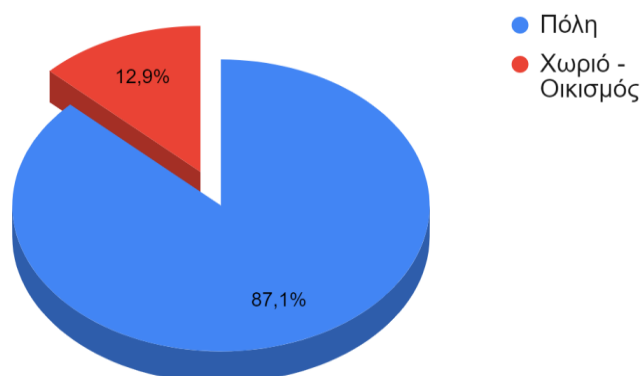
4. Αριθμός τέκνων ΑμεΑ:

Γράφημα 4. Ποσοστά απαντήσεων στην 4^η ερώτηση

Στην πέμπτη ερώτηση, και όσον αφορά τον τόπο κατοικίας των συμμετεχόντων, το 87,1% απάντησε ότι κατοικεί στην πόλη ενώ το 12,9% σε χωριό – οικισμό.

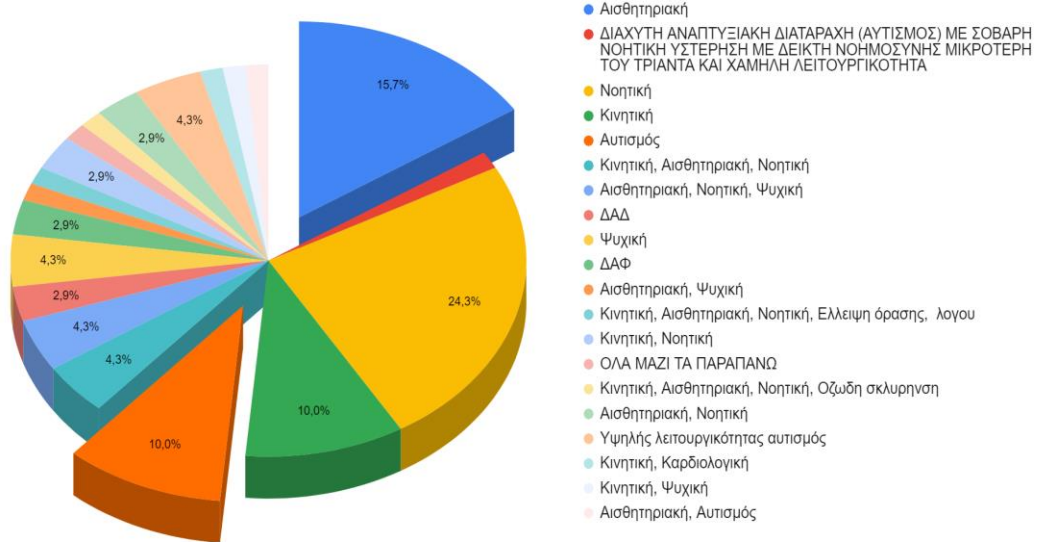
5. Τόπος κατοικίας:

Γράφημα 5. Ποσοστά απαντήσεων στην 5^η ερώτηση

Στην έκτη ερώτηση, στην οποία οι συμμετέχοντες έπρεπε να απαντήσουν τί μορφή αναπηρίας έχει το/τα παιδί/ιά ΑμεΑ και μπορούσαν να επιλέξουν παραπάνω από μία απαντήσεις, το 10,0% των γονέων απάντησε Κινητική, ένα άλλο 10,0% των γονέων απάντησε Αυτισμός, το 15,7% απάντησε Αισθητηριακή, το 24,3% των γονέων απάντησε Νοητική, το 4,3% απάντησε Ψυχική, ενώ ποσοστό του 1,4%, του 2,9% και του 4,3% των συμμετεχόντων απάντησε ότι το παιδί έχει συνδυαστικά τις παραπάνω μορφές αναπηρίας ή και άλλα είδη, όπως Οζώδη Σκλήρυνση, Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (Αυτισμός) με σοβαρή Νοητική υστέρηση με δείκτη νοημοσύνης μικρότερο του τριάντα και Χαμηλή Λειτουργικότητα, Έλλειψη όρασης και Λόγου, Καρδιολογική, Αυτισμός Υψηλής Λειτουργικότητας, Διάχυτη Αναπτυξιακή Διαταραχή (ΔΑΔ), Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) κ.α.

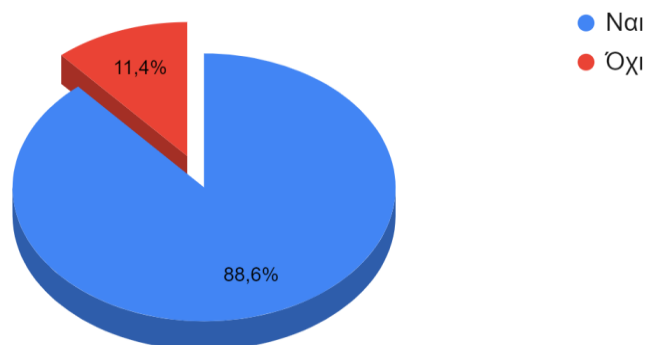
6. Τι μορφή Αναπηρίας έχει το/τα παιδί/ιά;

Γράφημα 6. Ποσοστά απαντήσεων στην 6^η ερώτηση

Στην έβδομη ερώτηση το 88,6% των συμμετεχόντων απάντησε θετικά στο αν επισκέπτονται κάποια παιδική χαρά με το/τα παιδιά τους ενώ το 11,4% απάντησε αρνητικά.

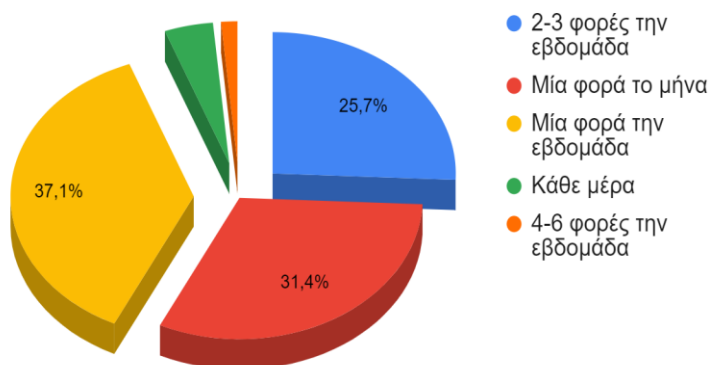
7. Επισκέπτεστε κάποια παιδική χαρά με το/τα παιδί/ιά σας;

Γράφημα 7. Ποσοστά απαντήσεων στην 7^η ερώτηση

Στην όγδοη ερώτηση, αναφορικά με τη συχνότητα επίσκεψης της παιδικής χαράς, το 4,3% απάντησε ότι επισκέπτεται την παιδική χαρά κάθε μέρα, το 1,5% 4-6 φορές την εβδομάδα, το 25,7% απάντησε 2-3 φορές την εβδομάδα, 37,1% 1 φορά την εβδομάδα ενώ το 31,4% απάντησε ότι επισκέπτεται την παιδική χαρά 1 φορά το μήνα.

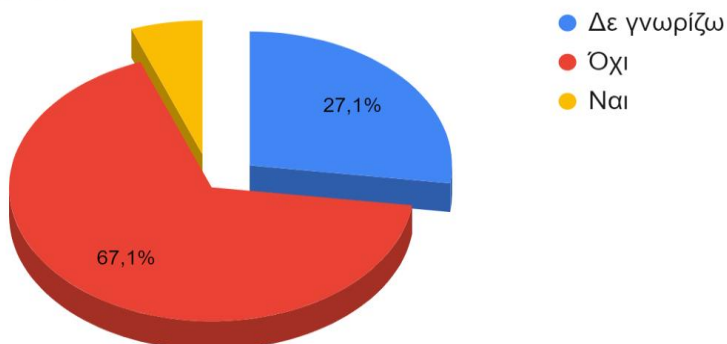
8. Συχνότητα επίσκεψης της παιδικής χαράς:

Γράφημα 8. Ποσοστά απαντήσεων στην 8^η ερώτηση

Στην ένατη ερώτηση και συγκεκριμένα αν η παιδική χαρά που επισκέπτονται οι συμμετέχοντες φέρει Ειδικό Σήμα Καταλληλότητας Λειτουργίας, το 5,7% απάντησε θετικά, το 67,1% αρνητικά ενώ 27,1% δε γνωρίζει.

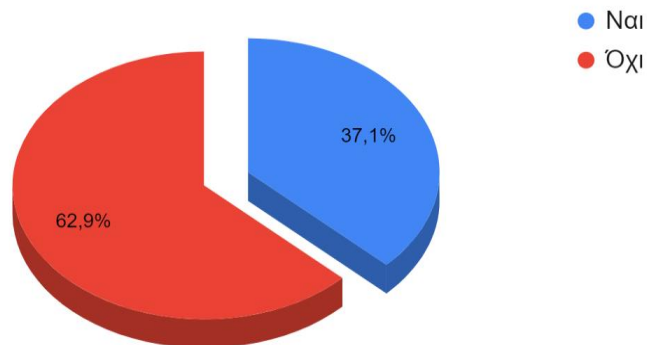
9. Φέρει Ειδικό Σήμα Καταλληλότητας Λειτουργίας η παιδική χαρά που επισκέπτεστε;

Γράφημα 9. Ποσοστά απαντήσεων στην 9^η ερώτηση

Στη δέκατη ερώτηση το 37,1% των συμμετεχόντων απάντησε θετικά στο αν είναι εύκολη η πρόσβαση των ΑμεΑ στο χώρο της παιδικής χαράς, ενώ το 62,9% απάντησε αρνητικά.

10. Είναι εύκολη η πρόσβαση για τα ΑμεΑ στο χώρο της παιδικής χαράς;

Γράφημα 10. Ποσοστά απαντήσεων στην 10^η ερώτηση

Στην ενδέκατη ερώτηση, η οποία σχετίζεται με την προηγούμενη και αφορά στο γιατί η πρόσβαση στην παιδική χαρά δεν είναι εύκολη, οι συμμετέχοντες (απάντησαν οι 50 από τους 70) μπορούσαν να επιλέξουν παραπάνω από μία απάντηση και έτσι το 14,3% απάντησε λόγω έλλειψης ράμπας, το 8,2% απάντησε λόγω ακατάλληλων υλικών επίστρωσης, το 20,4% απάντησε λόγω κακοτεχνιών, το 26,5% απάντησε όλα τα παραπάνω, ενώ υπήρχαν σε μεγάλο ποσοστό συνδυαστικές απαντήσεις αλλά και νέες όπως : “Δεν είναι φτιαγμένες σύμφωνα με τη νομοθεσία, τον οικοδομικό κώδικα κ.α.”, “Δεν είναι για ΑμεΑ είναι τυπική”, “Δεν είναι για ΑμεΑ οι παιδικές χαρές που έχει φτιάξει ο δήμος”, “Ενώ η κάθετη απόσταση είναι 100μ. με σκάλα, λόγω έλλειψης ράμπας, πρέπει να περπατήσουμε 2χλμ. για να κάνουμε το γύρο και να φτάσουμε με το καρότσι”, “Περιορισμένα παιχνίδια, κοντά σε δρόμο με κίνηση αυτοκινήτων”, “Για ένα παιδί σαν τον Φ. με σώμα εφήβου και μυαλό δίχρονου δυστυχώς η παιδική χαρά παύει να είναι μια επιλογή για μας και είναι κρίμα...το λατρεύει”, “δεν έχει ειδικές κατασκευές (κούινιες π.χ.) για παιδιά με κινητικά προβλήματα”.

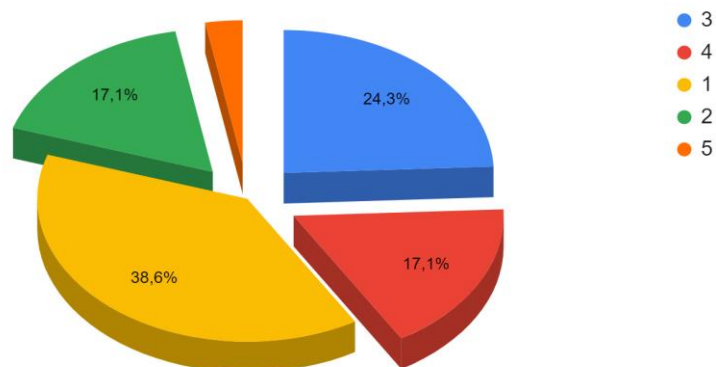
11. Αν "Όχι", γιατί;

Γράφημα 11. Ποσοστά απαντήσεων στην 11^η ερώτηση

Στη δωδέκατη ερώτηση, η οποία αφορά στο πόσο εύκολη είναι η στάθμευση των ΙΧ αυτοκινήτων που εξυπηρετούν ΑμεΑ γύρω από την παιδική χαρά, το 38,6% των συμμετεχόντων απάντησε “καθόλου”, το 17,1% απάντησε “πολύ λίγο”, το 24,3% απάντησε “λίγο”, το 17,1% απάντησε “πολύ”, ενώ το 2,9% απάντησε “πάρα πολύ”.

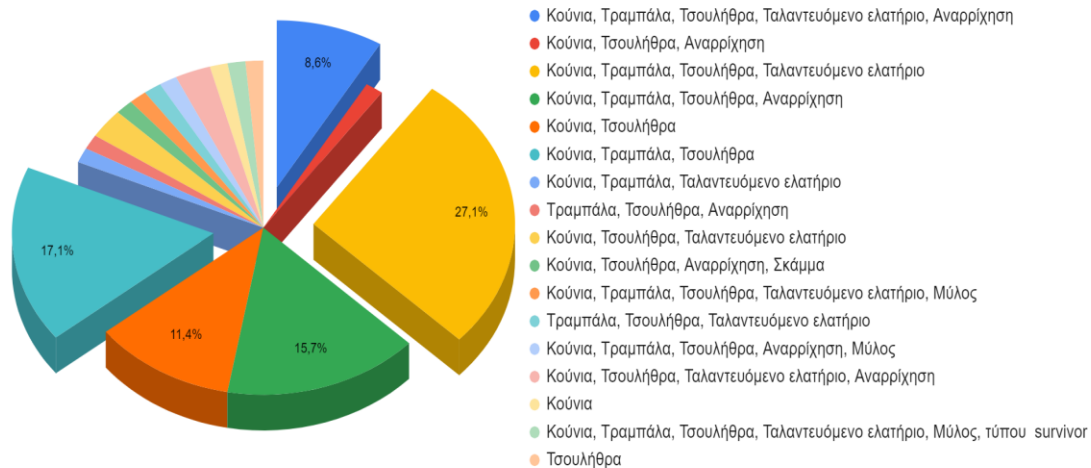
12. Πόσο εύκολη είναι η στάθμευση ΙΧ αυτοκινήτων που εξυπηρετούν ΑμεΑ γύρω από την παιδική χαρά; (1 καθόλου – 5 πάρα πολύ)

Γράφημα 12. Ποσοστά απαντήσεων στην 12^η ερώτηση

Στην δέκατη τρίτη ερώτηση οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν παραπάνω από μία απάντηση και έτσι δόθηκαν συνδυαστικές απαντήσεις. Ενδεικτικά, και όσον αφορά τα μεγαλύτερα ποσοστά, το 27,1% απάντησε ότι στην παιδική χαρά που επισκέπτονται υπάρχει κούνια, τραμπάλα, τσουλήθρα και ταλαντευόμενο ελατήριο, το 17,1% απάντησε ότι υπάρχει κούνια, τραμπάλα και τσουλήθρα, το 15,7% απάντησε ότι υπάρχει κούνια, τραμπάλα, τσουλήθρα και αναρρίχηση και το 11,4% απάντησε ότι υπάρχει κούνια και τσουλήθρα.

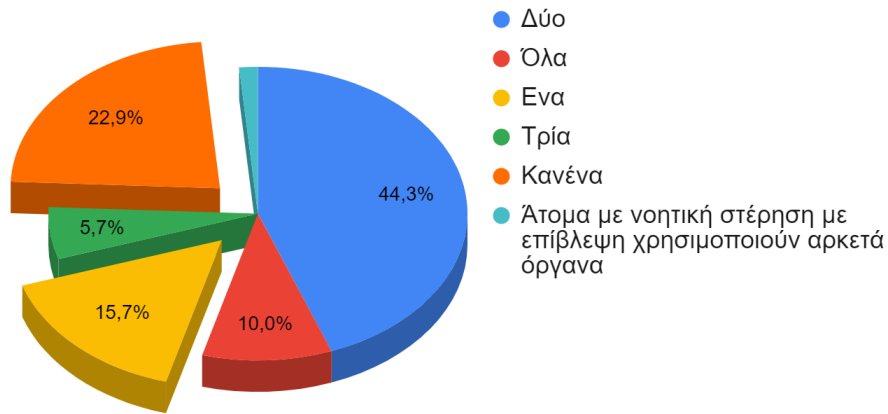
13. Ποια όργανα παιχνιδιού υπάρχουν στην παιδική χαρά που επισκέπτεστε;

Γράφημα 13. Ποσοστά απαντήσεων στην 13^η ερώτηση

Η δέκατη τέταρτη ερώτηση είναι σχετική με την προηγούμενη και αφορά στο πόσα από τα όργανα που υπάρχουν στην παιδική χαρά που επισκέπτονται οι συμμετέχοντες μπορεί να χρησιμοποιήσει/σουν, το/τα Αμεα. Έτσι το 44,3% απάντησε δύο, το 22,9% απάντησε κανένα, το 15,7% απάντησε ένα, το 10,0% απάντησε όλα, το 5,7% απάντησε τρία, ενώ προστέθηκε και η απάντηση “Άτομα με νοητική στέρηση με επίβλεψη χρησιμοποιούν αρκετά όργανα”.

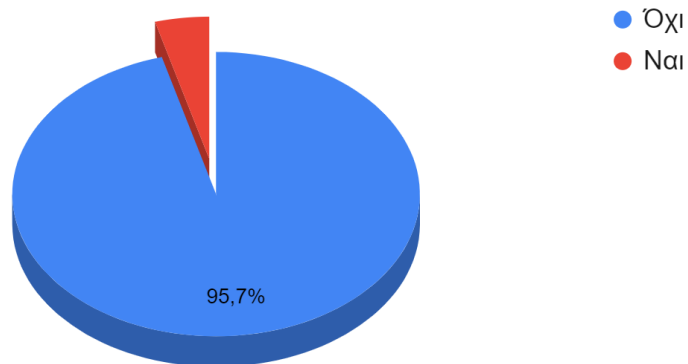
14. Πόσα από τα παραπάνω όργανα παιχνιδιού μπορεί να χρησιμοποιήσει/σουν το/τα ΑμεΑ;

Γράφημα 14. Ποσοστά απαντήσεων στην 14^η ερώτηση

Στη δέκατη πέμπτη ερώτηση το 95,7% των συμμετεχόντων απάντησε αρνητικά στο αν το παιδί ΑμεΑ είχε κάποιον τραυματισμό κατά τη χρήση της παιδικής χαράς που επισκέπτονται ενώ το 4,3% απάντησε θετικά.

15. Είχε το παιδί ΑμεΑ κάποιον τραυματισμό κατά τη χρήση της παιδικής χαράς που επισκέπτεστε;

Γράφημα 15. Ποσοστά απαντήσεων στην 15^η ερώτηση

Στη δέκατη έκτη ερώτηση η οποία είναι σχετική με την προηγούμενη και ζητά από όσους συμμετέχοντες απάντησαν θετικά στην δέκατη πέμπτη ερώτηση να περιγράψουν πού οφειλόταν ο τραυματισμός, δόθηκαν οι εξής 3 σχετικές απαντήσεις : “συνηθισμένες πτώσεις, λίγα γδαρσίματα λόγω χαλικιού στο δάπεδο”, “Σε επίθεση άλλου παιδιού” και “Έπεσε”.

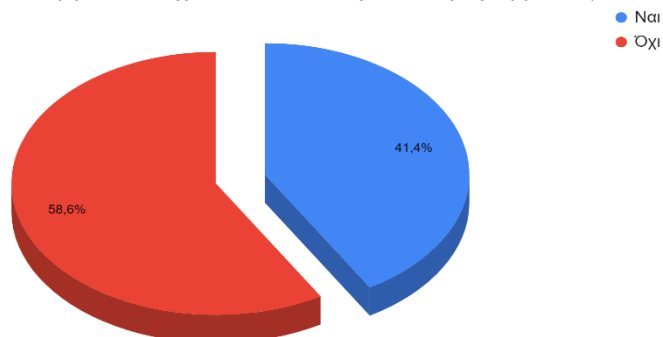
16. Αν "Ναι", περιγράψτε πού οφειλόταν ο τραυματισμός:

Γράφημα 16. Ποσοστά απαντήσεων στην 16^η ερώτηση

Στη δέκατη έβδομη ερώτηση η οποία αφορά στο αν οι συμμετέχοντες θεωρούν την παιδική χαρά που επισκέπτονται συμπεριληπτική, αν δηλαδή μπορούν τα παιδιά ΑμεΑ να έχουν πρόσβαση στην παιδική χαρά, να κάνουν χρήση σε μεγάλο ποσοστό όλων των οργάνων παιχνιδιού και να παίζουν όλα μαζί αρμονικά, το 58,6% απάντησε θετικά ενώ το 41,4% απάντησε αρνητικά.

17. Θεωρείτε την παιδική χαρά που επισκέπτεστε συμπεριληπτική; (μπορούν τα παιδιά ΑμεΑ να έχουν πρόσβαση στην παιδική χαρά, να κάνουν χρήση σε μεγάλο ποσοστό όλων των οργάνων παιχνιδιού και να παίζουν όλα μαζί αρμονικά)

Γράφημα 17. Ποσοστά απαντήσεων στην 17^η ερώτηση

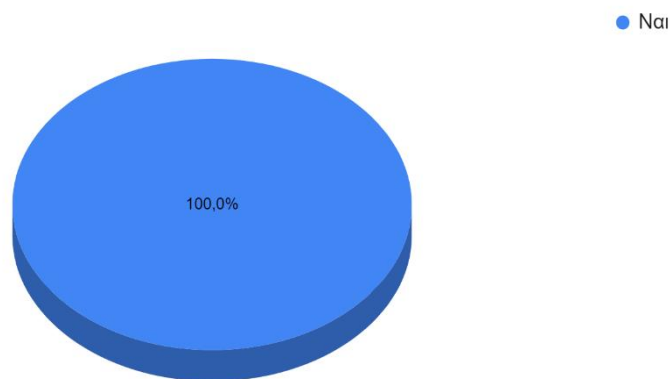

Η ερώτηση δεκαοχτώ ζητάει από το ποσοστό των συμμετεχόντων που απάντησαν αρνητικά στην προηγούμενη ερώτηση, να περιγράψουν γιατί δεν θεωρούν συμπεριληπτική την παιδική χαρά που επισκέπτονται. Οι απαντήσεις στην συγκεκριμένη ερώτηση είναι πολλές (31) και μεγάλης σημασίας, καθώς αποτυπώνουν το πραγματικό πρόβλημα όπως το βιώνουν οι γονείς παιδιών ΑμεΑ και μπορούν να καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό το σχεδιασμό μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες αναφέρουν ότι η παιδική χαρά που επισκέπτονται δεν είναι για παιδιά ΑμεΑ, καθώς δεν είναι προσβάσιμη και τα υλικά επίστρωσης αλλά και ο εξοπλισμός της παιδικής χαράς είναι ακατάλληλα για παιδιά ΑμεΑ. Αναφέρουν ότι το δάπεδο έχει χαλίκι ενώ οι τσουλήθρες είναι πολύ ψηλές και οι κούνιες δεν έχουν προστατευτικές ζώνες, τονίζοντας την έλλειψη εξοπλισμού και ασφάλειας. Πολλοί γονείς επίσης απάντησαν, ότι τα παιχνίδια είναι λίγα λόγω του μικρού χώρου της παιδικής χαράς ενώ η επισκεψιμότητα μεγάλη, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να παίξουν ουσιαστικά και να περιμένουν πολλή ώρα προκειμένου να κάνουν χρήση ενός παιχνιδιού. Κάποιοι γονείς απάντησαν ότι δεν υπάρχουν καθόλου παιχνίδια ή και αυτά που υπάρχουν είναι χαλασμένα και δεν ευνοούν τη διάδραση ή δεν απευθύνονται σε παιδιά με κινητικά προβλήματα και αισθητηριακές δυσκολίες. Γονέας αναφέρει ότι το παιδί του με αναπηρία δεν μπορεί να παίξει μέσα στην παιδική χαρά με τον αδερφό του, ούτε να κάνουν κάτι μαζί, οπότε αναγκαστικά μένει δίπλα του, όσα παίξει ο αδερφός του. Γονέας επίσης αναφέρει ότι τα σωματικά ανεπτυγμένα παιδιά ΑμεΑ δεν μπορούν να συνυπάρξουν δίπλα σε μικρά παιδιά. Είναι δυνητικά επικίνδυνο για τα μικρά παιδιά και ψυχοφθόρο για τους συνοδούς γονείς των ΑμεΑ. Συμμετέχοντες αναφέρουν ότι η παιδική χαρά δεν είναι συμπεριληπτική, αφού υπάρχει συνεχής επίβλεψη από κάποιον και απαιτείται από το γονέα να μεταφέρει το παιδί του από το ένα παιχνίδι στο άλλο και να το βοηθά στη χρήση. Τέλος, μεγάλο ποσοστό γονέων αναφέρουν ότι η συμπερίληψη επιτυγχάνεται αν ευαισθητοποιηθούν λίγο περισσότερο οι γονείς και το γενικό περιβάλλον. Τονίζουν ότι οι γονείς παιδιών χωρίς αναπηρίες αποτρέπουν τα παιδιά τους από το να παίξουν με παιδιά ΑμεΑ, λέγοντας ότι δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο παιχνίδι. Αναφέρουν ότι δεν μπορεί να υπάρξει

αρμονική συνύπαρξη καθώς οι γονείς των τυπικά αναπτυγμένων παιδιών, αλλά και τα ίδια τα παιδιά, δεν διευκολύνουν τα άτομα με αναπηρίες και δεν ανέχονται τη διαφορετικότητα.

Στη δέκατη ένατη ερώτηση, η οποία αφορά στο αν μια συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην ανάπτυξη των γνωστικών, σωματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών με αναπηρία, το 100% των συμμετεχόντων απάντησε θετικά.

19. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην ανάπτυξη των γνωστικών, σωματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών με αναπηρία;

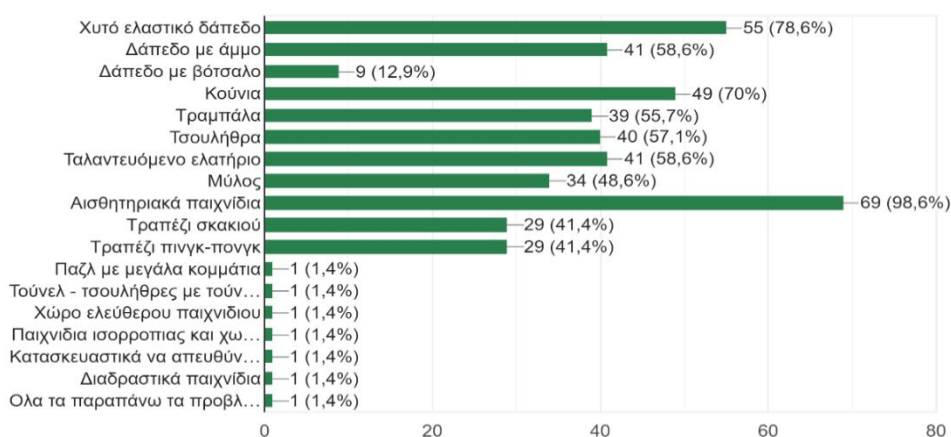

Γράφημα 19. Ποσοστά απαντήσεων στην 19^η ερώτηση

Στην εικοστή ερώτηση πολλαπλών επιλογών, η οποία αφορά στις επιλογές παιχνιδιών που θα έπρεπε να περιλαμβάνονται σε μια συμπεριληπτική παιδική χαρά, διευκρινίζοντας ότι τα όργανα παιχνιδιού που αναφέρονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από χρήστες με αναπηρικό αμαξίδιο, και αρχικά όσον αφορά τα υλικά επίστρωσης. Το 78,6% απάντησε χυτό ελαστικό δάπεδο, το 58,6% απάντησε δάπεδο με άμμο, ενώ το 12,9% απάντησε δάπεδο με βότσαλο. Όσον αφορά το εξοπλισμό της παιδικής χαράς το 70,0% επέλεξε να περιλαμβάνεται στην παιδική χαρά κούνια, το 55,7% επέλεξε τραμπάλα, το 57,1% επιθυμεί να υπάρχει τσουλήθρα, το 58,6% επέλεξε ταλαντευόμενο ελατήριο, το 48,6% απάντησε μύλος, το 98,6% επιθυμεί να υπάρχουν αισθητηριακά παιχνίδια, το 41,4% απάντησε τραπέζι σκακιού, επίσης το 41,4%

απάντησε τραπέζι πινγκ – πονγκ, ενώ με ποσοστό 1,4% υπήρχαν οι απαντήσεις : παζλ με μεγάλα κομμάτια, τούνελ - τσουλήθρες με τούνελ και κατασκευές, χώρο ελεύθερου παιχνιδιού, παιχνίδια ισορροπίας και χώροι για ξεκούραση, παιχνίδια τα οποία κατασκευαστικά να απευθύνονται σε σωματικό προφίλ ενηλίκων, διαδραστικά παιχνίδια και όλα τα παραπάνω.

20. Τι από τα παρακάτω θα επιλέγατε να περιλαμβάνεται σε μία συμπεριληπτική παιδική χαρά; (τα παρακάτω όργανα παιχνιδιού μπορούν να χρησ...είτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απάντηση)
70 απαντήσεις

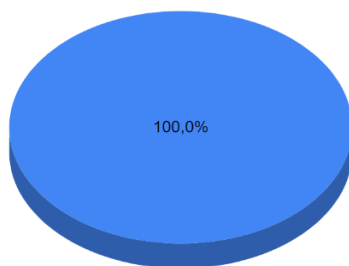

Γράφημα 20. Ποσοστά απαντήσεων στην 20^η ερώτηση

Στην εικοστή πρώτη ερώτηση το 100% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι μια συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλει στην ένταξη των παιδιών με αναπηρία στην κοινωνία.

21. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην ένταξη των παιδιών με αναπηρία στην κοινωνία;

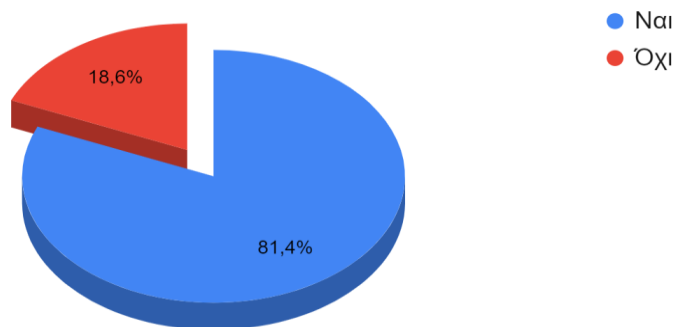
● Ναι

Γράφημα 21. Ποσοστά απαντήσεων στην 21^η ερώτηση

Στην εικοστή δεύτερη ερώτηση, αναφορικά με το αν οι συμμετέχοντες θα επέλεγαν να μετακινηθούν μακριά προκειμένου να επισκεφθούν μια συμπεριληπτική παιδική χαρά, το 81,4% απάντησε θετικά ενώ το 18,6% απάντησε αρνητικά.

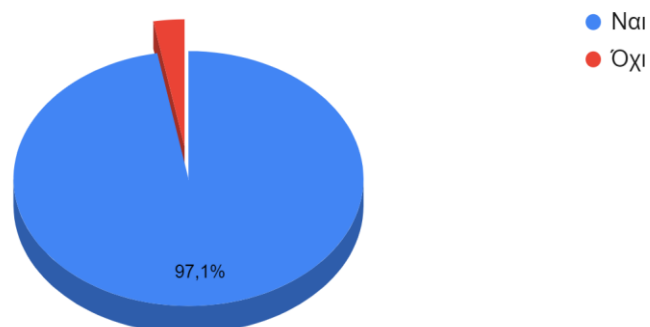
22. Θα επιλέγατε να μετακινηθείτε μακριά προκειμένου να επισκεφθείτε μία συμπεριληπτική παιδική χαρά;

Γράφημα 22. Ποσοστά απαντήσεων στην 22^η ερώτηση

Στην εικοστή τρίτη ερώτηση, το 97,1% των συμμετεχόντων θεωρεί ότι μια συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην αποδοχή της αναπηρίας από την κοινωνία, ενώ το 2,9% όχι.

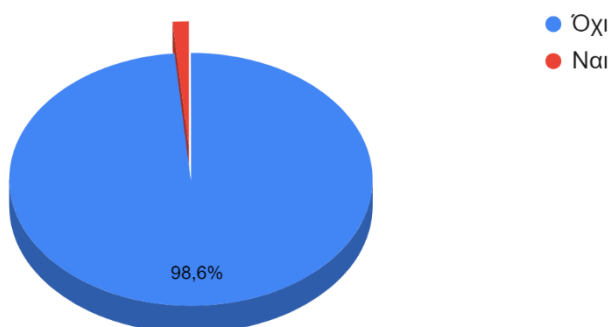
23. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην αποδοχή της αναπηρίας από την κοινωνία;

Γράφημα 23. Ποσοστά απαντήσεων στην 23^η ερώτηση

Στην εικοστή τέταρτη ερώτηση, η οποία αφορά στο αν έχει ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν στο σχεδιασμό μιας παιδικής χαράς της περιοχής τους, το 98,6% απάντησε αρνητικά, ενώ το 1,4% απάντησε θετικά.

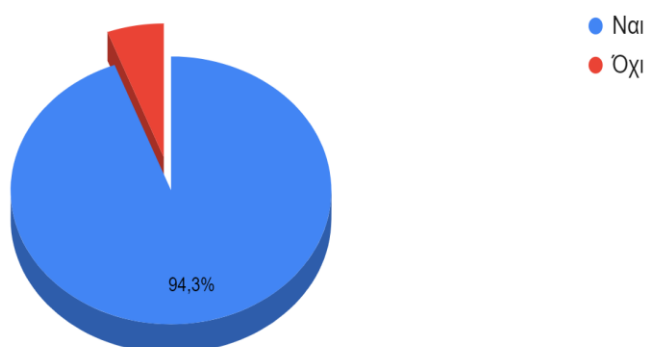
24. Σας έχει ζητηθεί να συμμετάσχετε στο σχεδιασμό μίας παιδικής χαράς της περιοχής σας;

Γράφημα 24. Ποσοστά απαντήσεων στην 24^η ερώτηση

Στην εικοστή πέμπτη ερώτηση, το 94,3% των συμμετεχόντων απάντησε ότι θα ήταν πρόθυμοι να συμμετάσχουν στο σχεδιασμό μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς αν τους δινόταν η ευκαιρία, ενώ το 5,7% απάντησε αρνητικά.

25. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα ήσασταν πρόθυμος/η να συμμετάσχετε στο σχεδιασμό μίας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς;

Γράφημα 25. Ποσοστά απαντήσεων στην 25^η ερώτηση

Τέλος, στην εικοστή έκτη ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες, χωρίς να είναι υποχρεωτικό, να παραθέσουν τυχόν σχόλια ή προτάσεις αναφορικά με το θέμα της

διπλωματικής εργασίας. Ακολούθως παρατίθενται οι απαντήσεις των γονέων που απάντησαν στην ερώτηση:

1. *“Μας ενδιαφέρει η πρόσβαση χωρίς αυτοκίνητο απαραίτητα, οι εισοδοί να είναι αρκετά φαρδιές και να έχουν οπωσδήποτε έναν φαρδύ σταθερό χώρο τύπου χαμηλό τραπέζι- αλλαξιέρα μεγάλων διαστάσεων, να μπορούμε να αλλάξουμε πάνες, ρούχα και να μην πρέπει να φεύγουμε για αυτό τον λόγο και πολλά ακόμα. Ευχαριστούμε που ασχολείστε με τα παιδιά μας”*
2. *“Να γίνει υποχρεωτικό όλες οι παιδικές χαρές να είναι για όλους. Να μην γίνεται διαχωρισμός.”*
3. *“Μεγάλος χώρος για παιχνίδια με ομαδικά και μη παιχνίδια θα βοηθήσουν στην αλληλεπίδραση όλων των παιδιών τις παιδικής χαράς..”*
4. *“Το όχι στην ερώτηση αν θα πήγαινα μακριά για να πάω σε συμπεριληπτική παιδική χαρά, είναι γιατί δεν μπορώ να το κάνω συχνά και θα ήθελα να υπάρχουν σε όλες τις περιοχές.”*
5. *“Στο κέντρο της πόλης μας στην Θεσσαλονίκη δεν έχει κάτι για τα παιδιά με Αυτισμό”*
6. *“Είναι πρωτεύουσας σημασίας οι δήμοι καθώς γνωρίζουν την ύπαρξη των παιδιών ΑμΕΑ να φροντίσουν άμεσα για τη δημιουργία αντιστοιχών παιχνιδιών και να τα συντηρούν σωστά. Να γίνονται τακτές ενημερώσεις για το πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν και επιτέλους οι ενήλικες και τα παιδιά ΑμΕΑ να χρήζουν των ίδιων δικαιωμάτων με τους υπόλοιπους πολίτες στις παιδικές χαρές αλλά και παντού.”*
7. *“Στην ερώτηση 23 απάντησα όχι γιατί από όσες φορές έχουμε πάει σε παιδική χαρά μέχρι τώρα η ηλικία τ μικρού είναι 7 χρονών κανένα παιδί δεν έχει γυρίσει να παίξει μαζί του πάρα μόνο ένα και ας ήταν μικρότερο τον έπαιρνε αγκαλιά να κατέβουν μαζί την τσουλήθρα και να ανέβουν επίσης μαζί την τσουλήθρα με την δική μας βοήθεια πάντα... Οπότε δεν πιστεύω πως μια συμπεριληπτική παιδική χαρά θα*

συμβάλει στην αποδοχή των αμεα αν αυτό δεν δουλευτεί στο σπίτι η στο σχολείο σε μικρούς και μεγάλους..”

8. *“Ευχαριστούμε για την προσπάθεια. ελπίζουμε να μην μείνει μόνο σε επίπεδο έρευνας”*
9. *“Στην πόλη που διαμένουμε δεν υπάρχει χώρος πρασίνου, οι κούνιες δεν είναι συντηρημένες, δεν έχουν δέντρα και σκιά με αποτέλεσμα το καλοκαίρι λόγω των υψηλότερων θερμοκρασιών να μην τις επισκέπτεται κανένας. Η έλλειψη επιτήρησης και ασφάλειας επιτρέπει σε παιδιά και ενήλικες με παραβατική συμπεριφορά να καταφεύγουν σε ζημιές στις παιδικές χαρές και παράλληλα να αποτρέπουν με την παρουσία τους, που μόνο κόσμια και πολιτισμένη δεν είναι, τα παιδιά να πηγαίνουν. Οι αρμόδιοι κωφεύουν και αδιαφορούν, όταν ειδικά σε μια μεγάλη πόλη οι διέξοδοι για τους γονείς με παιδιά είναι κυριολεκτικά ανύπαρκτοι. Επιβάλλεται 24 ωρη επιτήρηση και διαρκής έλεγχος. Ειδάλλως μας εκτοπίζουν και επιλέγουμε κούνιες σε άλλες περιοχές ή κάποιοι άλλοι γονείς άλλον τρόπο διασκέδασης, όπως οι παιδότοποι με κόστος και κινδύνους στην υγεία των παιδιών, που είναι ούτως ή άλλως εύθραυστη.”*
10. *“Ευελπιστώ ότι τα πράγματα θα γίνουν καλύτερα γιατί το οφείλουμε στα παιδιά μας”*
11. *“Από το τίποτα, είναι σαφώς καλύτερη μία συμπεριληπτική παιδική χαρά. ΟΜΩΣ θα έπρεπε να υπάρχει παιδική χαρά αποκλειστικά για παιδιά ΑΜΕΑ.”*
12. *“Μακάρι να υπήρχαν και όργανα για τα παιδιά ΑΜΕΑ σε όλες τις παιδικές χαρές. Όπως κούνιες σαν ταψί αν το λέω σωστά, για παιδιά με κινητικές αναπηρίες., Η κούνια που μπαίνει το αμαξίδιο.”*
13. *“Γιατί δεν τηρείται η νομοθεσία για παιδικές χαρές κ πάρκα στο θέμα της συμπερίληψης;”*

14. *“Παιδιά με νοητική υστέρηση αυτισμό έχουν ανάγκη να ψυχαγωγηθούν ακόμα και μετά τα δώδεκα χρόνια. μακάρι να υπήρχε παιδική χαρά ιδανική για αυτά κατά προτίμηση εικοσιτετράωρης πρόσβασης”*
15. *“Ωραία είναι η ιδέα μιας ειδικής π.χ., αλλά νομίζω ότι είναι εξίσου σημαντικό τα αμεα παιδιά να έχουν σχέση με τη γειτονιά τους, να έχουν γνωστούς εκεί και να νοιώθουν ότι βρίσκονται σε κοινότητα. Θα ήταν καλό να υπάρχει λοιπόν κάποια μεγάλη ειδική π.χ., αλλά το ζητούμενο είναι τα αμεα παιδιά να έχουν κάποια πρόσβαση σε κάθε πχ της γειτονιάς τους.”*
16. *“Δεν τίθεται θέμα αποδοχής παιδιών ΑΜΕΑ από άλλα παιδιά, οι χώροι είναι ακατάλληλοι ειδικά στο κέντρο της πόλης υπάρχουν ελάχιστα πράγματα για τα παιδιά να παίξουν και δεν υπάρχει ασφάλεια, το χαλίκι είναι επικίνδυνο για ΟΛΑ τα παιδιά, επίσης δεν θεωρείται παιδική χαρά ένα μέρος με μία τσουλήθρα και 2 κούνιες...”*

4.6 Γιατί είναι απαραίτητη μια Συμπεριληπτική παιδική χαρά

Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς είναι χώροι που προάγουν τις ίσες ευκαιρίες, την κοινωνική ένταξη και την ομαλή ανάπτυξη των παιδιών όλων των ικανοτήτων. Είναι χώροι που δημιουργούνται και εξοπλίζονται με στόχο την εξασφάλιση ενός ευχάριστου και ασφαλούς παιχνιδιού για όλα τα παιδιά. Σχεδιάζοντας παιδικές χαρές που εξυπηρετούν διαφορετικές ανάγκες και ικανότητες, η κοινωνία μπορεί να ενισχύσει τη συμπερίληψη, να προωθήσει τη σωματική και γνωστική ανάπτυξη και να δημιουργήσει μια αίσθηση του “ανήκειν” για όλα τα παιδιά.

Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς παρέχουν ίση πρόσβαση και ευκαιρίες στα παιδιά με αναπηρίες. Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές ενσωματώνουν χαρακτηριστικά όπως ράμπες, προσβάσιμα μονοπάτια και εξοπλισμό παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς που μπορούν να απολαύσουν τα παιδιά με κινητικά προβλήματα, αισθητηριακές αναπηρίες ή άλλες ειδικές ανάγκες. Αφαιρώντας τα φυσικά εμπόδια, οι

παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς επιτρέπουν στα παιδιά όλων των ικανοτήτων να συμμετέχουν στο παιχνίδι, προωθώντας τη σωματική τους ανάπτυξη, την αυτοπεποίθηση και την ανεξαρτησία τους. Με τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προωθεί την συμμετοχικότητα, τα παιδιά μαθαίνουν να εκτιμούν και να αποδέχονται τις ατομικές διαφορές, καλλιεργώντας το σεβασμό από μικρή ηλικία. Η προσβασιμότητα επεκτείνεται επίσης στους συνοδούς και τους γονείς, επιτρέποντάς τους να συμμετέχουν ενεργά και να επιβλέπουν τις εμπειρίες παιχνιδιού των παιδιών τους.

Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές διευκολύνουν την κοινωνική ενσωμάτωση, δημιουργώντας περιβάλλοντα όπου παιδιά με διαφορετικές ικανότητες μπορούν να αλληλοεπιδρούν, να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν φιλίες. Παρέχοντας κοινές εμπειρίες παιχνιδιού, οι παιδικές χαρές ενθαρρύνουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, την ενσυναίσθηση και την κατανόηση μεταξύ των παιδιών. Όταν τα παιδιά με διαφορετικές ικανότητες παίζουν μαζί, μαθαίνουν να εκτιμούν τις διαφορές, αγκαλιάζουν τη διαφορετικότητα και αναπτύσσουν μια αίσθηση αποδοχής και ένταξης. Αυτό προωθεί τη δημιουργία συμπεριληπτικών κοινοτήτων και προετοιμάζει τα παιδιά για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς στο μέλλον.

Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς υποστηρίζουν την ολιστική ανάπτυξη προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών παιχνιδιού που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ικανότητες, ενδιαφέροντα και αναπτυξιακά στάδια. Το παιχνίδι είναι απαραίτητο για τη σωματική, γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς παρέχουν μια ποικιλία στοιχείων παιχνιδιού, όπως αισθητηριακές εμπειρίες, χώρους δημιουργικού παιχνιδιού και σωματικές προκλήσεις, προωθώντας την ανάπτυξη των αδρών και λεπτών κινητικών δεξιοτήτων, της φαντασίας, των ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και της συναισθηματικής ευημερίας. Δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα, να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και να βιώσουν την αίσθηση της ολοκλήρωσης μέσω του παιχνιδιού. Παράλληλα προσφέρουν έναν χώρο όπου οι

χρήστες μπορούν να ξεφύγουν από τις πιέσεις της καθημερινότητας και να ασχοληθούν με δραστηριότητες που τους δίνουν χαρά, ενισχύοντας την ψυχική τους ευεξία. Με την ενασχόληση με το παιχνίδι χωρίς αποκλεισμούς, τα παιδιά αναπτύσσουν αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση και θετική αυτογνωσία.

Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αμφισβήτηση του στίγματος που συνδέεται με τις αναπηρίες και στην προώθηση μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς. Τα παιδιά όλων των ικανοτήτων αξίζουν ίσες ευκαιρίες και σεβασμό, δικαιώματα τα οποία παρέχονται σε χώρους παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς. Οι συμπεριληπτικές παιδικές χαρές χρησιμεύουν ως πλατφόρμες εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και υπεράσπισης, ενθαρρύνοντας συζητήσεις σχετικά με τη συμμετοχικότητα, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και τη σημασία της δημιουργίας περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς πέρα από την παιδική χαρά. Αναγνωρίζοντας και αγκαλιάζοντας την ποικιλομορφία των ικανοτήτων των παιδιών, μια παιδική χαρά χωρίς αποκλεισμούς καλλιεργεί μια πιο περιεκτική και συμπονετική κοινωνία. Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς προωθούν την ένταξη των παιδιών με αναπηρία στα συνήθη περιβάλλοντα, καταρρίπτοντας τα εμπόδια και μειώνοντας την κοινωνική απομόνωση που συχνά βιώνουν αυτά τα παιδιά.

Μέρος Γ΄ - Σχεδιασμός Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς

5. Προδιαγραφές Σχεδιασμού

Σχεδιάζοντας τον χώρο μίας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς, απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση της πρόσβασης των παιδιών με αναπηρίες στο χώρο αυτό. Ωστόσο, ενώ η προσβασιμότητα είναι ο αρχικός στόχος σε μια παιδική χαρά, ο σχεδιασμός δεν σταματάει εκεί. Μία προσβάσιμη παιδική χαρά δεν σημαίνει ότι είναι και συμπεριληπτική. Στόχος είναι η δημιουργία χώρων παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς που είναι συναρπαστικοί και χρηστικοί σε όλα τα παιδιά με ή χωρίς αναπηρίες. Σε αυτό το πλαίσιο και σε συνέχεια της εφαρμογής του “καθολικού σχεδιασμού” και των Τεχνικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τον εξοπλισμό παιδικής χαράς προσβάσιμης σε όλα τα παιδιά (CEN/TR 16467), διασφαλίζεται στα παιδιά με αναπηρίες το παιχνίδι τόσο μεταξύ τους όσο και με τα άλλα παιδιά, τα αδέρφια ή τους φίλους τους, χωρίς επίβλεψη και χωρίς περιορισμούς.

Έχοντας υπόψη τις προαναφερθέντες κατευθύνσεις, η επιλογή του σωστού εξοπλισμού μιας συμπεριληπτικής χαράς μπορεί να είναι δύσκολη. Είναι σημαντικό τα παιδιά με αναπηρίες να μην περιορίζονται σε χώρους και όργανα παιχνιδιού αποκλειστικής χρήσης ΑμεΑ. Τα πολύ εξειδικευμένα όργανα παιχνιδιού μπορεί να στιγματίσουν και να απομονωνώσουν παρά να συμπεριλάβουν, ενώ αντίθετα τα προσβάσιμα σχέδια μπορεί να μην ενθουσιάσουν τους χρήστες. Πρέπει να επιτευχθεί μια ισορροπία για να υπάρξει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Σημαντική παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση του χώρου καθώς και στην επιλογή των οργάνων παιχνιδιού, είναι τα παιδιά με κινητικά προβλήματα. Τα παιδιά τα οποία κινούνται με αναπηρικό αμαξίδιο, πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να περιηγηθούν στο χώρο και να μπορούν να μετακινούνται και να χρησιμοποιούν τον εξοπλισμό της παιδικής χαράς με ή χωρίς το αμαξίδιό τους.

Όσον αφορά την ασφάλεια στο χώρο της παιδικής χαράς, ο σχεδιασμός και η επιλογή του εξοπλισμού πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές του Ευρωπαϊκού Προτύπου EN1176 και παράλληλα οι επιφάνειες πτώσης και τα υλικά πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές των Ευρωπαϊκών Προτύπων EN1176-1, EN1177 και EN71-3, σύμφωνα και με την ισχύουσα νομοθεσία. Ακόμα, ο χώρος της παιδικής χαράς πρέπει να εμπλουτιστεί με στοιχεία αστικού εξοπλισμού, όπως βρύση, καθιστικά εξωτερικού χώρου, φωτιστικά, κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης, προκειμένου να λάβει την απαραίτητη πιστοποίηση από διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης παιδικών χαρών και στη συνέχεια το σήμα καταλληλότητας λειτουργίας από την Τριμελή Επιτροπή Ελέγχου παιδικών χαρών (Υ.Α 28492/2009 & Υ.Α. 27934/2014).

Επιπλέον, ο καθολικός σχεδιασμός ενθαρρύνει τη χρήση υλικών και προϊόντων που είναι ανθεκτικά και μεγάλης διάρκειας ζωής, γεγονός που συμβάλει στη μείωση των αποβλήτων και της ανάγκης για συχνή αντικατάσταση και απόρριψη. Τα προϊόντα μπορούν να σχεδιαστούν με τρόπο που να επιτρέπεται η ανακύκλωση, η επισκευή και η αντικατάστασή τους. Με γνώμονα λοιπόν την περιβαλλοντική προστασία και τις αρχές του αειφόρου σχεδιασμού, τα χρησιμοποιούμενα υλικά και ο εξοπλισμός της συμπεριληπτικής παιδικής χαράς είναι σημαντικό να είναι ανακυκλώσιμα και να έχουν παραχθεί σε μεγάλο ποσοστό από ανακυκλωμένα υλικά, ενισχύοντας παράλληλα και το φυσικό στοιχείο στο χώρο της παιδικής χαράς.

Παράλληλα, το περιβάλλον μιας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς πρέπει να είναι οικείο, ασφαλές και ευχάριστο για όλα τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων και αυτών με αναπηρίες. Πρέπει να προωθεί την κοινωνική ένταξη, να ενθαρρύνει τη σωματική δραστηριότητα, να ενισχύσει την ενσυναίσθηση και την κατανόηση και να υποστηρίζει την γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη. Σε μια τέτοια παιδική χαρά όλα τα παιδιά συμμετέχουν και αλληλοεπιδρούν, ανεξάρτητα από τις διαφορές τους, αναπτύσσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες και ενισχύουν την αυτοπεποίθησή τους και την αίσθηση της αποδοχής τους από το περιβάλλον. Κατά το σχεδιασμό μιας παιδικής χαράς χωρίς

αποκλεισμούς μπορεί και πρέπει να εξασφαλίζεται μια υγιέστερη και ευτυχισμένη παιδική ηλικία.

Τέλος, η συμμετοχή των χρηστών, στην προκειμένη περίπτωση των παιδιών και των γονέων τους, πρέπει να εξασφαλίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας σχεδιασμού και κατασκευής παιδικών χαρών χωρίς αποκλεισμούς. Με αυτόν τον τρόπο καθίσταται δυνατή η αναγνώριση και η υπέρβαση των ανισοτήτων και των πολλαπλών διαστάσεων του αποκλεισμού ορισμένων κοινωνικών ομάδων (*Good Practice Guide on Building an Inclusive Playground, 2021, UNICEF*).

Ο Ignacio Estrada είπε για την συμπερίληψη στην εκπαίδευση: *“If a child can’t learn the way we teach, maybe we should teach the way they learn”*, δηλαδή, **«Αν ένα παιδί δεν μπορεί να μάθει με τον τρόπο που διδάσκουμε εμείς, ίσως θα έπρεπε να διδάξουμε με τον τρόπο που μαθαίνουν εκείνα»**. Κατά αντιστοιχία με τον Estrada, θα μπορούσαμε να πούμε για την συμπερίληψη στο παιχνίδι : *“If a child can't play the way we design, maybe we should design in such a way that he/she can play”*, δηλαδή **«Αν ένα παιδί δεν μπορεί να παίξει με τον τρόπο που σχεδιάζουμε εμείς, ίσως θα έπρεπε να σχεδιάσουμε με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να παίξει»**.

5.1 Λεπτομέρειες περιοχών και παιχνιδιών

Η συμπεριληπτική παιδική χαρά που σχεδιάστηκε στο πλαίσιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας αφορά έναν χώρο 1500 τ.μ. με σκοπό να εξυπηρετεί παιδιά ηλικίας από 2 έως 12 ετών. Η επιλογή της έκτασης και του εξοπλισμού της παιδικής χαράς έγινε βασιζόμενη στις απαντήσεις που έδωσαν οι γονείς των παιδιών ΑμεΑ στο ερωτηματολόγιο, σύμφωνα με τις οποίες οι υπάρχουσες παιδικές χαρές είναι λίγες, μικρές σε έκταση, δύσκολα προσβάσιμες και ακατάλληλες για παιδιά με αναπηρίες. Βάσει νομοθεσίας, επειδή πρόκειται για χώρο άνω των 400 τ.μ., η παιδική χαρά είναι σχεδιασμένη για δύο ηλικιακές ομάδες χρηστών, από 2 έως 6 ετών και από 6 έως 12 ετών, ενώ παράλληλα περιλαμβάνει πέντε τουλάχιστον τύπους εξοπλισμού και συνδυασμούς αυτών. Ο διαχωρισμός των ηλικιακών ομάδων έχει σκοπό να μειώσει την

πιθανότητα τραυματισμού κυρίως των μικρών παιδιών από τα μεγάλα ηλικιακά παιδιά, καθώς τα τελευταία τρέχουν ανεξέλεγκτα σε όλο το χώρο της παιδικής χαράς και μπορεί να συγκρουστούν με τα μικρότερα σε ηλικία παιδιά.

Εντός της παιδικής χαράς υπάρχουν οι απαιτούμενες σύμφωνα με τη νομοθεσία ζώνες όδευσης πλάτους 1,5μ. Εκτός των οριοθετημένων χώρων βάσει ηλικιακής ομάδας που αναφέρθηκαν παραπάνω και περιλαμβάνουν τον τυπικό εξοπλισμό παιχνιδιών παιδικών χαρών όπως κούνιες, τραμπάλες και τσουλήθρες, υπάρχουν και οριοθετημένοι χώροι διαφορετικών δραστηριοτήτων, τα είδη των οποίων επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις απαντήσεις των γονέων των παιδιών με αναπηρίες. Συγκεκριμένα, υπάρχει η περιοχή που περιλαμβάνει τον εξοπλισμό αισθητηριακού παιχνιδιού και μουσικής, η περιοχή που περιλαμβάνει τον εξοπλισμό παιχνιδιού με άμμο και νερό και η περιοχή με το τραπέζι πινγκ-πονγκ (επιτραπέζια αντισφαίριση). Ακόμα, υπάρχει η περιοχή με τα καθίσματα πικ νικ και το επιτραπέζιο σκάκι για ξεκούραση και χαλάρωση στο χώρο της παιδικής χαράς. Τέλος, στο κέντρο της παιδικής χαράς υπάρχει ένα κιόσκι και σε όλους τους χώρους δραστηριοτήτων, και συγκεκριμένα περιμετρικά αυτών, υπάρχουν καθίσματα εξωτερικού χώρου (παγκάκια) για τους συνοδούς των χρηστών, τα οποία εξασφαλίζουν την ανεμπόδιστη εποπτεία των παιδιών.

Ένα μεγάλο ποσοστό γονέων παιδιών ΑμεΑ δήλωσαν στο ερωτηματολόγιο ότι οι παιδικές χαρές που επισκέπτονται δεν είναι προσβάσιμες λόγω ακατάλληλων υλικών επίστρωσης και κακοτεχνιών. Για το λόγο αυτό, τα υλικά επίστρωσης της παιδικής χαράς έχουν επιλεγεί έτσι ώστε να καθιστούν προσβάσιμο το χώρο σε όλη την έκτασή του από όλα τα παιδιά με ή χωρίς αναπηρίες. Οι ζώνες όδευσης της παιδικής χαράς είναι κατασκευασμένες από σταμπωτό δάπεδο (σκυρόδεμα) και αναπτύσσονται σε όλη την έκταση του χώρου, παρέχοντας πρόσβαση και κίνηση εντός του χώρου σε όλους τους επισκέπτες, ενώ οι περιοχές παιχνιδιού διαθέτουν επιφάνειες απορρόφησης πρόσκρουσης από χυτό ελαστικό δάπεδο, το οποίο αποτρέπει τυχόν τραυματισμούς από πτώσεις. Το χυτό ελαστικό δάπεδο αποτελεί σύμφωνα με τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου, την πρώτη επιλογή των γονέων των παιδιών ΑμεΑ όσον αφορά το

υλικό επίστρωσης μίας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς. Επιπλέον, βάσει δοκιμών και της παρούσας βιβλιογραφικής έρευνας, αποτελεί μία από τις καλύτερες επιφάνειες πρόσκρουσης όσον αφορά την απορρόφηση κραδασμών και είναι ανθεκτικό, απαλλαγμένο από επικίνδυνα συστατικά, προσβάσιμο από άτομα με κινητικές αναπηρίες και άνετο για περπάτημα. Τα χρώματα των ελαστικών δαπέδων έχουν επιλεγεί έτσι ώστε οι χρήστες να αντιλαμβάνονται βάσει χρωμάτων το είδος της δραστηριότητας και σε ποιους απευθύνεται. Αξίζει να τονιστεί ότι χαοτικοί χώροι από άποψη δόμησης και χρωμάτων είναι ανυπόφοροι για παιδιά με αυτισμό. Έτσι, έχει επιλεγεί ένα βασικό χρώμα για όλους τους χώρους παιχνιδιού (υπόλευκο - egg shell) και εντός αυτών ορίζονται με διαφορετικά χρώματα και σε παλ αποχρώσεις φιλικές στα άτομα με αυτισμό, οι δραστηριότητες, και οι ηλικιακές ομάδες χρηστών (efsyn, 2020). Οι απαραίτητοι χώροι πρασίνου που έχουν προβλεφθεί για την παιδική χαρά είναι από φυσικό χλοοτάπητα και συμβάλλουν στη ρύθμιση του μικροκλίματος ενώ παράλληλα ενισχύουν το φυσικό περιβάλλον. Τα δέντρα που έχουν επιλεγεί για το χώρο είναι οι πλατανομουριές (άκαρπες) καθώς εκτός του ότι εξασφαλίζουν μεγάλη περιοχή σκιάς έχουν και βαθύ ριζικό, γεγονός που αποτρέπει τα παιδιά από το να σκοντάφτουν στις ρίζες τους όταν κινούνται γύρω από αυτά. Στην περιοχή παιχνιδιού με άμμο και νερό έχει επιλεγεί ως δάπεδο η άμμος, καθώς αποτελεί πιστοποιημένο υλικό απορρόφησης πτώσεων, φυσικό, υδατοπερατό και ευχάριστο για τα παιδιά, το οποίο συμβάλει στην αισθητηριακή εκπαίδευσή τους, σύμφωνα και με το ερωτηματολόγιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας (EN 1176-1, εικόνα 44).

Μπαίνοντας στο χώρο της παιδικής χαράς και δεξιά της εισόδου βρίσκεται η περιοχή παιχνιδιού για την ηλικιακή ομάδα 2-6 ετών (γαλάζια περιοχή). Ο εξοπλισμός παιχνιδιού που έχει επιλεγεί για το χώρο αυτό είναι δυο ταλαντευόμενα ελατήρια, το ένα από τα οποία διαθέτει πλάτη για τα άτομα με κινητικές αναπηρίες, μια τραμπάλα τεσσάρων θέσεων με το ένα κάθισμα επίσης με πλάτη, ένα θεματικό σύνθετο νηπίων, ένα σύνθετο νηπίων με τσουλήθρα, μια κούνια δύο θέσεων βρεφών και μια κούνια δύο θέσεων νηπίων – συνοδών. Στο χώρο, σύμφωνα με πρόταση συμμετεχόντων γονέων

στο ερωτηματολόγιο, υπάρχει επίσης μια αλλαξιέρα βρεφών, ώστε να καλύπτονται αντίστοιχες ανάγκες και να μην χρειάζεται να φύγουν οι οικογένειες με τα μικρά παιδιά από το χώρο της παιδικής χαράς. Τα παιχνίδια έχουν τοποθετηθεί σε τέτοια θέση ώστε τα όρια ασφαλείας τους (ο χώρος γύρω από το παιχνίδι βάσει της εταιρείας κατασκευής) να είναι απολύτως ελεύθερα από εμπόδια και να έχουν οι συνοδοί καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής τους στο χώρο, τη δυνατότητα επίβλεψης των χρηστών. Ο αριθμός, η ποικιλία και η πολυλειτουργικότητα των παιχνιδιών ανταποκρίνεται στις επιθυμίες που εξέφρασαν οι γονείς μέσω των απαντήσεών τους στο ερωτηματολόγιο και επιτρέπει τη χρήση τους από μεγάλο αριθμό παιδιών, ενθαρρύνει την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ τους και προσφέρει ένα ευφάνταστο, γεμάτο ρόλους παιχνίδι.

Για την περιοχή παιχνιδιού της ηλικιακής ομάδας 6-12 (μπλε περιοχή) και σε αντίστοιχο με τα παραπάνω σκεπτικό, ακολουθώντας τις προτάσεις και τις επιθυμίες των γονέων των παιδιών ΑμεΑ, έχει επιλεγεί μια κούνια δύο θέσεων, μια κούνια φωλιά, ένα σύνθετο με ράμπα και τσουλήθρες, ένα περιστρεφόμενο, ένα καρουζέλ και ένα τραμπολίνο. Τα παιχνίδια που έχουν επιλεγεί μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλα από παιδιά με ή χωρίς αναπηρίες και είναι σημαντικό να τονιστεί ότι δεν προδιαθέτουν την αποκλειστική χρήση από παιδιά με αναπηρίες ή αντίθετα τη χρήση μόνο από τυπικά αναπτυσσόμενα παιδιά. Όλοι οι χρήστες μπορούν να περάσουν πολλές ώρες στο χώρο της παιδικής χαράς, χωρίς να βαρεθούν, ανακαλύπτοντας τις ποικίλες λειτουργίες των παιχνιδιών, δοκιμάζοντας τους εαυτούς τους και τις αντοχές τους και εξελίσσοντας τις δεξιότητές τους.

Αριστερά της εισόδου της παιδικής χαράς βρίσκεται η περιοχή της μουσικής και του αισθητηριακού παιχνιδιού η οποία προορίζεται να εξυπηρετεί όλους τους χρήστες ανεξαρτήτου ηλικίας (μωβ και κόκκινη περιοχή). Στην περιοχή της μουσικής (μωβ περιοχή) έχει επιλεγεί ένα μεταλλόφωνο, ένα όργανο με κρουστά και τύμπανα. Σύμφωνα με την Καμνηιώτη (2023), η μουσική έχει αποδειχτεί ότι βελτιώνει την ψυχική κατάσταση των παιδιών μειώνοντας το άγχος και την κατάθλιψη και παράλληλα βοηθά στην ανάπτυξη των αισθήσεων των παιδιών. Ενισχύει την ακοή και την ικανότητα

αντίληψης των ήχων, και μπορεί ακόμα να ενθαρρύνει τις αισθήσεις της κίνησης και της αφής. Η μουσική είναι ένα μέσο που επιτρέπει στα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να επικοινωνήσουν με τον κόσμο γύρω τους, είναι ένα πολύτιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη και την ευεξία των παιδιών, δημιουργώντας ευκαιρίες για κοινωνική αλληλεπίδραση και συνεργασία (Καμνηιώτη Α., 2023).

Στην περιοχή με το αισθητηριακό παιχνίδι έχουν επιλεγεί ένας αισθητηριακός πίνακας, ένα αισθητηριακό μονοπάτι, παιχνίδια δαπέδου όπως φιδάκι, καθρέφτης και κουτσό, μια σκηνή θεάτρου, ένα σπιτάκι και ένας κήπος αισθήσεων (κόκκινη περιοχή). Τα παιχνίδια αυτά προσφέρουν μια πληθώρα δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα, την εξάσκηση και την ανάπτυξη διαφόρων δεξιοτήτων. Παράλληλα προάγουν τη δημιουργική έκφραση μέσω της τέχνης, ενισχύουν τις γνώσεις και τη νοητική αντίληψη και βοηθούν στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων. Ο κήπος των αισθήσεων με τα αρωματικά και καλλωπιστικά φυτά, όπως η λεβάντα, ο βασιλικός, το δεντρολίβανο, εγείρουν τις αισθήσεις της όσφρησης και της όρασης και φέρνουν τα παιδιά κοντά στη φύση. Ο χώρος είναι σχεδιασμένος ώστε να διεγείρει τις αισθήσεις των παιδιών και να τους προσφέρει μια μοναδική εμπειρία αντίληψης και ανακάλυψης. Το αισθητηριακό παιχνίδι είναι ευεργετικό για την ανάπτυξη των αισθήσεων και της γνώσης του περιβάλλοντος και συνδυάζει την εκπαίδευση με τη διασκέδαση, ενώ επιπλέον αποτελεί την πρώτη επιλογή είδους παιχνιδιού που θα έπρεπε να περιλαμβάνεται σε μία συμπεριληπτική παιδική χαρά σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων γονέων στο ερωτηματολόγιο.

Το δάπεδο με άμμο αποτελεί τη δεύτερη επιλογή βάσει ερωτηματολογίου που θα επέλεγαν οι γονείς των παιδιών ΑμεΑ να περιλαμβάνεται σε μία συμπεριληπτική παιδική χαρά. Για τον λόγο αυτό σχεδιάστηκε η περιοχή με τον εξοπλισμό για παιχνίδι με άμμο και νερό (πορτοκαλί περιοχή). Για τον χώρο έχει επιλεγεί ένα σύνθετο και ένα τραπέζι άμμου με δύο καθίσματα. Το τραπέζι τοποθετήθηκε σε τέτοια θέση στον χώρο ώστε τα παιδιά με κινητικές αναπηρίες να έχουν πρόσβαση στο παιχνίδι με άμμο. Η

άμμος παρέχει μια πλούσια αισθητηριακή εμπειρία στα παιδιά επιτρέποντάς τους να εξερευνήσουν διαφορετικές υφές, όπως μαλακότητα, υγρασία και αντίσταση. Παράλληλα προάγει τη δημιουργικότητα και τη φαντασία καθώς επιτρέπει στα παιδιά να κατασκευάζουν κάστρα από άμμο και να ασχολούνται με φανταστικά παιχνίδια. Επίσης, ενθαρρύνει τη γραφή και την κίνηση συμβάλλοντας στη βελτίωση των νοητικών και κινητικών δεξιοτήτων των χρηστών. Τέλος, η ήρεμη φύση του παιχνιδιού με άμμο προσφέρει στους χρήστες ώρες χαλάρωσης, ξεκούρασης και αλληλεπίδρασης τόσο με το περιβάλλον όσο και με άλλους χρήστες.

Μια περιοχή πιο έντονης δραστηριότητας είναι η περιοχή με το τραπέζι αντισφαίρισης (πινγκ-πονγκ, σκούρα πράσινη περιοχή). Το παιχνίδι της επιτραπέζιας αντισφαίρισης απαιτεί συντονισμό και ακρίβεια κινήσεων συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της κινητικότητας και της ισορροπίας των χρηστών. Παράλληλα βοηθά στη βελτίωση της συγκέντρωσης και εστίασης, ενισχύοντας τη νοητική αντίληψη. Καθώς το παιχνίδι μπορεί να παιχτεί από δύο τουλάχιστον άτομα, προσφέρει μια δραστηριότητα κοινού παιχνιδιού και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων, ενώ παρέχει μια ευχάριστη ψυχαγωγία βοηθώντας τους χρήστες να αποβάλλουν το άγχος και το στρες της καθημερινότητας. Επιπρόσθετα ενισχύει το αθλητικό πνεύμα και βοηθά όλα τα παιδιά να έχουν θετική στάση απέναντι στις προκλήσεις και να προσπαθούν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους.

Η περιοχή ξεκούρασης και χαλάρωσης εντός της παιδικής χαράς περιλαμβάνει τραπέζια σκακιού και πικ-νικ. Έπειτα από ώρες έντονης δραστηριότητας οι χρήστες και οι συνοδοί τους μπορούν να ξεκουραστούν και να απολαύσουν την παρέα των φίλων τους σε ένα ήσυχο και χαλαρό περιβάλλον. Στο χώρο έχει προβλεφθεί σκίαση με πανιά και διπλή βρύση με πόσιμο νερό. Το σκάκι είναι ένα παιχνίδι που απαιτεί στρατηγική, συγκέντρωση, κριτική σκέψη και λήψη αποφάσεων. Η συμμετοχή στο παιχνίδι αυτό βοηθά έμμεσα τους χρήστες στην αξιολόγηση και επίλυση προβλημάτων και παράλληλα προάγει τη συνεργασία και την κοινωνικοποίηση.

Κλείνοντας το σχεδιασμό της συμπεριληπτικής παιδικής χαράς έχει προβλεφθεί για το χώρο ο απαραίτητος βάσει νομοθεσίας αστικός εξοπλισμός. Η είσοδος και έξοδος της

παιδικής χαράς είναι μια και κοινή, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερος έλεγχος και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των παιδιών. Στην είσοδο έχει τοποθετηθεί η πληροφοριακή πινακίδα της παιδικής χαράς, η οποία φέρει πληροφορίες όπως τις ηλικιακές ομάδες χρηστών για τις οποίες προορίζεται η παιδική χαρά, τις ώρες λειτουργίας, τα τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης, την προτροπή για διατήρηση της καθαριότητας εντός του χώρου, την απαγόρευση της εισόδου για ζώα συντροφιάς με εξαίρεση τους σκύλους συνοδούς ατόμων με αναπηρίες και το σήμα καταλληλότητας λειτουργίας του χώρου. Περιμετρικά της παιδικής χαράς υπάρχει μεταλλική περίφραξη η οποία εμποδίζει τα μικρά παιδιά να εξέλθουν από το χώρο ενώ παράλληλα αποτρέπει την είσοδο των αδέσποτων ζώων. Σε όλο το χώρο και ικανοποιώντας τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, έχει προβλεφθεί επαρκής και κατάλληλος φωτισμός με ενεργειακά αποδοτικούς λαμπτήρες (LED), οι οποίοι καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια και έχουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής. Επίσης, έχουν τοποθετηθεί επαρκείς κάδοι απορριμμάτων και ανακύκλωσης ώστε να διατηρείται η παιδική χαρά καθαρή και ασφαλής για τα παιδιά και να ενθαρρύνεται η ανακύκλωση και η προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος, ένα κιόσκι στο κέντρο της παιδικής χαράς και παγάκια περιμετρικά των χώρων δραστηριοτήτων παρέχουν μια άνετη και ασφαλή επιφάνεια για τους χρήστες και τους συνοδούς για να ξεκουραστούν, να χαλαρώσουν και να απολαύσουν τον κοινό τους χρόνο. Παράλληλα καλύπτουν την ανάγκη επίβλεψης των χρηστών από τους συνοδούς και παρέχουν ευκαιρίες για κοινωνική διάδραση και δημιουργία δεσμών φιλίας.

6. Παρουσίαση σχεδίου Πρότυπης Συμπεριληπτικής Παιδικής Χαράς

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΤΥΠΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ

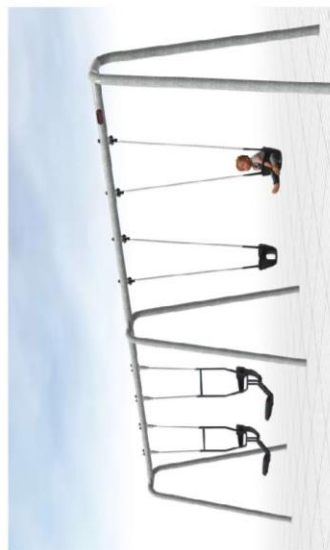
ΣΧΕΔΙΟ ΥΛΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΡΩΣΗΣ & ΦΥΤΕΥΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΝΗΠΙΩΝ (ΓΑΛΑΖΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ)

ΣΥΝΘΕΤΟ ΝΗΠΙΩΝ ΜΕ ΤΣΟΥΛΛΗΘΡΑ

ΚΟΥΝΙΑ ΜΕ 2 ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ ΒΡΕΦΩΝ &
ΚΟΥΝΙΑ ΜΕ 2 ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ ΝΗΠΙΩΝ - ΣΥΝΟΔΩΝ

ΑΛΛΑΞΙΕΡΑ ΒΡΕΦΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΘΕΤΟ ΝΗΠΙΩΝ
"ΣΠΙΤΙ, ΚΗΠΟΣ, ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ"

ΤΡΑΜΠΑΛΑ 4 ΘΕΣΕΩΝ
(ΤΟ ΕΝΑ ΚΑΘΙΣΜΑ ΜΕ ΠΛΑΤΗ)

ΕΛΑΤΗΡΙΟ
(ΜΕ ΠΛΑΤΗ)

ΕΛΑΤΗΡΙΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΜΠΛΕ ΠΕΡΙΟΧΗ)

ΚΟΥΝΙΑ 2 ΘΕΣΕΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ & ΚΟΥΝΙΑ ΦΩΛΙΑ

ΣΥΝΘΕΤΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΤΣΟΥΛΛΗΘΡΕΣ ΚΑΙ ΡΑΜΠΑ

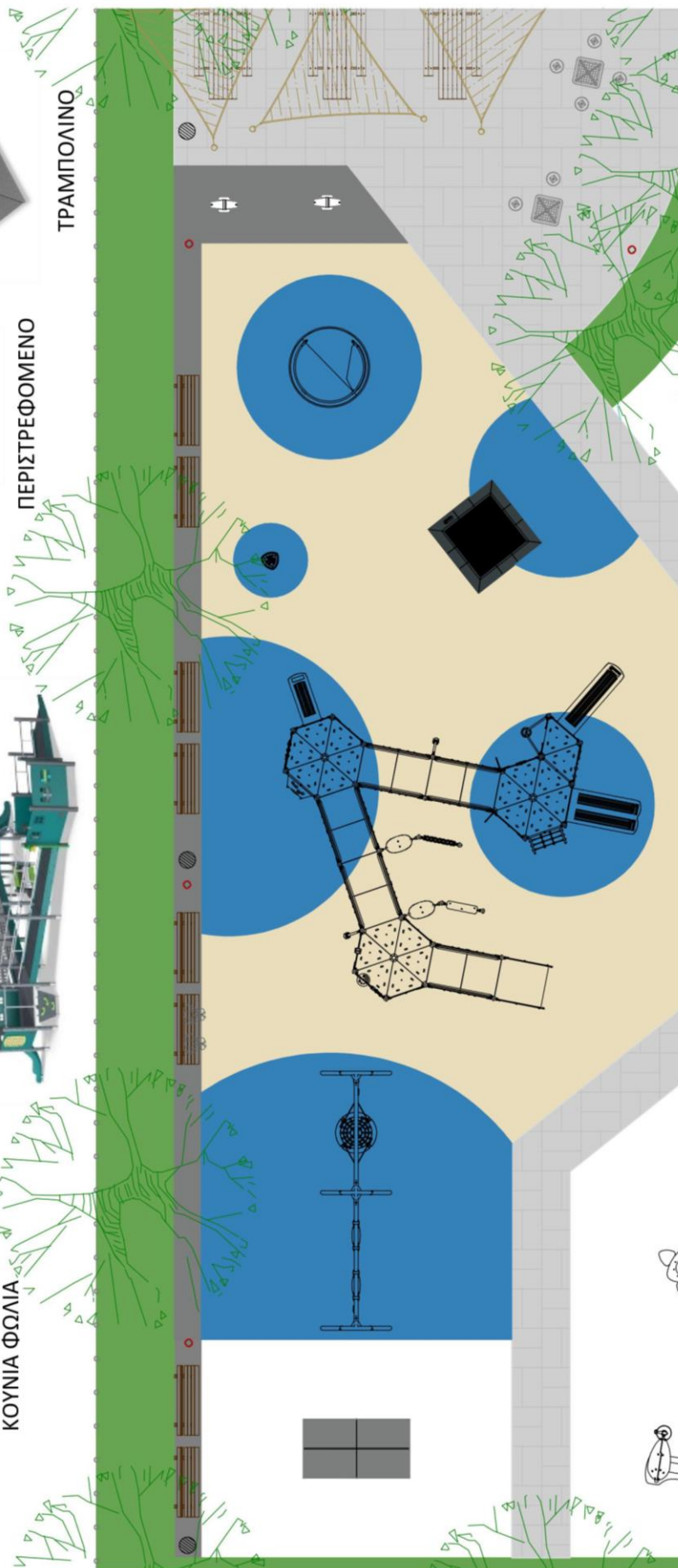
ΚΑΡΟΥΖΕΛ

ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟ

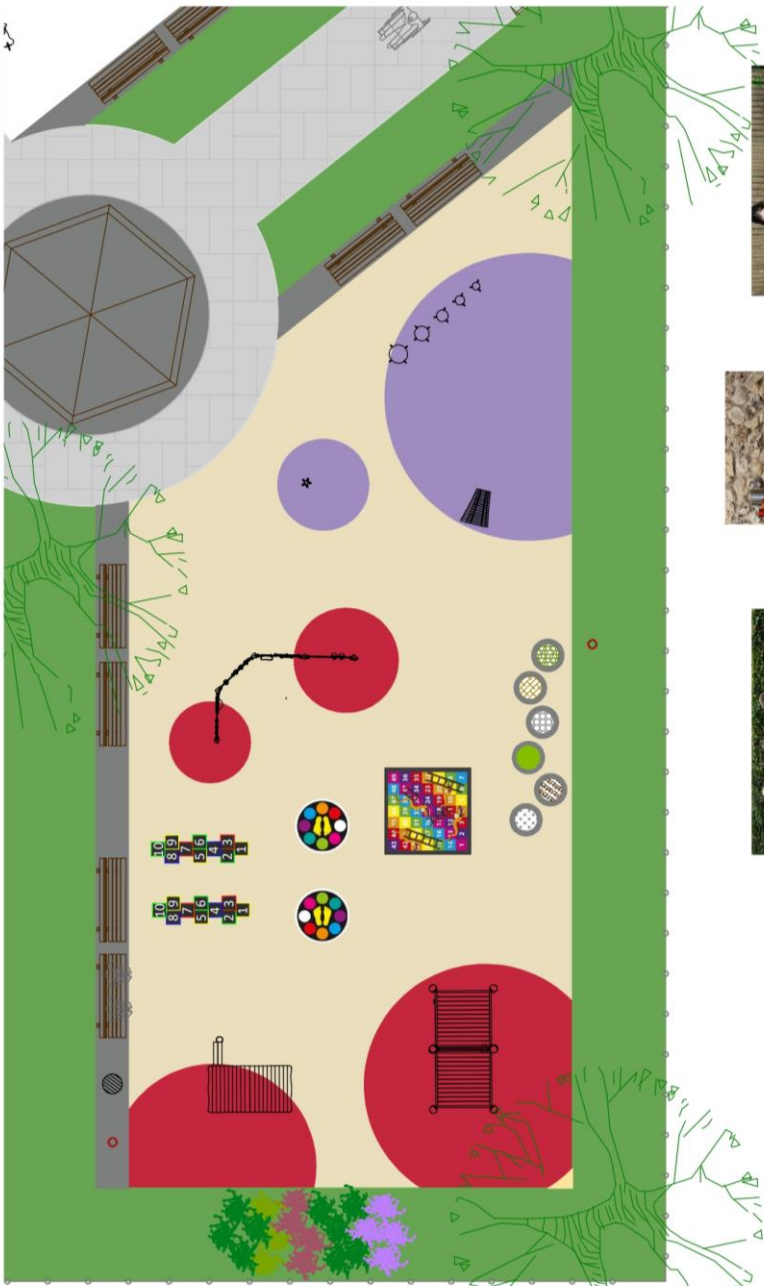

ΤΡΑΜΠΟΛΙΝΟ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ & ΜΟΥΣΙΚΗΣ
(ΚΟΚΚΙΝΗ & ΜΩΒ ΠΕΡΙΟΧΗ)

ΣΠΙΤΑΚΙ

ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΚΗΠΟΣ ΜΕ ΔΕΝΔΡΟΛΙΒΑΝΟ,
ΚΗΛΕΟ, ΒΑΣΙΛΙΚΟ, ΑΝΗΘΟ, ΦΤΕΡΗ ΚΑΙ ΛΕΒΑΝΤΑ

ΣΚΗΝΗ - ΘΕΑΤΡΟ

ΠΑΙΧΝΙΔΙ "ΚΟΥΤΣΟ"

ΠΑΙΧΝΙΔΙ "ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ"

ΠΑΙΧΝΙΔΙ "ΦΙΔΑΚΙ"

ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙ

ΚΡΟΥΣΤΑ

ΤΥΜΠΑΝΑ

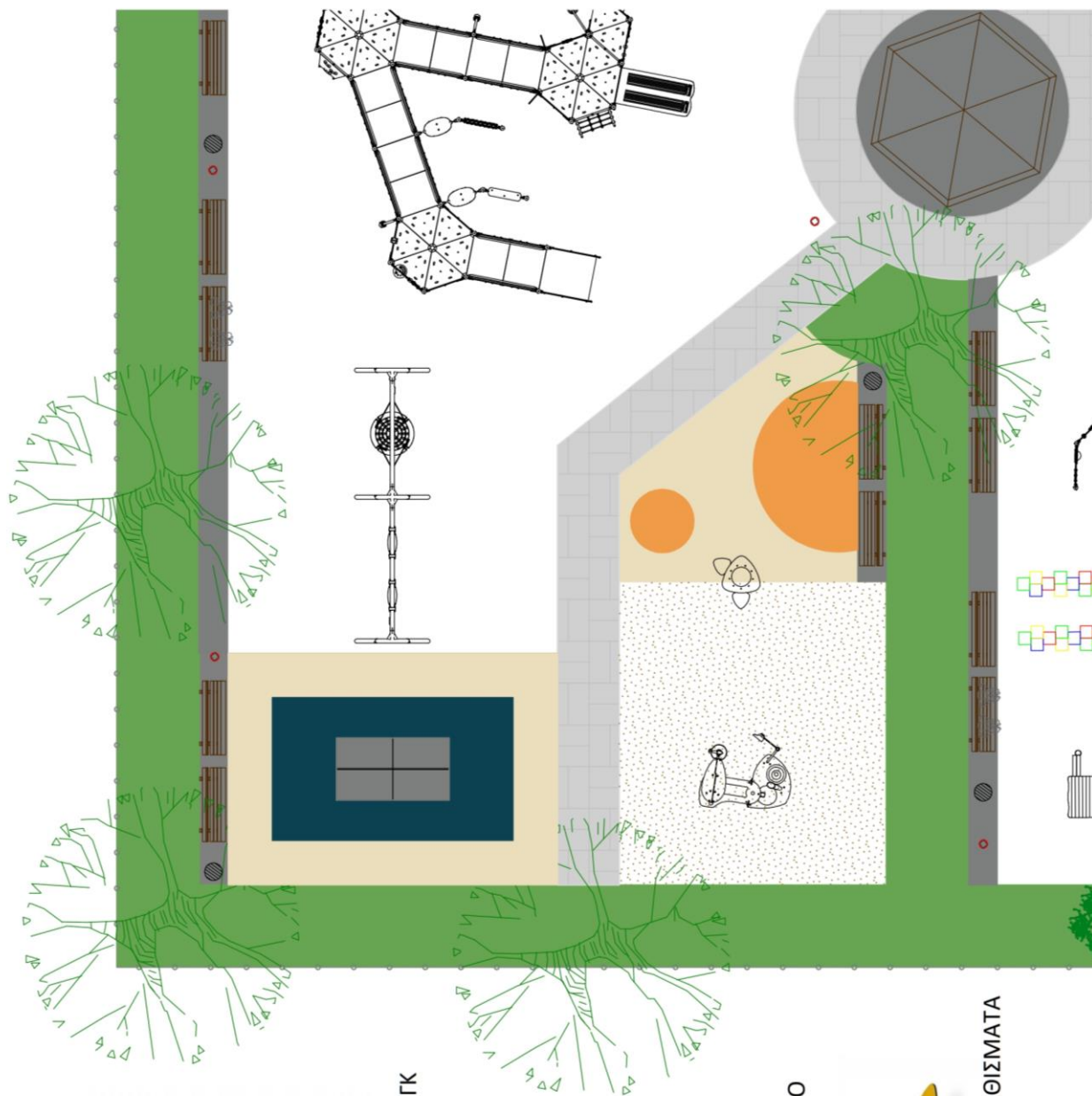
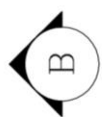

ΜΕΤΑΛΛΟΦΩΝΟ

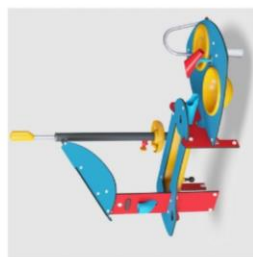

ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ ΜΕ ΑΜΜΟ & ΝΕΡΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΙΝΓΚ - ΠΟΝΓΚ
(ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ & ΣΚΟΥΡΑ ΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ)

ΤΡΑΠΕΖΙ
ΠΙΝΓΚ - ΠΟΝΓΚ

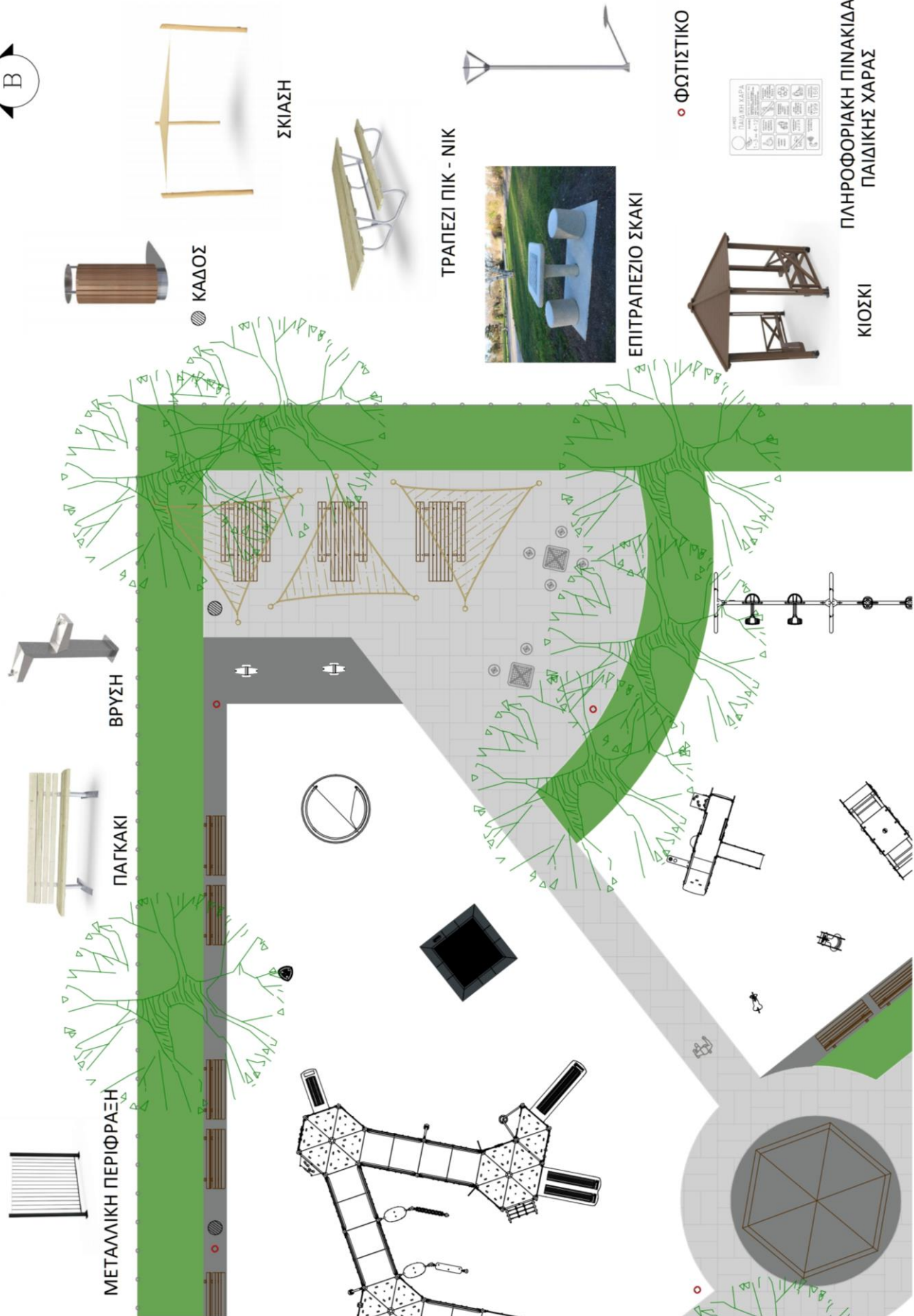

ΣΥΝΘΕΤΟ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΑΜΜΟ ΚΑΙ ΝΕΡΟ

ΤΡΑΠΕΖΙ ΑΜΜΟΥ ΜΕ 2 ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΙΚ - ΝΙΚ & ΑΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΤΥΠΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ

7. Συμπεράσματα

Η εργασία αυτή συντάχθηκε με σκοπό να σχεδιαστεί μία προσβάσιμη παιδική χαρά που προάγει τη συμπερίληψη και δίνει τη δυνατότητα σε όλα τα παιδιά ανεξαρτήτως αναπηρίας να απολαμβάνουν το παιχνίδι και την κοινωνική αλληλοεπίδραση.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η πραγματική ανάγκη για τη δημιουργία ενός τέτοιου χώρου και να σχεδιαστεί μία συμπεριληπτική παιδική χαρά που ανταποκρίνεται στις επιθυμίες και τις προτιμήσεις των ατόμων με αναπηρίες, συντάχθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από γονείς παιδιών με αναπηρίες. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου και η βιβλιογραφική έρευνα αναδεικνύουν αφενός τα οφέλη και τα πλεονεκτήματα των συμπεριληπτικών παιδικών χαρών και υπογραμμίζουν αφετέρου την επείγουσα ανάγκη για τον σχεδιασμό και την κατασκευή παιδικών χαρών που δεν εξαιρούν κανένα παιδί από τη χρήση τους. Τα συμπεράσματα από την παρούσα μελέτη επισημαίνουν την έλλειψη παιδικών χαρών τόσο στις πόλεις όσο και στα χωριά και κατ'επέκταση την ανάγκη δημιουργίας νέων μεγάλων χώρων αναψυχής που προσφέρουν ποικιλία στο παιχνίδι, την ύπαρξη ακατάλληλου εξοπλισμού παιχνιδιού για παιδιά με αναπηρίες στις υφιστάμενες παιδικές χαρές, την ανάγκη για άνετη και εύκολη πρόσβαση και την υποχρέωση για τη φύλαξη και τη συντήρηση των παιδικών χαρών ώστε να ικανοποιούν τις απαιτήσεις ασφάλειας και λειτουργίας τους. Επιπλέον τονίζεται η συμβολή των συμπεριληπτικών παιδικών χαρών στην ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στην κοινωνία, στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους και στην αποδοχή των ατόμων με αναπηρίες από την κοινωνία, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα συμπερίληψης και αποδοχής της διαφορετικότητας.

Συνοψίζοντας, η παρούσα διπλωματική εργασία αναδεικνύει την ανάγκη για τη δημιουργία συμπεριληπτικών παιδικών χαρών που εξυπηρετούν όλα τα παιδιά. Παράλληλα με την εφαρμογή της νομοθεσίας που διέπει τις παιδικές χαρές, για τον σχεδιασμό και την κατασκευή τους απαιτείται η συμμετοχή των γονέων και των αρμόδιων φορέων ώστε το αποτέλεσμα να ικανοποιεί τις ανάγκες κάθε χρήστη.

Κατανοώντας τις διαφορετικές ικανοτήτων όλων των παιδιών και εφαρμόζοντας τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού μπορούμε να δημιουργήσουμε παιδικές χαρές που ανταποκρίνονται πραγματικά στις ανάγκες κάθε παιδιού. Οι παιδικές χαρές χωρίς αποκλεισμούς λειτουργούν ως χώροι χαράς, φιλίας και ανάπτυξης, όπου όλα τα παιδιά μπορούν να ευδοκιμήσουν, να παίξουν μαζί και να δημιουργήσουν αξέχαστες αναμνήσεις που θα διαρκέσουν μια ζωή. Ελπίζω ότι αυτή η διπλωματική εργασία θα ωθήσει στην πράξη τον σχεδιασμό και την κατασκευή τέτοιων χώρων.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσσες αναφορές

Αποκορωνιωτάκη-Πολιτειάδου Κ., (2015). *Προσβάσιμες φιλικές πόλεις: σχεδιάζοντας για όλους* (Doctoral dissertation, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ). Σχολή Πολυτεχνική. Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών. Τομέας Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού και Κατασκευών). Διαθέσιμο από :

<https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/42639>

Ασβός Π., (2020). *ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ-Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ*. Διπλωματική εργασία. Πάτρα : ΕΑΠ. Διαθέσιμο από :

<https://apothesis.eap.gr/archive/item/85158>

Δερμιτζάκη Ε., (2022). *Πρακτικές Προσβασιμότητας & Συμπερίληψης ανθρώπων με αναπηρία στο Σύγχρονο Πολιτισμικό Περιβάλλον: Μια Καινοτόμος Προσέγγιση στην Κοινωνικό-Πολιτιστική Ισοτιμία*. Διπλωματική εργασία. Αθήνα : ΕΑΠ. Διαθέσιμο από :

<https://apothesis.eap.gr/archive/item/172551>

ΕΛΟΤ (2017). *ΕΛΟΤ EN 1176-1 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 1: Γενικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμών*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.

ΕΛΟΤ. (2017). *ΕΛΟΤ EN 1176-2 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 2: Πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμής για κούνιες*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2017). *ΕΛΟΤ EN 1176-3 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 3: Πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμής για τσουλήθρες*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2017). *ΕΛΟΤ EN 1176-4 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 4: Πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμής για αερόδρομους*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2019). *ΕΛΟΤ EN 1176-5 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 5: Πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμής για μύλους*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2017). *ΕΛΟΤ EN 1176-6 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 6: Πρόσθετες ειδικές απαιτήσεις ασφάλειας και μέθοδοι δοκιμής για ταλαντευόμενους εξοπλισμούς*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2020). *ΕΛΟΤ EN 1176-7 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 7: Καθοδήγηση για την εγκατάσταση, τον έλεγχο τη συντήρηση και τη λειτουργία*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2008). *ΕΛΟΤ EN 1176-11 Εξοπλισμός παιχνιδότοπων - Μέρος 11: Χωροδικτύωματα*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης

ΕΛΟΤ (2018). *ΕΛΟΤ EN 1177:2018+AC:2019 Δάπεδα παιχνιδότοπων με απορροφητικότητα κρούσεων-Απαιτήσεις ασφαλείας και μέθοδοι δοκιμής. Προσδιορισμός του κρίσιμου ύψους πτώσης*. ΑΘΗΝΑ : Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης.

Καμνηιώτη Α., (2023). *Η συμβολή της μουσικής σε παιδιά με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)*. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ. Διαθέσιμο από : <https://polynoe.lib.uniwa.gr/xmlui/handle/11400/4890>

Κασσωτάκης Μ., Παπαπέτρου Σ., & Φακιάλας Ν., (2005). *Φραγμοί στην εκπαίδευση και την επαγγελματική αποκατάσταση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (επιμέλεια)*, στο βιβλίο *Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Κοκκάλα Α., (2022). *Προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία σε πολιτιστικούς χώρους (θέατρα, κινηματογράφους, αίθουσες πολιτιστικών εκδηλώσεων) στην πόλη της Λάρισας*. Διπλωματική εργασία. Θεσσαλονίκη : ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ. Διαθέσιμο από : <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/27857>

Κουνατίδης Γ. (2020). *Διαχείριση παιδικών χαρών "Απαιτήσεις ασφάλειας και λειτουργίας"*. OctoCert Certification Services ΕΕ. Διαθέσιμο από : <https://www.academia.edu/83820865/%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A7%CE%95%CE%99%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%97%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D%CE%A7%CE%91%CE%A1%CE%A9%CE%9D%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%A3%CE%91%CE%A3%CE%A6%CE%91%CE%9B%CE%95%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%9A%CE%91%CE%99%CE%9B%CE%95%CE%99%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A1%CE%93%CE%8A%CE%91%CE%A3>

Κουρτέση Σ. (2013). *ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ*. Θεσσαλονίκη : ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ. Διαθέσιμο από : <https://ikee.lib.auth.gr/record/134331/files/GRI-2014-12356.pdf>

Νόμος 1566/1985 (ΦΕΚ 167/Α'/30-9-1985). *Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*. ΑΘΗΝΑ : ΦΕΚ

Νόμος 4067/2012 (ΦΕΚ Α-79/9-4-2012). *Νέος Οικοδομικός Κανονισμός*. ΑΘΗΝΑ : ΦΕΚ

Νταράτα, Α. Μ. (2015). *Αρχές υπηρεσιών και μέσων υποστήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες στην περιοχή της Χίου*. Πτυχιακή εργασία. Καλαμάτα : ΤΕΙ. Διαθέσιμο από : http://nestor.teipel.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/13122/SDO_DMYP_011_10_Medium.pdf?sequence=1

Πλατσά Α., (2020). *Οι προϋποθέσεις ενός συμπεριληπτικού σχολείου: μελέτη περίπτωσης*. Διπλωματική εργασία. Ρόδος : ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ. Διαθέσιμο από : <https://hellenicus.lib.aegean.gr/handle/11610/21239>

Σταθούλια Μ. (2021). *Βασικές αρχές σχεδιασμού παιδικών χαρών*. Διπλωματική εργασία. Πάτρα : ΕΑΠ. Διαθέσιμο από : <https://apothesis.eap.gr/archive/item/85277>

Σταμάτη Ι. (2019). *ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ*. Πτυχιακή εργασία. Αθήνα : ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ. Διαθέσιμο από: <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/frontend/file/lib/default/data/2878160/theFile>

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ και Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού για τη διαδικασία αναφορών, 1990. Διαθέσιμο από : <https://www.UNICEF.org/media/52626/file>

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ, 2008. Διαθέσιμο από : <https://unric.org/el/%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B9%CE%BD%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-2/>

Υ.Α. 28492/2009 (ΦΕΚ Β' 931/18.05.2009). Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. ΑΘΗΝΑ: ΦΕΚ.

Υ.Α. 27934/2014 (ΦΕΚ Β' 2029/25.07.2014). Τροποποίηση και συμπλήρωση της 28492/2009 (Β' 931) απόφασής μας περί οργάνωσης και λειτουργίας των παιδικών χαρών των ΟΤΑ. ΑΘΗΝΑ: ΦΕΚ.

Υ.Α. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΜΕΑΑΠ/124964/1561/28-11-2022 (Φ.Ε.Κ. 6213/Β/7-12-2022). Αντικατάσταση της υπ' αρ. 52907/2009 υπουργικής απόφασης «Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών» (Β' 2621). ΑΘΗΝΑ: ΦΕΚ.

Φουντουλάκη Κ., (2019). Ασφάλεια στις παιδικές χαρές. Ο ρόλος της συντήρησης. Διπλωματική εργασία. Θεσσαλονίκη : ΕΑΠ. Διαθέσιμο από : <https://apothesis.eap.gr/archive/item/85851>

Ξενόγλωσσες αναφορές

Aly Amer M. M., (2019). *Designing Playgrounds for All Children: All-inclusive Adventure Playground for the City of Arlington, Texa* (Doctoral dissertation). Διαθέσιμο από : <https://rc.library.uta.edu/uta-ir/handle/10106/28080>

Beltzig G., (2006). *Playing Together: Guidelines for the Integration of Children with Impairments on Playgrounds in Nuremberg*. Γερμανία : Stadt Nürnberg, Jugendamt

Bettelheim B., (1987). *The Importance of Play*. Διαθέσιμο από : https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1987/03/the-importance-of-play/305129/?utm_source=copy-link&utm_medium=social&utm_campaign=share

CEN (2013). *CEN/TR 16467:2013 Playground equipment accessible for all children*. European Committee for Standardization (Comité Européen de Normalisation)

CEN (2019). *EN 71-3:2019+A12021 : Safety of toys - Part 3: Migration of certain elements*. European Committee for Standardization (Comité Européen de Normalisation)

Children and the Agenda 2030. Διαθέσιμο από:
<https://www.unicef.org/greece/en/crc>

Convention on the Rights of Persons with Disabilities and Optional Protocol. Διαθέσιμο από :
<https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>

Dalprà M., (2020). *Inclusive Playgrounds: A Reality or a Utopia in Our Cities*. Journal of Civil Engineering and Architecture, 14(12), 635-43. Διαθέσιμο από :
<http://www.davidpublisher.com/Public/uploads/Contribute/600106231ba79.pdf>

efsyn (2020) Διαθέσιμο από : https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/262978_filikos-horos-kai-haroymeno-paihni-di-gia-paidia-me-aytismo

Funding4sport, (2006), Διαθέσιμο από :
http://funding4sport.co.uk/downloads/factsheet_inclusive_play.pdf

Gametime, Διαθέσιμο από :
https://www.gametime.com/uploads/media/Inclusive_Play_Executive_Summary_1.pdf

Good Practice Guide on Building an Inclusive Playground (2021), UNICEF. Διαθέσιμο από :
<https://www.unicef.org/serbia/media/18911/file/Gude%20for%20the%20Construction%20of%20Inclusive%20Children's%20Playgrounds.pdf>

Kompan, Διαθέσιμο από : <https://www.kompan.com/en/int/planning/how-to-design-inclusive-playgrounds#inclusivechecklist>

Playcore, Διαθέσιμο από : <https://www.playcore.com/programs/me2>

Prellwitz M. & Skär L., (2007). *Usability of playgrounds for children with different abilities*. Occupational therapy international, 14(3), 144-155. Διαθέσιμο από : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/oti.230>

The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education, UNESCO 1994. Διαθέσιμο από : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000098427>

The State of the world's children 2013, Children with Disabilities, UNICEF (2013) Διαθέσιμο από : <https://www.unicef.org/media/84886/file/SOWC-2013.pdf>

Unicef/Serbia, Διαθέσιμο από : <https://www.unicef.org/serbia/media/18911/file/Gude%20for%20the%20Construction%20of%20Inclusive%20Children's%20Playgrounds.pdf>

Universal Design, Διαθέσιμο από : <https://universaldesign.ie/What-is-Universal-Design/The-7-Principles/>

Wenger I., Schulze C., Lundström U., & Prellwitz M., (2021). *Children's perceptions of playing on inclusive playgrounds: A qualitative study*. Scandinavian Journal of Occupational Therapy, 28(2), 136-146. Διαθέσιμο από : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/11038128.2020.1810768>

Yi Lin Wong, Mei Seung Lam, Kin Wai Michael Siu (2018). *FAILURE OF SOCIAL INCLUSION IN PUBLIC SPACE: A CASE STUDY OF CHILDREN'S INCLUSIVE PLAYGROUND AND THEIR ENGINEERING STANDARDS IN HONG KONG*. Διαθέσιμο από : https://paginas.fe.up.pt/~irf/Proceedings_IRF2018/data/papers/7173.pdf

Παράρτημα Α: Πίνακας Εικόνων (πηγές)

Εικόνα 1	https://www.newsbeast.gr/image/s830x/webp/file/files/1/2012/04/17/palieskounies4.jpg
Εικόνα 2	https://issuu.com/gametimeplayground/docs/rqb_inclusive_playgrounds_101_series_booklet
Εικόνες 3 - 9	https://www.unicef.org/malaysia/media/2076/file/Best%20Business%20Practice:%20Inclusive%20Playground%20Toolkit%20(Summary).pdf
Εικόνα 10	https://rc.library.uta.edu/uta-ir/handle/10106/28080
Εικόνα 11	https://www.playcore.com/programs/me2
Εικόνα 12	https://cdpp.ca/sites/default/files/What%20Makes%20a%20Playground%20Inclusive.pdf
Εικόνα 13 - 19	https://www.unicef.org/serbia/media/18911/file/Gude%20for%20the%20Construction%20of%20Inclusive%20Children's%20Playgrounds.pdf
Εικόνα 20	https://www.earthscapeplay.com/wp-content/uploads/2017/10/pilgrim-woods-school-play-hut.jpg
Εικόνα 21	https://tse2.mm.bing.net/th?id=OIP.37jSDGTumTtyWGeVqgNIIAHaGH&pid=Api&P=0&h=220
Εικόνα 22	https://europlay.eu/wp-content/uploads/2021/06/S600-P-01-WEB-1024x685.jpg
Εικόνα 23	https://tse2.mm.bing.net/th?id=OIP.Mc0ctZYy9SwHjVuPvVedZQHaE8&pid=Api&P=0&h=220
Εικόνα 24	https://i.pinimg.com/564x/c9/c4/3d/c9c43d41286b2a89918cbc63df4f27d6.jpg
Εικόνα 25	https://www.archiexpo.com/prod/kompan/product-51344-2251948.html
Εικόνα 26	http://www.roktopus.com/wp-content/uploads/2019/12/Integrated-Carousel1.jpg
Εικόνα 27	https://img.archiexpo.com/images_ae/photo-pc/51344-16206709.webp

Εικόνα 28	https://snoopy.archdaily.com/images/archdaily/catalog/uploads/photo/image/223421/full_buh_o_instalado_PA_gallery5.jpg?width=1024&format=webp
Εικόνα 29	https://library.playlsi.com/transform/f75776c3-aedb-4c61-bfe4-ec6ce7898cd4/OH-Sycamore-Creek-Park-123-jpg?io=transform:extend,width:1920,height:1080,background:f9f9f9
Εικόνα 30	https://i.pinimg.com/564x/8d/25/07/8d2507980c463112acd5de8ae3251174.jpg
Εικόνα 31	https://6575841.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/6575841/EC-124%20Elevated%20Sand%20Table.jpg
Εικόνα 32	https://www.generalrecreationinc.com/wp-content/uploads/2016/01/Rhapsody-photo-800-x-500-1.webp
Εικόνα 33	https://6575841.fs1.hubspotusercontent-na1.net/hubfs/6575841/EC-124%20Elevated%20Sand%20Table.jpg
Εικόνα 34	https://i.pinimg.com/474x/47/37/c7/4737c73be6f921f65c9583f5ab63900a.jpg
Εικόνα 35	https://i.pinimg.com/474x/82/17/84/821784f9a4a2297b6daf7dae5e51a5f4.jpg
Εικόνες 36-44	EN 1176-1 Playground equipment and surfacing - Part 1: General safety requirements and test methods
Εικόνα 45	https://www.sunstatesands.com.au/wp-content/uploads/2013/08/certified-playground-sand.png
Εικόνα 46	https://www.wa-rock.com/wp-content/uploads/2016/07/Playground-1024x859.jpg
Εικόνα 47	https://championlandscapesupplies.com/cdn/shop/products/kiddie-cushion-mulch-31130906984629_1024x1024.jpg?v=1627981170
Εικόνα 48	https://static.wixstatic.com/media/41ea93_0c76318a3560477da8574a2540102c83~mv2.jpg/v1/fill/w_747,h_561,al_c,q_85,usm_0.66_1.00_0.01,enc_auto/41ea93_0c76318a3560477da8574a2540102c83~mv2.jpg
Εικόνα 49	https://rosehillsportsandplay.com/wp-content/uploads/2022/04/1649757345462.jpg

Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ : “ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΤΥΠΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ”

Ερωτηματολόγιο που αφορά τους γονείς παιδιών ΑμεΑ, στα πλαίσια της Διπλωματικής εργασίας του Μ.Π.Σ. “Σχεδιασμός & Κατασκευή Τεχνικών Έργων”, του Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος του Δι.ΠΑ.Ε., της Σοφίας Παπαδοπούλου Τοπογράφου Μηχανικού.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συνεργασία σας.

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

1. Φύλο: *

1. Φύλο:

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Άνδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία: *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

18-25

26-35

36-45

46-55

55+

3. 3. Αριθμός τέκνων: *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- 1
 2
 3
 4+

4. 4. Αριθμός τέκνων ΑμεΑ: *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- 1
 2
 3
 4+

5. 5. Τόπος κατοικίας: *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Πόλη
 Χωριό - Οικισμός

6. 6. Τι μορφή Αναπηρίας έχει το/τα παιδί/ιά; *

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απάντηση)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Κινητική
 Αισθητηριακή
 Νοητική
 Ψυχική
 Άλλο: _____

7. 7. Επισκέπτεστε κάποια παιδική χαρά με το/τα παιδί/ιά σας; *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

8. 8. Συχνότητα επίσκεψης της παιδικής χαράς: *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Κάθε μέρα
 4-6 φορές την εβδομάδα
 2-3 φορές την εβδομάδα
 Μία φορά την εβδομάδα
 Μία φορά το μήνα

9. 9. Φέρει Ειδικό Σήμα Καταλληλότητας Λειτουργίας η παιδική χαρά που επισκέπτεστε; *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι
 Δε γνωρίζω

10. 10. Είναι εύκολη η πρόσβαση για τα ΑμεΑ στο χώρο της παιδικής χαράς; *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

11. 11. Αν "Όχι", γιατί;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απάντηση)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Έλλειψη ράμπας
 Ακατάλληλα υλικά επίστρωσης
 Κακοτεχνίες
 Άλλο: _____

12. 12. Πόσο εύκολη είναι η στάθμευση ΙΧ αυτοκινήτων που εξυπηρετούν ΑμεΑ *
γύρω από την παιδική χαρά; (1 καθόλου – 5 πάρα πολύ)

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

1

2

3

4

5

13. 13. Ποια όργανα παιχνιδιού υπάρχουν στην παιδική χαρά που επισκέπτεστε; *

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απάντηση)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Κούνια
- Τραμπάλα
- Τσουλήθρα
- Ταλαντευόμενο ελατήριο
- Αναρρίχηση
- Άλλο: _____

14. 14. Πόσα από τα παραπάνω όργανα παιχνιδιού μπορεί να χρησιμοποιήσει/ *
σουν το/τα ΑμεΑ;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Κανένα
 Ένα
 Δύο
 Άλλο: _____

15. 15. Είχε το παιδί ΑμεΑ κάποιον τραυματισμό κατά τη χρήση της παιδικής *
χαράς που επισκέπτεστε;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

16. 16. Αν "Ναι", περιγράψτε πού οφειλόταν ο τραυματισμός:

17. 17. Θεωρείτε την παιδική χαρά που επισκέπτεστε συμπεριληπτική; *
(μπορούν τα παιδιά ΑμεΑ να έχουν πρόσβαση στην παιδική χαρά, να κάνουν
χρήση σε μεγάλο ποσοστό όλων των οργάνων παιχνιδιού και να παίζουν όλα
μαζί αρμονικά)

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

- Ναι
 Όχι

18. 18. Αν "Όχι", περιγράψτε γιατί:

19. 19. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην ανάπτυξη των γνωστικών, σωματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών με αναπηρία; *

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

20. 20. Τι από τα παρακάτω θα επιλέγατε να περιλαμβάνεται σε μία συμπεριληπτική παιδική χαρά; (τα παρακάτω όργανα παιχνιδιού μπορούν να χρησιμοποιηθούν και από χρήστες σε αναπηρικό αμαξίδιο) *

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία απάντηση)

Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν.

- Χυτό ελαστικό δάπεδο
- Δάπεδο με άμμο
- Δάπεδο με βότσαλο
- Κούνια
- Τραμπάλα
- Τσουλήθρα
- Ταλαντευόμενο ελατήριο
- Μύλος
- Αισθητηριακά παιχνίδια
- Τραπέζι σκακιού
- Τραπέζι πινγκ-πονγκ
- Άλλο: _____

21. 21. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην ένταξη *
των παιδιών με αναπηρία στην κοινωνία;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

22. 22. Θα επιλέγατε να μετακινηθείτε μακριά προκειμένου να επισκεφθείτε μία *
συμπεριληπτική παιδική χαρά;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

23. 23. Θεωρείτε ότι μία συμπεριληπτική παιδική χαρά συμβάλλει στην αποδοχή *
της αναπηρίας από την κοινωνία;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

24. 24. Σας έχει ζητηθεί να συμμετάσχετε στο σχεδιασμό μίας παιδικής χαράς *
της περιοχής σας;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

25. 25. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, θα ήσασταν πρόθυμος/η να συμμετάσχετε στο *
σχεδιασμό μίας συμπεριληπτικής παιδικής χαράς;

(Επιλέξτε μία απάντηση)

Να επισημαίνεται μόνο μία έλλειψη.

Ναι

Όχι

26. 26. Παραθέστε τυχόν σχόλια ή προτάσεις εδώ:

Google Φόρμες